

TEMMUZ 1992, SAYI 17

8.000 TL (KDV dahil)

KAVGA

DÜNDEN GÜNE GÜNDEN YARINA

Belediye-İş Genel Başkanı

FUAT ALANLA SÖYLEŞİ: “Herşeyden önemlisi iş güvencesi”

- Tüm Aleviler *Türkiye* gazetesinde hortlayan Alevi düşmanlarına tutum alacaktır
- Şeyh Bedreddin Komitesi Semah Kültür Vakfı'na katıldı

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

HAYDAR ÖZTOPRAK GÖNÜL BİRLİĞİ

Alevi toplununun değerli insanı Halil Özioprak'ın oğlu Haydar Özioprak'ın dergimize gönderdiği açıklamanın isteniler bölümünü yayınlıyoruz.

Alevi ve Bektaşiler ekonomik birlik yaratarak Türkiye'de ve bütün ülkelerde biraraya gelmelidirler.

Alevi ve Bektaşiler halkına yönelik bütün haksız, asılsız suçlamaların resmen ortadan kaldırılması sağlanmalıdır.

Türkiye'de ve diğer ülkelerdeki Türk çocuklarına yapılan eğitim sisteminde ve müfredatındaki Alevi ve Bektaşiler halkına yönelik rahatsız edici beyan ve eserlerin yayınlanmasının yasaklanması sağlanmalıdır.

Devletin hazinesinden Sünni mezhebine yapılan bütün yatırım ve yardımlar ya ortadan kaldırılmalıdır, ya da Alevi ve Bektaşilere aynı paralel ve eşitlikte bu haklar ve yardımlar verilmelidir. (...)

Bir Alevi ve Bektaşiler Enstitüsü'nün Türkiye'de açılmasını mutlak sağlamak veya imam hatip liselerini, ilahiyat fakültelerini ve Sünni mezhebine yönelik devlete bağlı bütün eğitim kurumlarının kapatılmasını sağlamak.

Alevi ve Bektaşilerin kültür birliğini oluşturup geçmişten günümüze kadar bütün bilgilerin arşivlendirilmesini sağlamak.

Alevi ve Bektaşiler hakkında yayınlanacak bütün eser ve beyanatların Alevi ve Bektaşiler kültür ve bilim araştırma uzmanlarınca incelendikten sonra yayınlanmasını ve yanlış anlaşılmalara meydan verilmemesini sağlamak.

Kadınlarımıza, genç kızlarımıza yönelik bir kadın kültür ve eğitim kolu kurularak gelecek neslin

yozlaşmasını önlemek.

Alevi ve Bektaşiler toplumunun dünya görüşünün öğelerini oluşturan ve kültüründe mevcut olan hümanist, insan haklarına saygılı, hakça bölüşümden yana, silahlı savaşın karşısında yer alan, dünya barışından yana, temiz ve güzel bir dünyanın yaratılmasını savunan, her insanın yaşama ve özgürce düşünme hakkını benimseyen, dil, din, ırk, milliyet, cinsiyet, ülke, yöre, renk farkı gözetmeden bütün insanların mutlu ve barışık bir yaşam sürmelerini isteyen gerçek İslam dini olduğu, bütün dünya milletlerine yönelik bir eser hazırlanıp insanların görüşüne ve bilgisine sunulmalıdır. Dedelik müessesesinin yeniden oluşturulup, gereken yenilikler ve reformlarla günün koşullarına göre düzenlenerek, halkımızın bilinçlendirilmesi ve ihsanımızın vazgeçilmez temelini oluşturan, Cem, Erkan, Görgü, Sorgulama, Musahiplik gibi hususların bütün halkımıza benimsetilmesi ve birliğimizin pekiştirilmesi sağlanmalıdır.

A. AYDIN, BURSA İLERLİYORUZ

Kavga'cılar olarak emin adımlarla yürüyoruz. Sendikalarla ilişkilerimizde mesafe kaydettik. Haftalık düzenli toplantılar yapıyor, sendikalara gidiyoruz.

İlk dönemde tüm sendikaları teker teker dolaştık ve yayın topladık, daha sonra Türk Metal sendikası Bursa şubesiyle diyaloga girdik. İlişkiyi genişletmeye ve ilerletmeye çalışıyoruz.

Şimdi greve çıkan Tarım-İş sendikasını da ziyaret ettik, sendika şube başkanıyla görüşmemiz çok olumluydu. Bir röportaj yapmayı düşünüyoruz.

Toplu satışlarda da iyiye gidiyoruz. Haftada 1 veya 2 toplu satış yapıyoruz. Tofaş'ın önünde bir kez gözaltına alındık, ama sorun olmadı. Devamlı olarak Reno'nun

önünde satış yaparken, şimdi Sönmez'in önünde de satış yapmaya başladık.

Alevi kesimiyle ilişkilerimizi geliştiriyor, Alevi Dedeleriyle sıcak bağlar kurmak için çalışıyoruz.

Hedefli çalışıyor, koyduğumuz hedeflere ulaşmaya, hata ve zaafılarımızı görüp düzeltmeye çalışıyoruz. Teorik bilgimiz arttıkça, dergi çalışmalarımızın verimi de artıyor.

AHMET DAĞ BİZ KORKMAYIZ

Hiç bir zaman silinmez Sosyalizmin yüce değeri Coşar kalbim sevinciyle Biz korkmayız, biz korkmayız

Ustaları kaynağımız Siperlerde gücümüz Savaşlarda zorluklarda Biz korkmayız, biz korkmayız

Bütün dünya alt üst olsa Dağlar denizler üste devrilsen Evren korkudan titrese inlese Biz korkmayız, biz korkmayız

M.ALİ GÜRLER, İZMİR KARARLIYIZ

Aktif bir *Kavga* okuruyum. Her okuduğumda daha bir sevinç kaplıyor içimi. Şu son zamanda ise apayrı bir sevinci yaşıyorum. Birkaç defa fabrika önü dergi satışlarına katıldım. Her gün satışa çıkıyoruz ve hergün satış rakamları kabarıyor.

Kendi semtimdeki arkadaşlarla ortak satış gurubu oluşturup satışa çıkmayı düşünüyoruz. En büyük başarı kaynağımız, doğru bilincimiz, kararlılığımız ve disiplinimizdir.

KAVGA-İZMİR

NASAŞ

Gebze'de kurulu Nasaş alüminyum fabrikasının 400 işçisi, 20 Haziran'dan beri, nisan, mayıs ayları maaş alacaklarının, kurban bayramı ikramiyesinin, dört aylık vergi iadesinin, tasarruf fonu ve diğer özlük haklarının ödenmemesini protesto için fabrika işgali eylemindeler. İşveren bu haklı eylemi işçileri ihbar ve tazminatsız olarak işten atmaya çalışarak yanıtlama niyetindedir. Böyle bir tutum, Nasaş işçisinin patrona öfkesini daha da yükseltmekten başka bir sonuç vermeyecektir. Kaldı ki,

Nasaş'ın iflasın eşğine getirilmesi-nin sorumlusu işçiler değil, işverenin kendisidir. İşçiler, yalnızca haklarını istiyorlar!

Nasaş'ın işgali, işçilerin son derece meşru bir eylemidir. İşçiler fabrikanın kapatılmasından değil çalıştırılmasından yanadırlar. Ancak, bunu aç karnına da yapacak değillerdir.

Türk Metal Gebze şube başkanının, dergimiz yayına girerken gönderdiği son açıklamada, şöyle deniliyor:

"Fabrikayı kapatmak değil çalıştırmak isteyen 400 sendikalı işçi ile 150 sendikasıız işçi yarınlar güven verecek yetkili muhatap aramaktadır.

"Dört günden beri işyerinde 'aç bekleyen' üyelerimiz iş ve aş beklemektedir.

"Birtakım suçlu yöneticiler, suçlarını kapatmak için, emeğinden başka sermayesi bulunmayan işçileri kurban seçme gafleti içerisinde iseler, şunu iyi bilsinler ki faturasını çok ağır ödeyeceklerdir.

"İşçinin alacağı yok diyen sorumsuz yöneticilere soruyoruz. 1992 Nisan ayı maaşından kalan 650 milyon TL ücret alacağı, mayıs ayından 1,5 milyar ücret alacağı, mart-nisan-mayıs ve haziran ayı vergi iadeleri, ödenmesi gereken tasarruf fonu faiz alacakları nedir?

"18 aydan bu tarafa SSK primlerinin ödenmediğini de söylüyoruz."

Kavga-İzmit olarak Nasaş işçilerinin haklı savaşımını sonuna kadar destekliyor, tüm ilerici dostları, tüm sendikaları Nasaş işçilerinin eylemine aktif, yığınsal destek vermeye çağırıyoruz.

MİNE AYDEMİR, İZMİR (11 yaşında)

İŞÇİNİN SESİ

Yetmedi mi artık Bizi sömürüp bir köşeye attığınız? Bizim de haklarımız var Ve herşeyden önce İnsanız!

SEYİT ALİ CAN, İZMİR

KABEM İNSAN

İzmir'de yapılan Alevi Bektaşiler Kültür Şenliği'ni izlerken bazı düşüncelerimi yazmak istedim.

İnsan sevgisi, hoşgörü, emeğe saygı, eşitlik ve paylaşımcılık gibi yönleriyle Alevilik, gördüğü baskı ve katliamları yaşamış, bunlara rağmen Alevinin yüreğindeki filiz ve kafasındaki bilinç hep canlı kalmış. Son yıllardaki canlanmayla, demokrasi güçlerinin sesi daha da yankı yapacaktır.

73 millete bir nazarla bakan Aleviler, Sünni inanca sahip halka hiçbir zaman "intikamcı" yaklaşımlarla değil, hep insan olmanın verdiği değerle bakmıştır. Alevinin kavgası Sünni emekçilerle değil, insanlık tarihinin gelişiminin önüne dikilen engellerle. Alevinin yürüdüğü hat emek hattı, sevgi hattı, paylaşımcılık hattıdır. Bu, tüm emekçilerin de talebi olan demokrasi ve insanlık yoludur.

Ülkemizde bugün laikliğin sigortası olan Alevi halk, diyanet işleri başkanlığının lağvedilmesini istiyor. Bunun yerine "çeşitli dini inanca mensup kesimlerin kendi örgütlenmelerinin maddi koşullarını kendilerinin karşılaması" gibi demokratik alternatifler sunuyor. Bunun

önündeki engeller kaldırılсын diyor.

Burada, Türkiye solunun Aleviliğe takındığı talihsiz ve mesnetsiz tutuma işaret etmek isterim. Bu arkadaşlar bilim dışı-kör bir yaklaşım içerisinde. Dünyü bugüne, bugünü yarına bağlamak kafalarında yok.

Kim ne derse desin, bugün Alevilik, kendi öğretisinin tarihsel- içeriksel uzantıları doğrultusunda işçi sınıfıyla yol müsahipliğinin temellerini döşeyerek yol katediyor. Çünkü, "insana layık bir dünya"yı yol müsahipleri birlikte kuracaktır.

EFENDİ KÖSEOĞLU ZAANDAM

Hollanda'nın Zaandam şehrinde ikamet etmekteyim. Zaandam ve Çevresi Alevi-Bektaşiler Kültürünü Tanıtma Derneği'nin yönetim kurulu üyesiyim. Bir *Kavga* okuyucusu olarak sizleri gerçekleri yansıtan, başarılı yayınınızdan dolayı kutlarım.

17 Mayıs'ta kısa adı Hak-Der olan Hollanda Alevi Bektaşiler Dernekleri Federasyonu'nun 1.Kurultayı oldu. Kurultayımız, tamamen demokratik ilkeler gereği yapıldı. Yönetim kurulu içerisinde ben de görev aldım. Fakat 31 Mayıs'ta görev devir teslimine gittiğimizde hoş olmayan durumlarla karşılaştık. demokratik hakkımız elimiz-demokratik bir şekilde altından alındı.

Kurultayda yaptığım konuşma, bazı çevrelerin eleştirisini aldı. Söylediklerim özetle şöyleydi:

"Bu toplum tarihinde imha edilmeye çalışılmış, toplu katliamlara hedef olmuştur. İnsanlığı, eşitliği ve birliği savunduğumuz için dağlarda mağaralarda yaşamaya zorlanmışızdır. Asılsız iftiralara uğratılmışız. Buna rağmen, bu yüce mirası özünden saptırmadan bugüne kadar getirmişiz.

"Günümüzde, hakim sınıflar ve egemen din tarih boyunca yapmak isteyip de başaramadığını, bugün Aleviliği bir koltuk ve bir aylık uğruna peşkeş çekenleri yanlarına alarak yapma, Aleviliği içerisinde eritme ve kısa yoldan asimile etme çabaları ve havaları içerisinde. Bu çabaları nafiledir. Alevilik geçmişte özünden taviz vermedi, bugün de vermeyecek, yarın da vermeyecektir.

"Burada Alevi gençliğine sesleniyorum. Onlar Aleviliğe değil, Aleviliği özünden saptırmaya ve diyanetle bütünleştirmeye çalışanlara karşı çıkmalıdır. Aleviliği şu veya bu kurum ve kuruluşun hegemonyasına sokmak doğru değildir.

"Aleviler, inanç özgürlüğü, kültür özgürlüğü, düşünce özgürlüğü istiyor.

"Alevilik laisizmdir, demokrasidir, hümanizmdir. Alevilik herhangi bir yerde haksızlık varsa ona karşı isyandır. Emek üzerinde sömürüye karşı direniştir.

"Dünyada en büyük servetin kültür olduğuna inanıyorsak, gençlerimize ve gelecek nesile bırakacağımız en büyük servetin Alevilik felsefesi olacağı inancındayım."

İşçi sınıfı ile Aleviliği musahib etmede mütevazı bir adım

KASETİMİZ KASETÇİLERDE

Londra Halk Müziği Çalışmaları Merkezi'nin yeni ürünü

R.Yürükoğlu yönetimindeki Talipler Halk Müziği Topluluğu'nun ikinci kaseti

Yapımcı: ASM Müzik Üretim Ve Pazarlama

Arif Sağ hocamız ve dostumuza yardımları için içten teşekkürlerimizi sunarız

Hubyar ve Veli Baba

Tokat'ın Almus ilçesi Görümlü köyünden İrfan Çoban bölgesindeki Hubyarlı ve Ayşe Bacılı Alevi toplulukları hakkında yazıyor

Aşağıda anlatacaklarımı, bizzat Hubyarlı ve Ayşe Bacılılardan öğrendim. Bunların sırrına vakıf olmak çok zor. Biz Hubyarlıya "Tekkeli", Anşa Bacılıya "Sıraç" deriz. Onlar da Hubyar'ın ve Hızır'ın sırrını biz açtık diye bize "Sıraç" derler.

Sultan Murad zamanında, İstanbul'da Hubyar adında çok kerametli bir er fırına girer, yanmaz. Köprüyü susuz bırakır. Böyle bir çok keramet gösteren Hubyar'a bir ferman verilir. Hubyar'ın etrafında toplananlara (Hubyar Tekkesi'ne kayıtlılara) askerlik yaptırılmaz. Onlara herkesin koyunu kurbanlık ve arpası yemlidir. "Her Alevi Hubyar'ın talibidir, hakullah verecektir" diye eline verilen fermanla gelen Hubyar, Tekeli dağına mekan tutar, Gürgen Çukuru'nu tarla yaparlar. (Not: Ferman Tekke şeyhindedir.)

Askere gitmek istemeyen kabileler, yani Kara Çadırlılar (göçebeler) Hubyar ve evlatlarına gelip tekkeye kayıt yaptırırlardı. Aslı silsilesi Kavus Han'ın askerlerinden olan, Hacı Bektaş zamanında müslüman olmuş ve Zile'ye yerleşmiş olan Davulcuoğlu Veli de Hubyar'a katıldı ve 1820'lerde Tekke'ye hizmet etti. Hubyar tekkesinde bulunduğu zaman içerisinde Zile'nin Bacılı köyünden arazi alır, zengin olur. O yörenin Hubyar talipleri, tekkeye çok hizmet etti diye kendisine hürmet ederler.

Gel zaman git zaman Hubyar

evlatları yollarından saparlar. Aleviliğin kabul etmediği zina, düşkün görmek, yalan söylemek kendi soyundan olmayanlarla evlenmek, hatta tavşan yemek gibi şeyler yaparlar. Bunları hor gören Hubyar talipleri Davulcu Veli'nin peşine takılır "sen yıllarca Hubyar'a hizmet ettin, işin doğrusunu sen söyle" derler. Davulcu Veli'ye, Veli Baba derler.

Veli Baba bir akşam eşeğine çuvalı yükleyip değirmene giderken yolda garip şeyler olur. Cinnilerin düğününe rastlar. Cinniler bunu içlerine alırlar. Veli Baba baygın hale gelir, bir peri kızı ile evlenir. Bundan sonra ailesi ile cima kesilir. Cinniler Veli Baba'ya "sen besleme çekmeyeceksin, eşek demeyip gölük diyeceksin" derler. Bazı kelimelerin tersini öğretirler. (O kabile hâlâ besleme çekmez.) Cinniler Veli'ye "sen bizden oldun, Hızır oldun, ne kaibe şey sorarlarsa biz sana söyleriz" derler. Olayı duyan halk "Veli Baba keramet ehli oldu, Hızır oldu" diyerek candan bağlanır. (Bunlara hâlâ "babacı" derler.)

Veli Baba'nın, Ayşe Bacı diye bir kızı olur. Babanın kızına bacı denir. Veli Baba ölür, Zile'nin Bacılı köyüne gömülür. Talipler Ayşe Bacı'ya kalır. Ayşe Bacı daha da ileri giderek, "Hubyar postnişinliği Veli Babama verdi, o şimdi de benim" der. Zile ve Tokat civarında olan Hubyarlı talipleri Ayşe Bacı'nın peşine takılıp Hubyar tekkesine gelirler. Kurbanlar kesilir. O günü gören der ki: "Kurbanlar kazanda it

eniği oldu, döktüler."

Ayşe Bacı, daha kimselerde yokken bir el feneri bulup beline saklar. Gece olunca halkın çoğunluk olduğu yerlerde el fenerini yakar. Fenerden çıkan ışığı gören halk "vay Ayşe Bacı nur gösterdi" diye daha bir sevgi ile onun üzerine düşerler.

Tekrar Zile'ye dönen Ayşe Bacı, halka daha kerametli görünmek için kendini bir mağarada gizler. Mağaraya bir avcı dadanır. Geceleri onun yanına gider ve "ben allahın meleğiym. Hz.Meryem'e Cebrail nasıl göründüyse, ben de sana geldim der" ve Ayşe'yle cima eder.

Hamile kalan Ayşe, bir ay kadar sonra halka görünür ve "ben Hızır ile gittim" diyerek onları kandırır. Aylar sonra hamile olduğu belli olunca, "ben allahın meleği ile oldum" der. Bir oğlan doğurur. adını Baba koyarlar. Bugünkü "Babacılar" işte o Baba'dan gelir.

Baba iki kadın alır. Biri Hubyarlı kızı, diğeri kendi silsilesindendir. Hubyarlı kızının silsilesinden olanlar bugünkü Zile'nin Kervansaray kasabasının Bacılı köyündedir. Eski Tokat milletvekillerinden Ali Kurt ve hâlâ yaşamakta olan babası bu köydendir. Baba'nın ikinci karısından olan Rüstem de Kervansaray'da yaşamaktadır.

Hubyar evlatları ise Tekeli'de ve Tokat'ta yaşamaktadırlar. Tekke şeyhi Şeyh Mehmet 1980'lerde öldü. Oğlu Hızır Şeyh yaşamaktadır. ●

Çepnidere Cemevi tamamlandı

F. DALYAN, TURGUTLU

Alevilerin Cem ve Kültür Evi projelerinde Kavga'cılar gönüllü çalışacaklar

Ege bölgesinde bulunan Alevi köylüleri toprağı avuçlarında öğütmeye başladılar. Manisa Turgutlu'nun Çepnidere köylülerinin yapımını başlattığı Cemevi'ne bitmiş gözüyle bakılabilir. Çepnidere Alevileri, böylece, kendi düşüncelerini aktarıp ibadetlerini yapmalarını engelleyen düşünceye pratik olarak da yumruklarını indirdiler.

Kavga'nın destek verdiği bu atılım, Çepnidere Alevilerinin gerçekten kendilerini güçlü hissetmesine ve işçi sınıfının yanlarında olduğunu öğrenmelerine yardımcı oldu. Aleviler işçileri bugün dost, müşahip edindiler ve böylece büyük bir ittifakı eylemdaş-

hıklarını yoğuruyorlar.

Gönderdiğimiz fotoğraflarda, bir tek sıvası kalmış Çepnidere köyü Cemevi binasını, verdikleri destek için Kavga dergisiyle Londra İşçi Birliği üyeleri ne yazdıkları teşekkür mektubunu parmakla mühür basarak imzalayan Çepnidere köylülerini görebilirsiniz. ●

KAVGA'dan Çepnidere'deki Dostlarımıza Sevgili dostlar, inanç ve kararlılıkla yapımına başladığınız Çepnidere Cemevi'nin inşasını tamamlamış olduğunuz haberine çok sevindik. Cemevinin yapımına emeği geçmiş tüm canları yürekten kutlarız.

Dileğimiz, her Alevi köyünün, semtinin bir CEM VE KÜLTÜR EVİ'ne sahip olmasıdır. Yeter ki haberimiz olsun, tüm Kavga'cılar olarak Alevi dostların cem ve kültür evi yapma girişimlerinde GÖNÜLLÜ olarak en önde yer alacağız.

KAVGA

■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına H. Yılmaz ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Süha S. Demirci. ■ Yazışma adresi: Merkez yönetim bürosu: Piyerloti caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Ankara: Gürkan Gür, PK 216, Cebeci. ■ Antakya: Ali Koyun, Yeşilova Mahallesi, Ümit Sokak, No:10 Serinyol. ■ Antalya:Ahmet Aydın, Özgürlük Mah. Reisi Kaplan Cad. Toros Apt. No:47/B. ■ İzmir: Adnan Ayhan, 3.Beyler Yaparsoy İşhanı, kat 5, No:505, Konak ■ İzmit: Ayhan Kardeşler, Yücel İşhanı, İstasyon cad. Yavuz Sok. No:24 Kat 4 ■ Manisa: Yaşar Yervi, Yeni mah. Başaran Cd. No:52, Manisa ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dinçer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozlu ■ Silifke: Cihangir Akdemir, Say Mah. 535. Sok. No:33, Silifke ■ Sivas: Hüseyin Çolak, Ali Baba mah. 32.Sok. No:23, Sivas ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Katl No:2, Turgutlu ■ Avrupa Genel Temsilciligi: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhofer Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 8047 Karlsruhe. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Tayfun Hüseyin Keleş, Postbus 5856, 3008 AW Rotterdam ■ Avustralya: Cemil Alkan, P.O.Box 106, Auburn 2144, Avustralya. ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: Dinç Ofset. ■ Dağıtım: GAMEDA. ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.■

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 80 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL. İsviçre 65 Sfr, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No: 3549-3

KAVGA'NIN İÇİNDEN

4 HERŞEYDEN ÖNEMLİSİ İŞ GÜVENCESİ
35 saatlik iş haftası istemini Türkiye'de ilk kez toplu sözleşme maddesi yapan Belediye-İş sendikasının genel başkanı Fuat Alan'la söyleşi

7 BOYNUZUMA TAKILANLAR! A.Geyik Y.Küçük "bir eylülüst incir yaprağıdır".

8 TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 8.KONGRESİ YAPILDI
TKP 8.Kongresi'nde kabul edildiği duyurulan bazı önemli karar metinlerini yayınlıyoruz: Bireysel terör ve devrimci mücadele, Anadolu'da devrimci mücadele geleneği, Kürt ulusal sorunu, Bölgede durum, Uluslararası durum, komünist ve işçi hareketi

13 HUKUK Av. Ali Yıldırım
Yasa tanımazlığa dur demeli.

14 SAĞLIK REFORMU
Genel Sağlık Reformu, sağlık hizmetlerini özelleştiren, işçilere ve SSK'ya karşı bir uygulama olacaktır. Dr. Nejat Yazıcıoğlu

16 ALEVİ DÜŞMANLARI HORTLUYOR
Türkiye gazetesinde çıkan Alevi düşmanı yazıya yanıt. Mercan Köklü

20 DIŞ HABERLER

22 ŞEYH BEDREDDİN VE SAVAŞIMI II
İsmail Kaygusuz'un incelemesinin ikinci bölümü

23 ŞEYH BEDREDDİN KAMPANYASI BİR ÜST AŞAMADA
Bedreddin Komitesi'nin Semah Kültür Vakfı'na katılması çok olumludur

“Herşeyden önemlisi iş güvencesi!”

Büyük illerde grev hazırlığı içinde bulunan Belediye-İş sendikasının genel başkanı Fuat Alan, *Kavga-İstanbul* bürosunun, belediye işçilerinin verdikleri kavganın çeşitli yönlerine ilişkin sorularını yanıtladı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediye başkanlıklarını kapsayan “1992 gurup işletme toplu iş sözleşmesi” görüşmeleri, neden çıkmaza girdi?

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bağlı şirketler, ilçe belediyelerinde toplam 35 bin ve İETT’de 8 bin olmak üzere 43 bin üyemiz için 17 Şubat 1992’den beri müzakere edilen toplu iş sözleşmemiz, uyuşmazlıkla sonuçlandı. 17 Nisan’a kadar doğal süre, 19 Haziran’a kadar da arabulucu süresi olumsuz geçti. Sonuçta belediyelerde 10, İETT’de 5 madde üzerinde anlaşma sağlanamadı.

İşveren sözleşme metninde yer alan hangi istemleri kabul etmiyor?

İşveren brüt ortalama 75 bin TL./gün olan yevmiyeyi 170 bin’e çıkarmaya yanaşmıyor. Sosyal yardımı 1 milyon olarak kabul etmiyor. Bu, bugün net 1 400 000 TL ile 1 700 000 TL olan aylığın, DİE’nin asgari geçim rakamı olan net 4 200 000 TL’ye çıkmasına karşı olmaktadır.

İdari konularda ise, maaşların geciktirilmesi halinde faiz verilmesi, iş kazalarının oluşumunda maddi sorumluluğun işverene ait olması, fazla çalışmalarda sendikanın denetçi olması, ara vermedeki boş sürenin (çünkü işçi

orada bekletilir) iş saatinden sayılması vb. anlaşmazlıklar var.

İşverene sunduğunuz toplu sözleşme metninin 9.maddesinde “işyeri komiteleri” istemi yer alıyor. Komiteler neden 3’er kişiden oluşturuluyor? Daha geniş işçi katılımının sağlanması, işyeri komitelerinin “sendikalarda tabandan yükselen demokrasi kurumları” olma özelliğine daha uygun olmaz mıydı?

İşyerlerinde olmasını istediğimiz komiteler, yasalardaki temsilci sayısının özde artırılmasına yöneliktir. Sendika, tüzel kişi olarak zaten demokratiktir.

Sözleşme metninin 25. maddesinde bugün Türkiye işçi hareketi açısından büyük önem taşıyan “35 saatlik iş haftası” istemi yer alıyor. 44. maddede de “fazla çalışma” konusu bununla bağlanmış. Sanıyoruz, sendikal harekette ilk kez, böyle bir sözleşme önerisi sendikamız tarafından getiriliyor. Bu girişimden ötürü sizi kutlarız.

(Bu önerimiz) çalışma süresinin azaltılıp, bu sürede edinilecek yeter ücretle işçiye çağdaş insan olarak yaşayabilme koşullarının sağlanması amacıyla taşır. Bu konuda anlaştığımız için de ayrıca memnunuz.

Sözleşme metninde “işçi çıkar-mama” başlığı altında çeşitli önlemler sıralıyorsunuz. İşverenin işten çıkarma girişimlerine karşı sözleşmeye çeşitli önlemler koymak yerinde bir adım.

Sendikacı, doğal olarak işten çıkarmalara karşıdır. Hele işsizliğin kol gezdiği, iş akdinin işverenin iki dudağı arasında olduğu, yani iş güvencesinin olmadığı ülkemizde, sendikacı için birincil görev, işten çıkarmalara karşı olmaktır. Haklı nedenler, zaten yargıca denetlenir.

Bizim, kıdem tazminatının ücrette katılıp her ay ödenmesi, kıdemin ise işyerine değil işçinin yaptığı işe bağlanması biçiminde bir önerimiz var. Bu önerininin, işten çıkarmalara ve işçilerin birikmiş haklarının işverence yok edilmesine karşı önemli bir istem olduğu düşüncesindeyiz. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Böyle bir öneri, ileri uygulamalarda ve gerçek hukuk üstünlüğü olan koşullarda geçerli olabilir. Yoksa bugünün Türkiye’sinde, mevcut uygulamaya (mevcut kıdem tazminatı uygulamasına-*Kavga*) işsizlik sigortasını eklemekte yarar var.

Sözleşmede işten çıkarma ka-

rarının disiplin kurulunun “oybirliğiyle” alacağı karara bağlanmış olması önemli bir adım. Ancak disiplin kurullarının, sözleşmedeki “2 işçi + 2 işveren temsilcisi, dönerli başkanlık” önerisi yerine, seçilmiş işçi temsilcilerinin çoğunlukta olduğu kurullar olması daha doğru değil mi?

(Bizim önerimizde) işçi işverenin yetkisine disiplin kurulu ile katılmış oluyor. Bu, Türkiye için ileri bir adımdır. Bu uygulamanın işverence özümsemiği yerlerde zaten dönüşümlü başkanlık uygulaması da yapılıyor.

Bir de, disiplin cezaları, neden yalnızca işçilere yönelik? İşverenin ve temsilcilerinin cezai yaptırıma tabi olmasının sözleşmede yer alması daha doğru olmaz mıydı?

Disiplini olaylarda, sendika olarak biz, sadece işçileri öngörüyoruz. Özünde, koruyoruz. Diğer çalışanları koruyamaz veya kınayamaz oluşumuz, mevcut yasalara gereğidir.

Hazırladığınız sözleşmede (35.madde) 11 kalem sosyal hak istemi var. Biz, ücret ve zorunlu ek ödemeler dışındaki tüm parasal/aynı ödemelerin ücrette katılmasının ve tek bir ücret kalemi içinde yer alması-

Fuat Alan:
“4 kişilik bir ailenin geçim endeksini yakalamayan sendikaya sendika demezler.”

nın işçi sınıfının ekonomik mücadelesi açısından daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Siz, neden böyle bir uygulamaya gerek duyduunuz?

Bu uygulama, geçmişte uygulanan sistemin gereğidir. Eskiden, değişik kalemlerle parça parça edinilenlerle bir toplam elde edilirdi. Ve bu sendikacı için zoru aşma idi. Bugün ise, işçi haklarının budanması anlamında azaltılıyor. Ve maalesef 12 Eylül’le başlayan bir tekleş-

ASGARİ ÜCRET

Asgari ücreti Belediye-İş belirleyecek

Asgari ücret tek, genel ve net 5,2 milyon olmalıdır

İşçi sınıfımız Asgari Ücret Komisyonu’ndan sonuç çıkmasını beklemiyor. Komisyonunda azınlık Türk-İş temsilcilerinden beklediği, bu platformdan işçi sınıfının İNSANCA YAŞAM ÜCRETİ İSTEDİĞİNİN propagandasını yapmasıdır.

İnsanca yaşam ücretinin en alt düzeyi niteliksiz işgücünün değeri olan asgari ücrettir. Asgari ücret, niteliksiz işgücünün değerini yansıtmalı, iki çocuklu bir ailenin fiziksel ve toplumsal-

kültürel tüm gereksinimlerini dikkate almalı, NET saptanmalıdır. Uygulama genel olmalı, yaşa göre ücret ayırımı kaldırılmalıdır.

Geçen yıl asgari ücret için önerimiz net 3 milyon liraydı. Mayıs ayı itibarıyla 12 aylık enflasyon, İstanbul Ticaret Odası’nın (İTO) İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi’ne göre %74,1 olmuştur.

Bu temelde, yalnızca enflasyonu dikkate alarak yaptığımız hesaba göre, 1992 yılı için olması gereken asgari ücret NET 5 milyon 223 bin liradır.

Bugün Türkiye’de fiili asgari ücret, geneliyle niteliksiz işgücü çalıştıran genel hizmet işkolunda belirleniyor. Bu nedenle, tüm

işkollarının işçileri gözlerini Belediye-İş’in İstanbul belediyelerinde alacağı ücrete dikmiştir.

Belediye-İş, İstanbul’da (sosyal haklar ve ikramiyeler dahil) ortalama aylık net 4,2-4,5 milyon lira ücret istiyor. Bu istem ne “aşırı”dır, ne de “yüksek”! Tersine, olması gereken asgari ücretten azdır. Tüm istatistik numaralarına karşın, DİE bile 4 kişilik bir aile için geçinebilirlik endeksini 4 milyon 200 bin lira olarak bulmuştur.

Tüm işkollarının işçilerini Belediye-İş’in savaşımına destek olmaya, olması gereken asgari ücrette, en azından Belediye-İş’in belirlediği ücret düzeyini taban almaya çağırıyoruz. ●

medir. Oysa o sosyal yardımlar, sosyal olayla ilgilidir. Ve sürekli değildir.

Şu sıralarda İstanbul-Ankara yürüyüşüyle gündemde yerini koruyan "memur" sendikaları konusunda da bazı sorularımız olacak. Sendikalaşma çabası içinde olan "memur"ların bürokrasiye yoğunluğu, işçi sınıfından ayrı bir kesim değil, "kamu işçisi"dir.

Sınıfımızın parçası olan "me-

mur" kamu işçilerinin, işkollarındaki işçi sendikalarının dışında, ayrı örgütlenmesi bize *yanlıştır*. Yaşamın emrettiği, sendikal birliğin gerektirdiği tutum, genel hizmet işkolunda "memur" sendikalarında örgütlenmeye çalışan tüm kamu işçilerinin, Belediye-İş çatısı altında örgütlenmesi, kurulu "memur" sendikalarının Belediye-İş'e katılmasıdır. Böylece "grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklara" kestirmeden ulaşmış, sendikal birliği

güçlendirmiş, sendikal sınıf kardeşlerinin de dolaysız desteğini almış olacaktırlar.

Belediye-İş'in bu konuda görüşü nedir?

Tersi söylenemez. "Memur" denilen prangalılar da emekçidir. İşçidir. Dileğimiz, onların da en az bizim kullandığımız olanakları elde etmeleridir. Kaldı ki bu bize güç verir.

Uygar ülkelerde, ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) standartlarına göre kamu görevlilerinin örgütlenmesi mutlaka gerçekleşmelidir.

Birlik ve bütünlük, zaman zaman sendikal rekabet uğruna bozuldu. Her parçalanma, aleyhimize.

Yalnızca Türkiye'de değil tüm dünyada gelişen bir eğilim olan belediye hizmetlerinin özel şirketleşme ve taşeron şirket kullanımı yoluyla yerine getirilmesi ve sendikalaşma sorunları üzerine görüşleriniz neler?

Kimi Batı ülkelerinde kamu hizmetlerinin olabilenleri taşeronla verilmiyor değil. Ama onlarda, taşeronlaşma ile sendikalaşma veya sözleşmesizleştirme amaçlanmaz. Vergi ve emeklilik primi

kaçakçılığına, kaçak veya asgari ücretli işçi çalıştırmaya araç edilmez.

Çalışanların sömürülmesinin önlenmesi, çağdaş hukuk normlarına göre yapılacak yapılanmalara ise, zaten karşı çıkmak mümkün değildir.

Belediye-İş sözleşmeleri, genel hizmet işkolunda çalışanların geneliyle niteliksiz işgücü olduğunu düşünürsek, ülke çapında niteliksiz işgücünün fiyatını (yani fiili olarak asgari ücreti) belirlemiş oluyor. Bu, öteki işkollarının işçileri açısından çok önemli. Ancak, Belediye-İş'in farklı belediyelerde (örneğin İstanbul, Burdur, Erzurum vb.) aynı iş için farklı ücret istemlerinde bulunması ülke çapında farklı uygulama yaratırken, niteliksiz işgücü içinde eşitsizliği körüklüyor, "eşit işe eşit ücret" savaşımını zorlaştırıyor. Aynı buzdolabı, zenginlere bir fiyattan yoksullara başka fiyattan mı satılıyor ki, örneğin aynı işi yapan temizlik işçisinin ücreti İstanbul'da bir fiyat, Erzurum'da başka fiyattan belirlensin?

Hayır, öyle değil. 28 no'lu işkolunda çeşitli vasıfta elemanlar çalışıyor. Uzun süreli örgütlü olduğumuz işyerlerinde, oluşturulan barem ile nitelik durumuna

göre taban ücretleri konulmuştur. Örneğin İETT'de böyle. Mevcut olan bareme, eşit zam istiyoruz.

Ama belediyelerde farklı durum var. Geçmişten gelen yanlış var. Şimdi giderek bunu düzelteceğiz. (Hedefimiz) öncelikli olarak geçinilebilir bir ücreti yakalamaktır.

Geçinilebilir bir rakamı yakalamadan vasıfa dayalı bir baremi şimdilik yapamadık. Ama, tüm yerlerde "eşit işe eşit ücret" anlayışıyla bir barem oluşturmak, bizim için hem amaçtır, hem de sistemi kurabilmenin zorunlu gereğidir.

Belediyelerin ekonomik durumuyla bazı belediyelerin zirai kökenli olmaları, sunduğumuz teklifleri farklılaştırır. Fakat sonuç hedef, hep aynıdır: "4 kişilik bir ailenin geçinebileceği ücret düzeyi + refah payı"dır.

Bu amaca genelde varıldığında, doğal olarak niteliği öne çıkaran bir baremin, yani vasıfa göre farklı taban ücretlerinin gerçekleştirilmesine sıra gelir. Hepsinden önemlisi ise iş güvenesidir.

Şu yoğun eylem ortamında bizimle görüşmeye fırsat bulabildiğiniz için teşekkür eder, Belediye-İş sendikasının yönetimine ve tüm üyelerine savaşımında başarılar dileriz. ●

35 SAATLİK İŞ HAFTASI

Belediye işçileri 35 saat kavgasını yükseltiyor

"35 saatlik iş haftası" istemi, Türkiye'de ilk kez bir toplu sözleşme istemi olarak yükseltildi. Belediye-İş sendikasının İstanbul büyükşehir ve ilçe belediyeleri için hazırladığı "Gurup İşletme Toplu İş Sözleşmesi" metninde "normal çalışma süresi olarak haftada 35 saat" istendi.

Belediye-İş'in hazırladığı toplu iş sözleşmesi metninin 25.maddesi aynen şöyle:

"Madde 25 NORMAL ÇALIŞMA SÜRESİ:

"Haftalık çalışma süresi 35 saat'tir. Bu süre aşılmamak ve gün

ortasında bir saat'ten az olmamak kaydıyla ara dinlenmesi verilerek şartıyla, çalışma saatleri işin icabına göre işverence tanzim edilir. Bu 35 saat'lik süre haftada 5 iş gününe bölünerek çalıştırılır." (abç)

Belediye-İş sendikasını 35 saatlik iş haftası istemini sözleşme maddesi yaparak yükselttiği için kutlar, haklı savaşımalarında başarı dileriz.

TKP ne diyor?

Türkiye işçi sınıfının istemleri arasında en önemlilerinden olan 35 saat konusu, yakın geçmişte 8.Kongre'sini yaptığı duyuran Türkiye Komünist Partisi'nin

İLYAS MERTER

Program'ında da yer almış. TKP, 35 saatlik iş haftası konusunda şu görüşü getiriyor:

"Türkiye'de de teknolojik gelişme üretimde zorunlu emek zamanını azaltmaktadır. Bunun sonucunda iş saatlerinin kısalması gerekirken, kapitalizmin kâr yasası insanlığın önünde ufuk açan gelişmelerin toplumsal gelişmenin çıkarları doğrultusunda kullanılmasını engelliyor.

"Rasyonalizasyon-otomasyon en başta yığınsal işten çıkarmalar anlamına geliyor. İşçi sınıfının yedek ordusu hızla büyürken, işli işçilerin ücretleri düşüyor, fazla mesai azal-madan sürüyor. Sömürü derinleşiyor.

"İşçi sınıfı teknolojinin gelişmesine değil, faturanın kendisine ödenmesine karşı çıkar. 35 saatlik iş

haftası, işçi sınıfına sömürüyü ve işsizliği sınırlama, kendi bedensel ve zihinsel gelişmesine zaman ayırma açısından engin bir olanak olacaktır.

"35 saatlik iş haftası yakıcı bir savaşım odağıdır. (...)

"Ekonomik savaşımın öneminin giderek arttığı koşullarda işçi hareketinin önündeki acil istemler şunlardır:

"1. Tüm ücretliler için yedi saatlik işgünü, 35 saatlik iş haftası. Tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerde işgününün dört ile altı saat arasında düşürülmesi.

"2. Bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması, zorunlu olduğu durumlarda çifte ücret, gönüllülük ve kısa süre esasına oturtulması.

"3. Tüm ücretli işçilere, haftada 48 saatin altına düşmeyen, kesintisiz hafta tatili. (...)" ●

Kavga-İstanbul
bürosu, belediye
işçilerinin büyük
illerde başlatacağı
grevle ilgili
gelişmeleri yazıyor

“İnsanca yaşam ücreti istiyoruz”

Belediye-İş sendikasına üye işçiler tüm ülke çapında belediyelerde toplu sözleşme görüşmeleri içindeler. İşverenlerin uzlaşmaz tutum alması karşısında İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Eskişehir gibi büyük kentlerde greve gidilmesi kararlaştırıldı. Giresun'da da greve gidilebileceği belirtiliyor. Ayrıca, irili ufaklı kimi belediyelerde de grevler sürüyor.

Grev, İstanbul'da 35 bin, Ankara'da 20 bin, İzmir'de 15 bin, Adana'da 5 bin ve Eskişehir'de birkaç bin işçiyi kapsayacak. 75 bini aşkın belediye işçisi greve çıkmış olacak.

İnsanca yaşam istiyoruz
Sendikamızın aldığı kararlarla ilgili olarak 17 Haziran'da bir basın toplantısı yapan Belediye-İş genel başkanı Fuat Alan, sık sık “işçiyiz haklıyız, kazanacağız”, “işçiler birleşin iktidara yerleşin” sloganlarıyla kesilen konuşmasında “ücret istemlerinin yüksek olup olmadığına” ilişkin şu açıklamayı yaptı:

“İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana'da belediye işverenleri, 17 Şubat 1992'de başlayan toplu iş sözleşme görüşmelerini, 60 günlük doğal süre içinde, barışçıl olarak sonuçlandırmaya yanaşmadılar.

“Bizim için grev, asla amaç değildi. İşverenlerin dayatmacı tutumları sonucu bugün zorunlu

olarak kullanacağımız bir araçtır... Çekinmeden kullanacağız.

“Bizim çok şey istediğimiz yazılıp çizildi. Basın mensupları ve kamuoyu, alabildiğine aldatıldı... Halkı işçi aleyhine kışkırtmak ve bizleri yıldırma istedik.

“Bugün asgari ücret, Türkiye'de tek rakam olarak uygulanıyor. Ve bir kişi için asgari geçim rakamıdır... 4 kişilik bir ailenin geçinebilir indeksi de, yine kamu kurumlarınca açıklanan 4 milyon 200 bin liradır.

“Halen belediyelerde taban yevmiye 68 bin liradır. Ama ortalama yevmiye 75 bin liradır. Biz bu 75 bin liranın hiç olmazsa 170 bin lira olmasını istedik. İşveren belediyeler ise 117 bin lirayı aşmadılar. Oysa aynı belediyelerden Küçükçekmece 150 bin lirayı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi de ayrı bir ünitesinde %125 zam oranını kabul etti. Belediye-İş olarak *bizim istediğimiz* de %120 civarında bir oran oluyor.

“Bizim isteğimiz gerçekleşirse; halen net 1.4 milyon ile 1.8 milyon lira arasında olan ücretler, 2.8-3.6 milyona yükselecektir. Yemek, sosyal yardım... gibi yan gelirlerle de 3.4-4.2 milyon lira olacaktır.

“Bu istem yüksek midir?”

Ücret isteminin, görüşme uzadıkça enflasyon ve vergi dilimleri yüzünden aşırıldığı vurgulayan Fuat Alan, işverenin kendi kusurlarından kaynaklanan verimsizliğin işçiyi fatura edilemeyeceğini belirtti ve tüm halkın belediye işçilerine destek vermesini istedi.

Ücret konusu dışında burjuvazinin yeni işletmecilik yöntemleri üzerinde de duran

Belediye-İş genel başkanının konuşması şöyle devam etti:

“Değerli arkadaşlar, bugünkü geldiğimiz noktada, yalnız İstanbul'da değil, İzmir'i, Adana'sı, Ankara'sı diğer bütün kentlerde büyük şehir belediye başkanları, ilçe belediye başkanları dahil olmak üzere, *holdingleştiriler*. İşveren sendikasının siyasal ilke olarak ortadan kalkacağını söyleyen işverenler kendi aralarında holding, ücret karteli oluşturdular.

“Açık ve net söylüyorum büyük şehir belediye başkanının vermiş olduğu zam 117 bin lira brüt. Bizim de istediğimiz gayet açık: 170 bin lira. İşverenler, dört kişilik işçi ailesinin eline geçecek birkaç kuruşu dahi kabul etmiyorlar. Böyle bir işveren anlayışına karşı eylem sayılan grevse grev, ne gerekiyorsa onu yapacağız.

“Verilen zam %60, enflasyonu dahi karşılamıyor. Enflasyonun işçi ücretlerinden yıprattığı payı vermemek gibi bir zihniyetle herhalde mücadele edeceğiz. Mücadelemiz Türkiye çapında da sürecektir. Kamuoyuna yansıtıyorlar ki, işçi 10 milyon, 20 milyon istiyor.”

“Hangimiz 10 milyon istiyoruz arkadaşlar? Bizim isteğimiz gayet açık: *Geçinebileceğimiz ücreti tutmaya yakalamaya çalışıyoruz...* Sürekli kamuoyunu aleyhimize yansıtmaya çalıştılar. Basında sürekli “çöpçü şunu alıyor, temizlik işçisi bunu alıyor” diye yazılıyor. Arkadaşlarımız burada, 1700 lira ortalama ücret, 1 milyon 400 bin lira alan arkadaşlarımız yok mu aramızda? 1 milyon 300 bin lira alıyorlar.

“Politikamız gayet net. 4 kişilik bir ailenin geçim endeksini yakalamayan sendikaya sendika demezler.

Sendikamızın en alt çizgisi budur. Bizim görevimiz işçi arkadaşlarımızın o çizginin ötesinde refahını arttırmaktır. Nerede sosyal demokrasi, nerede insan hakları? İşçinin haklarına saygı duymayan insan haklarından bahsedemez!

“... Açık ve net söylüyorum, basına, TRT'ye söylüyorum, işverenle, işçilerimle beraber tartışmaya hazırım, yürekli olanlar gelsinler!”

“Değerli arkadaşlar, kavgaya hazır mıyız? (İşçiler: Hazırız!) İnatçı mıyız? (İşçiler: İnatçıyız!)”

Belediye-İş genel başkanının konuşmasının bitimiyle birlikte tüm salon, “ölmek var, dönmek yok” sloganını atarak, grev kararlarını kutladı. Ardından, Fuat Alan'la randevulaşarak, Belediye-İş İstanbul sözleşmesinde yer alan bazı önemli maddelerle ilgili olarak bir mini röportaj yaptık.

Belediyelerde son durum şöyle: İstanbul'da temizlik işçileri çöp toplamama eylemini, toplu gösterileri sürdürüyorlar. İETT şoförleri çeşitli direniş eylemleriyle işvereni işçilerin haklı istemlerini kabul etmeye zorluyorlar.

Belediye işçisinin morali, inancı ve savaşım azmi yüksek. Önümüzdeki ay, tüm ülke çapında belediye işçilerinin savaşımının hızla yükselmesi bekleniyor. *Kavga* sınıf kardeşlerimizin yükselttiği kavgayı coşkuyla selamlıyor, başarı diliyor. ●

Belediye-İş
sendikasının
çıkardığı duyuruyu
aynen yayınlıyoruz

Kağıthane Halkına

KAĞITHANE belediye başkanı, sendikamız işyeri baştemsilcisinin de içinde bulunduğu 5 işçi kardeşimizi yasaları ve yürürlükteki toplu sözleşme hükümlerini çiğneyerek, keyfi bir biçimde işten çıkarmıştır.

Bu yasa dışı ve keyfi uygulamayı protesto etmek amacı ile, 28 Mayıs 1992 tarihinde açık grevine başlayan, işten çıkartılan 5 arkadaşımızın eylemi devam ediyor.

İşten çıkarmaların tek nedeni; Kağıthane Belediyesi'ndeki araç, gereci ve yetişmiş insan gücünü planlı olarak değerlendirmeye becerisini gösteremeyen, seçim sloganlarında iş güvencesi vaat eden, adil düzenden yana olduğunu sık sık açıklayan belediye başkanının temizlik işlerini özel şirkete (taşerona) devretmesidir.

Kağıthane Belediyesi'nde çöp toplama ve temizlik işlerinde hiçbir sorun yokken, taşerona verilmesinin gerekçesi nedir?

Birileri belediye imkanları ile zengin yapılmak mı isteniyor?

Sendikamız işten çıkartılan arkadaşlarımızın işe dönüşüne kadar, yasal ve demokratik haklarını sonuna kadar kullanmada kararlıdır.

İşten çıkartılan 5 arkadaşımızın ailesinin, çocuklarının ekmeğini elinden alan belediye başkanına karşı, sendikamızın vermekte olduğu yasal mücadeleye Kağıthane halkının destek ve dayanışmasını bekliyoruz.

Sayın Kağıthane halkı! Sendikamızın yasal mücadelesine katılalım, omuz verelim! İşten çıkartılan arkadaşlarımızı yalnız bırakmayalım! Belediye Başkanlığı'na telgraf çekelim, telefon edelim!

Bu dayanışmanız işçi kardeşlerimiz işe dönene kadar devam etsin. Mücadelemize destek vereceğiniz inancı ile Kağıthane halkına şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarız.

Belediye-İş Genel Yönetim Kurulu

TÜRK METAL

NASAŞ'TA İŞGAL!

Türk Metal sendikası Gebze şube başkanı Mahmut Taşdemir'in dergimize gönderdiği basın açıklamasını bazı kısaltmalarla yayınlıyor, tüm ilericileri haklarını almak üzere militan eyleme çıkan Nasaş işçisiyle dayanışmaya çağırıyoruz

Üyelerimizin nisan ayından 1 milyar, mayıs ayından 1.5 milyar alacağını, mart-nisan-mayıs ayları vergi iadesinin, bugüne kadar ödenmesi gerekirdi. (İşçilerin) tasarruf fonu alacakları, ayrıca koruyucu iş ayakkabısı, iş elbisesi, sağlık malzemeleri alacakları da bulunmaktadır.

Bir buçuk yıldan beri geleceğin belirsizliği içinde yaşamını sürdüren işçinin hak ettiği yasal alacaklarını almak için, 22 Haziran 1992 Pazartesi günü saat 17.00'den itibaren 400 üyemiz kendilerini fabrikaya kapatmış bulunmaktadır.

İşyerinin bünyesinde kurulu

Nasaş Klubü'ne 6 milyar liraya basketçi transfer eden bir yönetim, takribi üç milyar işçi alacağını ödeyemediğinden bahsederse, sonunda ciddi sonuçlarla karşılaşmaları doğaldır.

Bir buçuk yıldan beri ev kirasını ve bakkal borcunu ödeyemeyen, aile yaşamını sürdüremez duruma gelen 400 haklı işçiyi işten atmakla tehdit eden zihniyetin hiçbir yasa boşluğundan istifade etmelerine mücade edilmemelidir.

Biz sendika olarak bahse konu işyerinde haklı sorunlarımızı inandırıcı muhatap olacak bir yönetim arıyoruz. Oldu bittilerle işçi haklarının gaspedilmesi, ortaçağ zihniyeti ile işçi çalıştırma son bulsun diyor, haklı davamızda kamuoyundan destek bekliyoruz. ●

toplandı

yayınlar da kendini gösteren yoğun ideolojik çalışmanın, Türkiye devrimci hareketinin birçok yakıcı sorununa açılım getirdiği, TKP'nin "ideolojik öncülüğünü" kanıtladığı, bugün bilinen bir gerçektir.

Yayınlarından anlaşıldığı kadarıyla TKP, son dönemde dünya çapında ortaya çıkan gelişmelerin ışığında, Türkiye'de değişmekte olan ortamı ciddi bir değerlendirmeden geçirmiş, ülkedeki çalışmasını değiştirmeye yönelik bir süreci başlatmıştır. TKP yayınları, işçi sınıfı hareketinin, çeşitli yasal değişikliklerle birlikte Türkiye'de oluşan olanaklardan sonuna dek yararlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

TKP'nin, sınıf savaşımında 1920'den bu yana tuttuğu yeri, burjuvazinin kendisine dayattığı gizlilik perdesini kaldırıp atarak büyütmesi, ideolojik öncülüğünü Türkiye siyasetinde pratik siyasal öncülükle perçinlemesi, burjuvaziye karşı uzlaşmaz bir kavga veren işçi sınıfımız için kuşkusuz büyük bir kazanım olacaktır.

KAVGA

KARARLAR

Bireysel terör ve devrimci mücadele

Sovyetler Birliği'ndeki karşı-devrimle gelen dünya çapında gerici-lik döneminin etkileri, Türkiye'de de kendini iyice hissettirmeye başladı. Bu durum, reformcu solun çöküşü, yükselen Türk ve Kürt milliyetçiliği ve sağa kayan toplumsal psikoloji olarak yansıyor. 1960'larda, 70'lerde fedakar ve coşkulu savaşımıyla halkın saygı ve sevgisini kazanmış, fakat toplumdaki arayışlara tutarlı bir yanıt verememiş olan, her rengi ile devrimci sol ise, faşizmin darbesiyle iyice zayıflamış ve ardından dünyadaki son gelişmelerle birlikte derin bir bunalım ve erozyon dönemine girmiştir.

Ancak, dünyada eşi az bulunur bir sınıf mücadelesi dinamizmine sahip Türkiye'de bu durumu yalnızca dönemle açıklamak doğru olmaz. "Devrimci" solun, dünya genelinde olanları Türkiye özelinde hızlandırıcı rolünü hesaba katmamak, toplumsal kabarışlar yeniden geldiğinde aynı kısır döngünün yinelenmesinde sorumluluk üstlenmek anlamına gelir.

Bu nedenle, yanlışlara bugünden karşı durmak, emekçilerin gözünde TKP'yi bu yanlışlardan kesin biçimde ayırmak zorundayız.

Devrimci hareketin yanlışlarının bugün en belirgin biçimde kendini açığa vurduğu alan bireysel terörizmdir. Bu, emekçi halkın devrimcilerden soğumasına, solun zaafının artmasına, sağın güçlenmesine yardım ediyor. Hepsisi de

kendine "Marksist-Leninist" diyen bu hareketlere en basitinden şunu sormalıyız: Hangi Marks'da, hangi Lenin'de yazıyor bu yapılanlar?

"Devrimci" sollar, terörizmi siyasal taktiklerinin temeli yaparak, siyasal savaşımın temel aracı olarak savunarak, devrimci harekete en ciddi zararı vermekte, işçi sınıfının yığını ile devrimciler arasındaki bağları koparmaktadırlar. Bireysel terörizmin, yığınlar arasında, yığınlar için, yığınlarla birlikte çalışmayla hiçbir ilgisi yoktur. "Devrimci" solların bireysel terörizmi, pratikte, tarihin deneyimiyle mahkum edilmiş bir yöntem olan *tek başına çalışmadan* başka bir şey değildir. İşçileri demoralize ediyor, nüfusun büyük çoğunluğunu karşıya itiyor, devrimci harekete başıbozukluk getiriyor ve devrimi zedeliyor.

Bireysel terörizm kişilere karşı intikam eyleminden başka bir şey değildir. Komploculuktur. Hiçbir zaman yığınların psikolojisini yansıtmaz. Savaşkan yığın liderleri yaratmada hiçbir olumlu işlevi yoktur. Yığınlara ve işçi sınıfına inançsızlığın sonucudur.

Bugün "devrimci" sol, "silahlı eleştiriyi daha da yoğunlaştıracakız" diyor. Bu artık Marksizm-Leninizm'i doğru anlamamakla da açıklanamayacak bir durumdur. Bu hareketlerin Marksizmi öğrenmek gibi bir sorunları yoktur. Giderek bu hareketlerle devrimci teori tartışması, kim Marksizmi doğru algılıyor hesaplaşması yapmanın zemini erimektedir.

Siyasal çalışma kavramına yabancılaşmış, kongre yapmayı, program sahibi olmayı "fuzuli iş" gören bu hareketlerin Türkiye'yi çözümlmek gibi bir dertleri de yoktur. Yıllardır söyledikleri aynı şeylerdir. Türkiye bu kadar duragan mıdır?

"Nerede hareket orada bereket" ve güce tapma anlayışıyla, "şövenist ama savaşıyor onun için destekleriz" sonuçlarına varabilen, bugünün Türkiye'sinde rejimi hala faşizm diye nitelendirebilen "devrimci" solun artık girecek pek yolu kalmamıştır.

Sorun düzene karşı olmakla bitmiyor. Hepimiz bu sömürü düzenine karşıyız. Ama düzen karşısında alternatif getirmek gerekiyor. Hele şu iğrenç düzeni yıkalım sonra düşünürüz olmuyor. Kaldı ki, bu şekilde düzeni yıkmamızın da olanağı yoktur. Devrimcinin tek amacı devleti yıkmak değildir. Yıkılmanın yerine neyi getireceksin, yenisini nasıl kuracaksın? İşte bireysel terörün mantığı sonunda anarşizme varıyor.

Dinciler de bu düzene karşıdır. Düzene karşılık tek başına belirleyici olunca devrimci hareket sonunda dincilerle de el sıkışıyor. İşçi sınıfı ve Aleviliğin başına büyük çoraplar örülüyor.

Marksizm bilimdir ve bu ciddiyetle çalışılmalı, öğrenilmelidir. Şuuraltında Marks'ı odasına kapanmış bir aydın gibi görmekle olmaz. Marksistler herhangi bir siyasal eyleme girişmeden önce sınıf güçlerinin karşılıklı yeralımını soğuk-

kanlı bir bilimsellikte değerlendirmeden harekete geçmezler.

Siyaset belirleyen lider kadrolarının 12 Eylül'den bu yana süregenliği kısa aralıklarla kesintiye uğramış bu hareketler, bugün emekçi yığınlardan tamamen kopmuş, ya aşiret hareketi ya da eskisinden toy gençlik hareketi haline dönüşmüşlerdir. Biraz deneyim kazanmış, sivrilikleri yaşam tarafından törpülenmiş kadroların yerine yeni kadrolar gelmektedir. Bugün devrimci hareketin önemli çelişkilerden biri de buradan kaynaklanmaktadır. Devrimci hareketin gelişiminin önünü örgütler tıkamaktadır. Dar kesimci ve bağnaz slogancılık, siyasal mücadeleyi yürüyüşlerde öne kapmaya indirgeyen çocuksu hegemonya anlayışı, her aşamada yeniden egemen olmaktadır.

Bugün TKP'nin devrimci hareketteki bu erozyona karşı kesin tutum alması, emekçi sınıfların gözünde bu anlayışlardan tamamen ayrı durduğunu göstermesi gerekmektedir. Bireysel teröre şiddetle karşı çıkmalıyız. Bu bir yanda yığınlar içinde parti çalışmasının önünü açmada yardımcı olacak, öte yanda hareket içindeki devrimcilerin doğruları bulmasını hızlandıracaktır.

Bu dönemde küçük burjuva sola karşı ideolojik savaş yükseltmek, hataları teşhir etmek gerekiyor. Günün koşullarında devrimci mücadelenin anlamını pratikte göstermek gerekiyor.

Bireysel terörizme karşı savaş, burjuvaziye karşı savaştan ayrılmaz! ●

Anadolu'da devrici mücadele geleneği

Ellerin kabesi var
Benim kabem insandır
Kuran da kurtaran da
İnsanoğlu insandır

“**F**eodalizme karşı yapılan tüm genel ve açıktan saldırılar, en başta kiliseye karşı yöneldi. Tüm devrimci toplumsal ve siyasal doktrinler, zorunlu olarak teolojik sapkınlıklar olarak ortaya çıktı. Varolan toplumsal koşullara saldırabilmek için, onların üzerindeki kutsallığın sökülüp atılması gerekiyordu.

“Ortaçağ, felsefe, siyaset, hukuk gibi tüm ideoloji biçimlerini teolojiye bağladı, onun alt birimleri durumuna getirdi. Böylelikle de her çeşit toplumsal ve siyasal hareketi, teolojik bir biçim almak zorunda bıraktı. (Engels)

“Tüm dünya malları, insanların ortaklaşa kullanımı içindir. Yeryüzü tüm insanların ortaklaşa yararlanması gereken bir alandır. Yöneticiler farklı düşüncelere saygı göstermeli ve seçimle işbaşına gelmelidir. Başlıca değer kaynağı emektir. Tüm insanlar eşit ölçüde çalışmalı, üretilenlerden yine eşit oranda yararlanmalıdır. Üretmeden tüketmek yasadışı sayılmalıdır. Tüm toplumda kadın erkek eşitliği uygulanmalıdır.” (Şeyh Bedreddin)

Alevilik, tarihte emekçi yığınların anti feodal, anti klerikal, demokratik, devrimci ideolojisidir. Şii görüşlerinin batınilikle yoğrulmasıyla ortaya çıkmış, dönemin en ileri uygarlıklarından etkilenmiş, büyük halk ayaklanmalarıyla beslenmiş bir öğretilerdir.

Alevilik, tarihimizde dinin aşılmaz kurallarını kırıp parçalamanın yolu olmuştur. İnsan yaşamında akıl ve düşüncüyü egemen yaparak insanı özgürleştirmeye ve davranışlarına sahip çıkmasını sağlamaya çalışmıştır. Enelhak anlayışıyla tüm doğayı ve insanı tanımlamış, böylece bir yanda “tanrı”nın alanını daraltırken, bir yanda yine insanı özgürleştirmiş, kendi yeteneklerine dönmesini sağlamıştır. Babai-Bektaşî-Sima-vî çizgisi, bu nedenle “tanrının verdiği” akılla din düşüncesinin aşılmasıdır.

Aleviler, bu düşüncelerinden dolayı, yüzyıllar boyunca bağnazlığın, dar görüşlülüğün, yobazlığın elinde kırılmışlardır. Bu olgu aynı zamanda toplumda ezen ve ezilen sınıfların kavgasını temsil etmiştir. Alevilik bir çeşit köylü sosyalizmidir. Komünistik kavramlar, toplumlar içeren bir öğretilerdir. Siyasal otoriteye ve onun ayrılmaz parçası olan resmi İslama (Sünniliğe) karşı insanı, insan sevgisini, geniş görüşlülüğü ve kavgayı temsil etmiştir.

Aleviliğin yüzyıllar boyu büyüttüğü düşlerle, modern proletarya hareketinin amaçları arasında büyük benzerlikler vardır. Çağlar farklı, sorunlar farklı olmasına rağmen çözümlerin ve amaçlanan toplumsal hedeflerin genel içeriğinin böylesine benzerliği, hem geniş Alevi kalabalıkların modern işçi hareketi içinde erime kolaylığını getirmekte, hem

fiziksel ve ideolojik olarak işçi hareketine katılmayan geniş Alevi yığınların o hareketin en sağlam dostu olmasını sağlamakta ve hem de Bektaşiliğe kapitalizm altında da yeni bir devrimci ömür ve işlev sunmaktadır.

Günümüzün kapitalist koşullarında doğayı ve toplumu en doğru yansıtan, toplumsal anlamda *tek devrimci* sınıf ve ideoloji, işçi sınıfı ve onun ideolojisi olan Marksizmdir. Günümüzde Alevilik *ancak* işçi sınıfına ve onun ideolojisine yaklaştığı, onunla kaynaştığı ya da onun dostu olduğu oranda, kapitalizm altında da devrimcileşir ve yeni bir devrimci ömür ve işlev kazanır.

Tarihimizin gereği olarak Bektaşilikle Marksistlik halef-selefidir. Din çerçevesinde bir isyan ideolojisi olan Alevilik, bu yanı sıra ülkemizde sosyalizmin dünyudur. Anadolu'da *başkaldırının süreklilik çizgisi* budur.

Hacı Bektaş'ın yaşadığı çağda, düşüncesinin başarı şansı yoktu. Eşitlikçilik, ortakçılık, demokrasi, özgürlük feodalizm altında olamazdı. Üretim güçlerinin gelişme düzeyi, var olan zenginliği paylaştırdıktan sonra onu yeniden üretmeye engeldi. Bu ancak kapitalizmin hazırladığı bir dünyada olanaklıdır.

Alevilikle işçi sınıfının birbirine gereksinimi var. Alevilik onun atası, dedesi, kökü olduğu için işçi sınıfının gereksinimi var. Ondan alacağı töreterbiye, hümanizm var, “insan” var. Kapitalizm koşullarında üretimden gelen güç, amaçlarını gerçekleştirme yollarını gösteren “izm” işçi sınıfında olduğu için Aleviliğin gereksinimi var. Bu nedenle, Alevilerle işçiler “yol musahibidirler”.

İşçi sınıfı ve Alevilerin “yol musahipliği”nin pratikte hayata geçebilmesi için sınıfımıza Alevi kültürü tanıtılmalı, onun Aleviliğin haklarını savunması sağlanmalıdır. Alevilik içinde de, emekten yana olan özün boğulmaması doğrultusunda mücadele edilmelidir. Ama yoldaşlarımız asla şu yanı sıra düşmemelidirler: İşimiz Alevilere Marksizmi öğretmek değildir. Bu tepeden, bilmiş tavri Aleviye götürmek kadar ters bir tutum olamaz.

Marksizmi önce kendimiz öğrenelim ve isteyene öğretilim ama en önemlisi, Aleviye ondan öğrenmek üzere yaklaşalım. Komünistlerin Alevilikten öğreneceği çok şey vardır. Aleviliğin insan sevgisi, kendini dâra çekip toplumun yargısına bırakması, hoşgörüsü, legalle illegali birleştirmedeki ustalığı, gizlilik ilkesini uygulayışı, kavgada kararlılığı, yüzyıllar boyu ikrarından dönmemesi, ser verip sır vermemesi komünistlerin gururlandığı mirastır. Alevilikle bütünleşme vurgusunun özü de buradadır. Aleviliği anlamak ve onunla bütünleşmek, onu insan ilişkilerine aktarabilmektir.

Aleviliği “din” diye küçümseyen, onu neredeyse gericiyle eşitleyen devrimci hareketin geneline bakıyoruz, gecelerine Alevi ozanlarını çağırıyorlar. İşte bu, halktaki derin duyguları sömürmek, sözcüğün tam anlamıyla Aleviliği

kullanmaktır. “Din” olduğunu düşünüyor, gerici olduğunu söylüyorlarsa tutarlı olsunlar, Alevi ozanlarını gecelerine çağırmasınlar.

Partimizin Alevilikle daha iyi bütünleşebilmesi için bu konudaki her türlü yanlış anlayışla mücadele etmek gerekiyor. Bunlardan biri de “sol”cu bir tutum olan, “Alevilerdeki Mustafa Kemal sevgisini kırma” anlayışıdır. Bu tutum, atasına burun bükten genç kuşak Alevi devrimcilerde de yaygındır.

M. Kemal konusu Alevilerle çalışmamızda hiçbir şekilde sorun olmamalıdır. Rahatlıkla anlamamız gereken bir konudur. Haklı olan çok yönü vardır. Osmanlı'nın zulmünden sonra M.Kemal Alevilere büyük bir ferahlama getirmiştir. Alevi halk M.Kemal'in sınırlı da olsa getirdiği laiklikle ilgilidir. Onun ötesindeki görüşlerine bir hayranlığı yoktur. O halde biz bunu neden anlamayacağız ve nesinden korkacağız?

Bugün Alevilik nasıl toparlanabilir?

Aleviliğin bugünden sonra özünü doğru bir şekilde koruyarak yaşayabilmesi, kendini her alanda çağa uyarlamasıyla olanaklıdır. Bunun gerektirdiği dinamizm Alevi felsefesinde vardır. Örneğin birçok çevrede cemevleri, “cem ve kültür evleri” biçiminde düşünülmektedir. Biz bunu yürekten destekliyoruz. Bugünün cemevi, kitaplığı, okuma salonu, semah ve müzik çalışmalarının yanı sıra örneğin tiyatro vb. başka sosyal ve kültürel etkinliklerin yer alabileceği, güne uygun kültür yuvası olarak kurulmalıdır. Geçmişte cemevleri o günün gerçek kültür yuvaları olmuştur, bugün bunun gerisinde kalmamalıdır.

Alevilik nasıl toparlanmalı, örgütlenmeli ki, Aleviliğe yarasın, Aleviliğin sol olan özüne yarasın, işçi sınıfına yarasın, dolayısıyla topluma yarayan bir örgütlenme olsun? Bu soruya biz iki düzeyde yanıt vermek durumundayız.

Bir kere Aleviliğin nasıl örgütleneceği, nasıl toparlanacağı süreç içinde ortaya çıkacaktır, bunu yaşam gösterecektir.

Dünya sosyalist sisteminin ve Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve emperyalizmin Körfez savaşına müdahalesi, Ortadoğu'da, Kafkasya'da, Balkanlar'da ve Orta Asya'da yeni bir durum ortaya çıkardı. İnsanlık tarihinin önemli kavşakları olan, karmaşık bir etnik yapıya ve çok renkli bir kültür dokusuna sahip bu bölgelerde, tarihsel düşmanlıkların da canlanmasıyla, istikrar ortadan kalktı.

Başka bir tarihsel dönemde renkli bir çiçek bahçesi gibi açabilecek olan bölge, bugün gerici dönemine olumsuz etkilerini, emperyalizmin gerici “çözümünü” doğrudan yaşıyor. Milliyetçilik, köktenci dinsel akımlar, ırkçılık tüm bölgede gemi azıyı almıştır. Herkes birbirinin gırtlığına sarılmıştır.

Aleviler uzun bir aradan sonra daha yeni ayağa kalkıyorlar.

Yaşama zaman tanırken ama yapılacak şeyler vardır. Mutlaka cem ve kültür evlerinin açılması hızlandırılmalıdır. Tüm demekler, kim neredeyse cem ve kültür evleri açmalıdır. Bu, dedeliğin de canlanması demek olacaktır.

İkincisi, önce zenginlik ve çeşitlilik, sonra merkezileşme. Önce kim neyi kuruyorsa kursun. Bu Aleviliğin fikir yapısındaki zenginlikle de uyumludur. Aleviliğin tarihinde dayatılmış tek ses yoktur. Tek ses zorlanmamalıdır. Alevilik, felsefesindeki, yaşam biçimindeki farklara hoşgörüyle bakan bir düşüncedir. Bugün için, demekler ve çeşitli öteki kuruluşlar arasında bir koordinasyonla yetinmek gereklidir. Sonunda zorlamadan, iteklemeden, kendi içinde teklige doğru mutlaka gidecektir.

TKP 8.Kongresi şu pratik noktaları karar altına alır:

1. Alevi halkla bütünleşmek, onlarla yaşamak, birlikte üzülmek, birlikte sevinmek, yola birlikte gitmektir. Yoldaşlarımız Alevi mahallelerinde oturmalı, imeceler, cemevi yapımı, örgütlenme vb. herşeyde birlikte olmalıdırlar.

Partililer bulundukları bölgede cemevi yapımına gönüllü olarak katılmalı, gerektiği yerde önyak olmalıdırlar.

2. Alevi nefesleri, semahları ve Bektaşî fıkraları, Anadolu halk hareketleri tarihinden süzülen, sınıfsal öz taşıyan, bugün de güncelliğini koruyarak işçi sınıfı sanatına kaynaklık eden, devrimci harekete tarih bilinci taşımada önemli yeri olan engin bir kültür zenginliğidir. Partimiz bunlardan yararlanmalı ve geliştirilmesi için çalışmalıdır.

3. Alevilikteki işleyişlerden parti çalışmalarında, parti örgütlenmesinde, parti şemasında değerlendirebileceklerimizi araştırmak üzere bir komisyon kurulmalı ve bu komisyon çalışmasının sonuçlarını MK'ya iletmelidir.

4. Parti örgütleri, Alevi şenliklerine, gece, toplantı, forum, kongre vb.lere düzenli katılım örgütlemelidir. ●

Bölgede gerçekten son derece tehlikeli bir durum vardır. Bu durumun sorumluluğunun asıl sahipleri Ermenistan ve İran'dır, ama ittifaklar zincirine bakıldığında şöyle bir bloklaşma da görülüyor. Almanya, Rusya, Ermenistan, İran, Yunanistan, Suriye, belki küçük farklarla, aynı cephe dedir. Karşısında, ABD desteğini kazanmaya ve korumaya çalışan Türkiye ile Azerbaycan. Öte yanda, Almanya'yı dizginleme zorunluluğuyla giderek eski konumlarından ortaya doğru kayan İngiltere ve Fransa. Kuzey Irak'da *de facto* kurulmakta olan Kürt devleti nedeniyle Türkiye ile yakınlaşmaya çalışan Irak.

Yugoslavya'nın başına gelenlerin de baş sorumlusu Almanya'dır. Yugoslavya'yı bölmüş ve Avrupa'yı da tehditle

Kürt Ulusal Sorunu

Kapitalizm ulusal sorunda iki tarihsel eğilim bilir. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışı, tüm ulusal baskılara karşı savaşım ve ulusal devletlerin yaratılışıdır. İkincisi, her biçimi ile uluslararası ilişkilerin yükselişi ve sıklığının artışı, ulusal engellerin yıkılışı, sermayenin, genel olarak ekonomik yaşamın, siyasetin, bilimin vb. uluslararası birliğinin yaratılışıdır.

Marksist ulusal program her iki eğilimi de dikkate alır ve birincisi, ulusların ve dillerin eşitliğini ve bu açıdan hiçbir ayrıcalığın izin verilmez olduğunu (ve bununla birlikte ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını) savunur. İkincisi, enternasyonalizm ilkesini ve proletaryanın burjuva ulusçuluğu ile kirlenmesine karşı uzlaşmaz savaşımı savunur.

TKP, kuruluşundan beri Kürt ulusal sorununu tanımış ve bu soruna Marksist çözüm ilkelerini savunmuştur. Her sorunda olduğu gibi, vurgu noktaları döneme göre değişmiştir. 1980'lerde TKP içinde oportünistlere karşı savaşım da Kürt sorunu ve enternasyonalizm önemli bir ayrım noktası olmuştur.

Komünistler ulusların ayrılma hakkını savunurlar, ancak Türkiye somutunda ayrılmaya karşıdırlar. Çünkü işçi sınıfının çıkarını her türlü sorundan önde tutarlar.

Geçen dönemde TKP'nin özellikle öne çıkardığı nokta, ayrılma hakkının savunulmasıydı. İçinde bulunduğumuz dönemde ise, ezilen ulus milliyetçiliği, Türk küçük burjuva solunun da katkısıyla, Kürt halkının özelemlerini ve çıkarlarını hiçe sayan bir yönde geliştiği için, *ortak mücadelenin* öne çıkarılması gerekmektedir.

TKP'nin, Türkiye'de düzenin değişmesi ve gerçek demokrasinin kurulması için ortaya koyduğu 4 ana nokta vardır. Bunlar aynı zamanda Kürt halkının gerçek dostlarının Türkiye işçi sınıfı ve TKP olduğunu ortaya koyar.

Bunların birincisi uluslar arasında tam siyasal eşitliktir. TKP uluslar arasında tam siyasal eşitliği savunur. Bu, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının savunul-

ması demektir.

İkinci nokta, proletaryanın birliğidir. Proletaryanın birliği, hangi tip örgütlenme olursa olsun, Kürt ve Türk işçilerinin birlikte örgütlenmesini savunmak demektir.

Üçüncüsü, TKP büyük devletlerden yanadır. TKP büyük devletten - yerel öz yönetimleri dışlamadan - merkezi büyük devleti anlar. Ulusların küçük küçük devletler kurarak bölünüp parçalanması, hele bugün, emperyalizmden başka kimsenin işine yaramaz. Bu açıdan TKP, gönüllü birlik temelinde Kürt ve Türk halkının birlikte yaşaması, birlikte mücadele etmesinden yanadır.

Dördüncü olarak TKP, kültür alanında uluslararası demokrasinin, işçi sınıfının demokratik kültürünü savunur. Dünya işçi sınıfı kültürüyle bu iki halkın kültürlerinin kaynaşmasını hedefler. Ulusal kültür, ulusal kimlik arayışlarını bunun içine oturtur.

Kürt ulusal kültürü, elbette her ulusta olduğu gibi, içinde emekçi yığınların önemli bir ağırlığı olduğu için, ileri yönler taşımaktadır. Ama her ulusta egemen kültür egemen sınıfın kültürüdür. Kürt ulusal kültürünün egemen yönü de şeyhlerin, ağaların, din adamlarının ve burjuvazinin kültürüdür. Bu "ulusal" kültüre, bu "ulusal" kimliğe karşı çıkmadan Marksist olmak ya da halkın çıkarlarını temsil etmek olanaklı değildir.

TKP, Kürt ve Türk emekçilerinin milliyetçi fikirlerle kirlenmesine karşıdır.

Ezilen ulus milliyetçiliği düzene gerçekten muhalefet ettiği ölçüde ileridir. Düzene gerçekten muhalefet ise, işçi sınıfı devrimine verdiği destekle belirlenir.

İşçi sınıfının mücadelesiyle birleşmiş ezilen ulus sözcülüğü, ardında ezilen ulus milliyetçiliğinin geri ve tehlikeli sonuçlarını bırakır. Bunun en uç örneği *paylaşım savaşıdır*. "Bu toprak benim, burayı kurtarırsam Kürt halkı kurtulur" mantığıdır. Bunun emekçi halkın haklarının savunulmasıyla ilişkisi yoktur.

Bugün işçi sınıfının mücadelesiyle ezilen ulusun mücadelesinin birleşmeme-

sine Türkiye "sol"unun da katkısı olmaktadır. Bunların işçi sınıfına, emekçi halka şırınga etmeye çalıştığı zehir, Kürt milliyetçiliği için sık sık söyledikleri, devrimci gibi görünen "şovenist ama savaşıyor, o halde desteklenmelidir" görüşüdür. Her savaşıyan işçi sınıfına desteklenmez.

"Sol"ların, Kürt halkının gerçek özlem ve istemlerinin sözcüsü olmayanlara kuyrukçuluk yapmaları, kendi sınıfsal konumlarının bir sonucudur. Oysa, proletarya davası yalnızca emeğin değil aynı zamanda demokrasinin de temel çıkarlarını savunuyor. Türkiye'de işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşecek gerçek demokrasi olmadan Kürt halkının kurtuluşu olanaksızdır.

Son sıralarda en belirgin örneğini ayrı bir Kürt sendikası kurma girişiminde bulduğumuz ayrılıkçı görüşler, emekçi halka dost değildirler. Bu görüşlerin Türkiye emekçi halkına büyük zarar verdiği ve böyle giderse daha da zarar vereceği açıktır.

Öte yanda, azan Türk milliyetçiliği de çok ciddiye alınması gereken bir tehliktir. Bu, tüm emekçi halkın birbirine kısırdırılması anlamına gelir.

Bugün, kendisine önderlik yapacak bir "ulusal" burjuvaziye sahip olmayan ve Kürt egemen sınıfının "ajanlaşmış" olduğunu sık sık vurgulayan Kürt milliyetçiliğinin ideolojik platformu, işçi sınıfının mücadelesini reddediyor, uluslaşma sürecini kır ve kent küçük burjuvazisi eliyle yürütmeye çalışıyor. Dolayısıyla, onun sınırlı perspektifini ve açmazlarını taşıyor.

Ayrı devlet kurmak Kürt emekçisine birşey vermez. Bugün Türkiye çapında olan ekonomik ve toplumsal adaletsizlik, Kürdistan'da kendini daha kötüsüyle yeniden üretir. Çünkü, Türkiye bütünündeki sermaye, bilgi ve teknoloji birikimi, personel olanakları, kapitalizm kültürü Kürdistan'da yoktur. Türkiye bütününden ayrıldıklarında, Marksist ekonomik kavramıyla söylersek, "ilkel birikimden" başlamak zorunda kalacaklardır ki, bu çok daha gaddar bir süreçtir.

Kaldı ki, bugün Kürt halkının 2/3'ü Türk şehirlerinde yaşıyor. Kürtçe her

tarafa konuşuluyor, Kürtçe gazete, dergiler çıkıyor. Halkların kaynaşması hızla ilerliyor.

Dünyada Sovyetler Birliği'nin büyük etkinliği varken, kurulacak bir Kürt devletinin emperyalizmin çıkarına olacağının garantisi yoktu. Bugün Sovyetler Birliği yok. Hiçbir pazarlık gücü olmayan küçük ve dağlık bir ülke, bugünün koşullarında, ancak emperyalizmin şemsiyesi altında yaşayabilir.

Bütün bunlar, kurtuluşun, küçük bir "bağımsız" Kürdistan devletinde değil, ortak bir devrimde olduğuna tekrar tekrar işaret etmektedir.

Bu yaklaşımın ışığında, TKP 8. Kongresi şu kararları alır:

1. Proletaryanın çıkarı, birliği herşeyin önündedir.
 2. Proletaryanın tek bir örgütte birliğinin sağlanması ve işçi sınıfı iktidarının hedeflenmesi gereğinin yoğun propagandası yapılmalıdır.
 3. Ulusların kendi kaderleri tayin hakkı ilkesinin birbirine bağlı iki yönü vardır ve bugün *gönüllü birlik* yönünün öne çıkarılması gerekmektedir. Bu, sınıf mücadelesinin tarihini etkileyecek önemli bir propagandadır.
 4. Bu temelde ırk, din, dil ayrılığı gözetmeden ortak düşmana karşı mücadele yükseltilmeli, "Kürt sendikası" gibi burjuvaziye hizmet edecek girişimlere şiddetle karşı çıkılmalıdır.
 5. Kürt halkının mücadelesinin, Ale-vilik gibi öteki tüm ezilenlerin davalarına sahip çıkması yönünde yoğun propaganda yapılmalıdır.
 6. Kürt ve Türk emekçilerinin milliyetçi fikirlerle kirlenmemesi için, her türlü milliyetçi görüşe karşı yoğun ideolojik mücadele verilmelidir.
 7. "Sol"ların Kürt milliyetçiliği kuyrukçuluğu yapmaları işçi sınıfı açısından son derece zararlıdır. Bu tutuma karşı yoğun mücadele edilmelidir.
- Türkiye işçi sınıfı ve partisi TKP, Kürt halkının ulusal baskıya karşı savaşımının tek gerçek dostudur. Kürt halkının kurtuluşu, burjuvaziye karşı devrim için işçi sınıfıyla omuz omuza ortak mücadele vermedir. ●

Bölgemizde durum

şantajla peşinden götürmüştür. Ama bunun etkileri Türkiye'yle ilişkilerinde ortaya çıkmıştır. Almanya bir süredir Avrupa'da tedirginlik yaratıyordu, o eski Prusya tutumlarını takınmaya başlamıştı. Kürt sorununu bahane ederek Türkiye'ye döndüğünde bardak taşı. Avrupa Almanya'yı yalnız bıraktı. Şimdilik Türkiye zaman kazandı ama Almanya'nın stratejik hedefleri değişmedi: Ermenistan ve Rusya üzerinden Orta Asya. Dolayısıyla önümüzdeki yıllar, Almanya Türkiye boğuşmasına sürekli sahne olacaktır.

Türklerin geçmişte bu bölgelerde imparatorluklar kurmuş olması, tarihsel bağların canlılığı, bölgenin hemen her yerinde önemli büyüklüklerde Türk azınlıkların yaşaması, bazılarının Türk Cumhuriyetleri olması, Türkiye'yi bu çelişkilerin, sorunların ortasına oturtmaktadır.

Bu durum Türkiye burjuvazisinin emperyalistleşme özelemlerini kabartmaktadır. Kafkaslarda büyük çıkarlar var Türkiye burjuvazisine. Bu nedenle, Amerikan ve Avrupa desteğini koruyabilmek için Kıbrıs'ı "feda etmeye", Kıbrıs'ta

çıkarlarından ödün vermeye hazırdır. Burjuvazinin en saldırgan kesimleri ise, Türklerin yaşadığı hemen her bölgeye asker göndermeyi, müdahale etmeyi savunuyor.

Burjuvazi böyle saldırgan bir dış siyaset izlerse, Türkiye'yi sonu belli olmayan büyük bir istikrarsızlığa, kontrol edilemeyecek savaşlara sürükleyecektir. Barut fıçısı gibi olan bu bölgede çıkacak bir savaş, Türkiye dahil hiçbir ülke işçi sınıfının, halkının yararına olmayacaktır.

Türkiye halkı hiç bir suretle sınır ötesinde girilecek bir maceranın içine sokulmamalıdır. Bölgede durum çok akışkandır. Türkiye böyle bir maceraya girerse, olayların içinden topraklarını hatırı sayılır biçimde büyüterek çıkabi-

li, beli kınılarak da çıkabilir. Ama her iki durumda da emekçi halkın bir kazancı olmayacaktır. İki durumda da onu bekleyen yıkımdır, felakettir.

Türkiye Komünist Partisi 8. Kongresi, - Bölgede devlet sınırlarını değiştirecek ilhaklara, içinde yer aldığı bütünden demokratik bir biçimde, bütünün de rızasını almadan ayrılıp başka ülkelere katılmalarına karşıdır. Örneğin Irak Kürdistan'ını Türkiye'ye katma çabalarına karşıdır.

- Bölgede herhangi bir ülkeye, hangi nedenle olursa olsun asker gönderilmesi-ne karşıdır.

TKP 8. Kongresi, Merkez Komitesi'ni, - Bölgede çıkabilecek bir yeniden paylaşım savaşımına karşı etkin mücadele vermekle görevlendirir. ●

TKP'nin 8. Kongresi, dünya çapında gericilik ve karşı devrim döneminin ilerlediği bir anda toplandı.

Dönemin iki ekseninden biri Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemin durumudur. Bu ülkelerin içine girdikleri çöküş süreci hızla ilerledi. Kapitalist restorasyoncu, karşı-devrimci iktidarlar işbaşına geldiler. Komünist partileri yasaklandı. Sovyetler Birliği dağıldı.

Sovyetler Birliği'nin çözülmesi, bir yanıyla devrimin içinde yer aldığı nesnel koşullarla, bir yanıyla Lenin sonrası dönemde partinin yaptığı hatalarla bağlıdır. Rusya'da devrimin gerçekleştiği zeminde kurulan toplumun, kazanılan büyük başarılarla ve hızlı sanayileşmeye karşın, emperyalizmi ekonomik yarışma ile geçmesi son derece zordu. Partinin bu zorlukla boğuşma sürecinde getirdiği önlemler giderek Marksizm dışına düştü. Tek dünya pazarını reddetmek ve ülke ekonomisini dünya ekonomisinden soyutlamak, köylüleri kollektifleştirmede zora başvurmak, değer yasasını uygulamamak, Komekon'u ulusçu çıkarların organı haline getirmek, zayıf halkalarda devrimlere destek vermek, hatta onları boğmak gibi...

Toplumda aktif yığın demokrasisinin olmayışı, işçi sınıfının kendi devletinde siyasal erkte yer tutmaması, kendi düzeni içinde çıplak diktatörlük altında yaşaması ise belirleyici önem taşıdı. Proletaryanın aktif yığın demokrasisinin uygulanmaması, hem tarihsel yetersizlikleri aşmayı, hem de proletaryanın hizmetkârı olması gereken bürokrasiyi dizgin altında tutmayı engelledi. Sosyalist üretim biçiminin temel ekonomik yasası işleyemedi.

Yapılan hataların ve haksızlıkların faturasını bugün bu ülkelerin işçi sınıfı ödüyor. Eskiden üretim araçlarını işçi sınıfı adına kullanan bürokrasi, emperyalizmle işbirliği içinde ortak mülkleri özelleştirerek sömürücü sınıf konumuna yükseliyor. Ancak Rusya gibi bir ülkede kollektif mülkiyeti ortadan kaldırarak kapitalist pazar ekonomisini örgütlemek uzun bir süre ister. Kapitalist restorasyoncular bunu üretim güçlerini çöktürmeden, toplumu akıl almaz bir yıkıntıya sürüklemekten yapamazlar. Süreç başladı, hızla yol alıyor.

Küba, Vietnam, Kore ve Çin'de sosyalizmin kendi yanlışları ile birlikte de olsa direnişi, yaşanan uluslararası süreci geri çevirebilecek güçte değildir. Varlık yokluk sınırındaki bu ülkeler de zor durumdadırlar.

Gelişmelere paralel olarak dünya resmi komünist hareketi de ortadan kalktı. Kapitalizmin ideolojik saldırısı yoğunlaştı. Yıkılan Marksizmden sapanlardır ama kapitalizmin ideolojik saldırısı bunu sosyalizmin işlemeziğinin kanıtı olarak sunuyor.

Çöken dünya komünist hareketi içinde hızlı bir ayrışma, dağıntılık ve parçalanma yaşanıyor. Geçmişte bu hareketin içine sızan ve onu içinden çökerten revizyonistler hızla sosyal demokratlaşıyorlar. Eski Sovyetler Bir-

Uluslararası durum, komünist ve işçi hareketi

liği'nin bir süper güç olmasının çekimiyle harekete katılan geçici yol arkadaşları, yığın yığın komünizmi terk ediyorlar. Çöküntünün nedenlerini iyi anlayamayan, oportünizme karşı bilenmemiş birçok komünist, derin bir moral çöküntü ve kişisel trajedi yaşıyor.

Dünya sendikal hareketi de hızlı bir üye kaybı, siyasetten uzaklaşma, sorunların basıncı altında gerileme içindedir.

Ortam ve burjuva ideolojik saldırının basıncı komünistlerin toparlanmasını zorlaştırıyor. Tüm dünyada devrimci hareket bunalım içindedir. Dünya işçi sınıfı uzun sürecek bir yıpratma savaşı ile karşı karşıyadır.

Stratejik saldırı üstünlüğü dünya burjuvazisinin eline geçmiştir. Dünya işçi sınıfı hareketi önemli ölçüde güç kaybetmiştir. Ancak, burjuvazinin saldırısını göğüslemeye, bir süre sonra da geri püskürtmeye yetecek olanaklara ve güce sahiptir. Yıpratma savaşında mevzilerimizi korumak, dalga dalga gelen saldırıları püskürtmek, güçler dengesini işçi sınıfının saldırısına olanak verecek şekilde değiştirmek olanaklıdır.

Dönemin ikinci eksenine ise dünya kapitalist ekonomisinin içinde bulunduğu derin bunalımdır. Bu bunalımın yükü işçi sınıfına yükleniyor. Dünya kapitalist ülkelerinde işçi sınıfının geniş kesimleri için işsizlik ve yoksulluk süregelenleşiyor.

Üretim güçlerinin gelişiminde tarihin gördüğü en büyük sıçramayı getiren Bilimsel Teknolojik Devrim, işsizliğin, yoksulluğun ortadan kalkmasının nesnel tabanı olmasına rağmen, kapitalizmde bu sorunları daha da ağırlaştırıcı sonuçlar veriyor.

Nesnel gelişmeler, dünyanın iyice yacıklaşan ihtiyacını yansıtıyor: Daha geniş uluslararası entegrasyon, ticarette tek yönlü sınırlamaların önünü almayı yönelik disiplin ve denetim yetkili dünya kurumları. Sermayenin yeniden üretim sürecinin önündeki engellerin yok edilmesi.

Dünya ekonomisi, yapısal bir değişim içindedir. Endüstriler yer değiştiriyor. Ulusal egoizmden arınılmış "dünya çapında üretim planlaması" gerekiyor. Ancak bu istem, kapitalizmin üretim anarşisine takılıyor. Dengesizlikler birikiyor.

Sorunların kapitalizm altında çözümü, büyük toplumsal acılar getiren bunalımlar yoluyla oluyor. Bugün ilerleyen süreç de bu yöne işaret ediyor. Dünya çapında planlamaya gidemediği için, ortaya çıkan dengesizlikleri çözmede kapitalizmin depresyondan başka aracı yoktur. Kapitalizmin gelişebilmesinin, bir üst düzeye çıkmasının tek aracı depresyondur.

Sosyalist sistemin çökmesiyle başlıca rakibinin ortadan kalkması, emperyalist sistemin (olduğu kadariyle da) dengelelerini bozdu. Rekabet yoğunlaştı ve keskinleşti. Sonu tufana varabilecek "ticaret savaşlarının" önü açıldı. Eski önyargılar, tarihsel düşmanlıklar ortaya çıktı.

Emperyalist ülkeler, özellikle mali yöntemlerle bunalımın yükünün önemli bir bölümünü azgelişmiş ülkelerin sırtına yıkıyor. Üretim alanındaki bunalımı dış borç mekanizması yoluyla geciktiriyor, ama büyütüp yayararak finans alanına aktarmış oluyor. Zenginliğin kutuplaşması derinleşirken azgelişmiş ülkelerin milyonlarca emekçisi açlıkla yüzyüze geliyor.

Petrol giderlerinin kat kat artması, ihracat olanaklarının daralması, varolan üretimi sürdürebilmek için gerekli ham madde ve teknolojiyi satın alabilmek, yatırım yapabilmek için kaynak yaratmak zorunda olan az ve orta gelişmiş ülkelerin üretim sermayesi ihtiyacını iyice azdırdı. Önceleri ithalat yapabilmek için, sonra borç faizlerini ödeyebilmek için borç alır oldular. İflasın eşliğine, borç krizine böyle gelindi.

Körfez savaşı, emperyalist sistemin iç dengelerinin iyice bozulmasının en büyük yansıması oldu. Petrol üzerinde rekabete dayanan askersel müdahale, Amerika'nın emperyalist sistemdeki liderliğini pekiştirdi.

Körfez savaşının kısa bir sürede sona ermesi, emperyalizmin kısa vadede büyük yaralar almasını engelledi. Ancak bölgede istikrarsızlık arttı, güçler dengesi değişti. Kısa dönemde ABD ve İngiltere savaşan "kârlı" çıktılar. Masrafların yükünü Suudi Arabistan, Kuveyt ve öteki Arap şeyhlikleri ile Japonya ve Almanya'nın üstüne yıktılar.

Savaşın asıl mağlupları bölgedeki az ve orta gelişmiş ülkeler oldu. Bu ülkelerin petrol giderleri, borçları arttı, ihracatları, turizm ve işçi dövizleri gelirleri azaldı. İşsizlik tırmanışa geçti. Körfezdeki yabancı işçilerin yığınsal dönüşü Mısır, Pakistan, Ürdün vb. ülkelerin toplumsal dengelerini altüst etti.

Emperyalizmin Ortadoğu'da kazandığı askeri üstünlük ne olursa olsun, savaş dünya kapitalist sistemindeki ekonomik gerilemenin yaygınlaşmasına yardımcı oldu.

Dünyanın içinden geçtiği bu dönemde işçi sınıfının komünist öncüsünün işi zorlaşmıştır. Bu durum bazı görevleri öne çıkartmaktadır.

Birincisi, *enternasyonalizmin önemi artmıştır*. Enternasyonalizm dünya işçi sınıfının, en güçlü silahıdır. En küçük bir işyerindeki grev dayanışmasından, ülkeler çapındaki dayanışmaya dek, işçi

sınıfının enternasyonalizmden daha güçlü bir silahı yoktur. Bugün enternasyonalizmin ana halkası Küba ile dayanışmadır. Küba devrimi çok konuda dünya komünist hareketine

örnek olmuştur. Bunlar arasında en başta onun proleter enternasyonalist tutumu gelir. Kübalı komünistler Ceza-yir, Suriye, Angola, Etyopya, Namibya ve Latin Amerika'nın çeşitli ülkelerinde o ülkelerin halklarının yanında savaştılar ve onbinlerce şehit verdiler. Bugün sıra bizdedir. Gün tüm dünyada devrimcilerin Küba'yla dayanışma günüdür.

Bugünün dünyasının önemini arttırdığı ikinci görev *anti-emperyalizmdir*. Dün oportünist de olsa, revizyonist de olsa, sosyalist sistem emperyalizm karşısında objektif olarak belirli işlevler üstlenmişti. Bugün bu şemsiye kalktı. Bu ortamda emperyalizmin pervasızlığını dizginlemede anti-emperyalist mücadelenin önemi büyüyor. Ama milliyetçi bir temelde değil, sınıf temelinde, sömürülenlerin kardeşliği temelinde bir anti-emperyalist mücadele.

Üçüncü olarak, ideolojik mücadelenin önemi artmıştır. Bugün burjuvazi dünyanın her yanında Marksizm öldü diye bağırıyor. Oysa Marksizm ölmez, o hayatı yorumlayan bir öğretiler. Marksizm yalnızca sonuçlar değil, aynı zamanda ve daha önemlisi bir düşünme ve genelleme yöntemidir. Sosyalist sistemin çöküşünü, bu büyük deneyin sonuçlarını da içerir bir biçimde Marksizmin geliştirilmesi zorunludur. Çünkü "devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz".

Dördüncü olarak, Leninci *bağlaşıklık siyasetinin önemi artmıştır*. Devrimci güçler, teslim olmayan komünist güçler, emperyalizm ve sosyal demokrasi tarafından kuşatılmaya, soyutlanmaya, yokedilmeye çalışılıyor. Bu baskı daha da azacaktır. Bunun karşısında şablonlara takılmayan devrimci bir bağlaşıklık siyaseti zorunludur.

Her adımda az ve orta gelişmiş ülkeleri dünya pazarına daha da bütünleyen ve gelecek krizin tabanını genişleten kapitalizm, zincirin zayıf halkalarının sayısını artırıyor. Devrimci süreçleri uluslararasılaştırıyor. Dünya çapında bir bütün olarak komünizmi daha yakına getiriyor. "Gecenin en karanlık anı şafağın öncesidir."

Bu durumu gözönüne alan TKP 8.Kongresi, Merkez Komitesi'ni:

1. Bugün proletarya enternasyonalizminin ana halkası olan Küba ile dayanışma örgütlemekle,

2. Komünist örgütler arasında uluslararası düzeyde yoldaşça ilişkiler geliştirecek ve enformasyon alışverişini sağlayacak yayın girişimlerinde bulunmakla,

3. Emperyalizmin saldırılarına karşı uluslararası düzeyde, ulusçu olmayan temelde anti-emperyalist girişimleri desteklemekle,

4. Olanaklar ölçüsünde yayınlarımızı yabancı dillerde yayınlamakla, görevlendirir. ●

Yasa tanımazlığa dur demeli

Demokratik hak ve özgürlüklere yönelik ihlaller artarak sürüyor.

Siyasal iktidarın tavrında en küçük bir değişiklik görülüyor. Koalisyon hükümeti programını, protokolünü anımsamak bile istemiyor. Hükümetin liberal, özgürlükçü söylemi yalnızca söylem olarak kalıyor. Somut olan, uygulanan ise baskı ve terör. Ve trajik olan şu ki, insan hakları ihlallerinde DYP-SHP iktidarı ANAP'ı aratmadığı gibi yerinde imha uygulamalarında olduğu gibi onu fersah fersah geçiyor.

İktidar keyfilik ve pervasızlık içinde özgürlüklere saldırırken kendisine en büyük desteği "eski solcu"lardan, dönemlerden buluyor. Muhalefet, iktidar ortağı. 12 Eylül'ün köşe dönücü ruh halinin sahipleri, bu kez eski solcular. SHP'nin sahte solcuları insanları baskı ve sömürüye tahammül etmeye, boyun eğmeye çağırıyor. Evet trajik ve derslerle dolu bir durum.

İktidarın demokrasi vaatlerinin sözde kalması olağan. Fakat, sınıfsal çelişkiler o denli yoğun ve derin ki, bu toplumsal atmosferde kapitalizm içinde çözülebilecek sorunları bile çözmek mümkün değil. İktidarın bir önceki iktidardan hiçbir farkının olmadığı biliniyordu, fakat bazı kesimlerde "acaba biraz demokrasi olabilir mi?" beklentisi vardı. Birkaç ay içerisinde boşa çıktı. Ekonomik bunalım düzeni sürekli istikrarsız kılıyor. Siyasi iktidar ise istikrarsızlığı "zor"la, terörle aşmaya çalışıyor.

Bugün sosyalistler dışında devletin hak ve özgürlük ihlallerine, kendi hukukunu dahi çiğneyen eylemlerine karşı muhalefet eden hiçbir kesim söz konusu değil. Mücadeleyi omuzlayan sosyalist aydınlar, sosyalist işçiler. Tekelci burjuvazi, geleneksel devletçi-Kemalist sol da dahil geniş bir ittifak bloku oluşturmuş durumda. Üniversitesi, yüksek yargı organları ile, odaları, borsaları, patronları ile, basını, TV'si, polisi ile adeta bir koro karşındayız. Ve ağızlarından aynı sözü işitiyoruz: Düzen her şey... Sömürü ve istikrar için her yol mübah!

POLİSİ SEVELİM SEVDİRELİM KAMPANYASI

Devletçi geleneğin temsilcisi *Cumhuriyet*, devletin bekası için elinden gelen gayreti gösteriyor. Hem de sol adına.

Ve ekliyor: "Hükümetin başarısı için" hak ve özgürlüklerimizden ödün vermeliyiz, sıkıntılara katlanmalıyız. Neden? Sermaye kârına kâr eklesin diye.

Ve polis "terörist oldukları, çatışmaya girdikleri, teslim ol çağrısına uymadıkları" gerekçesiyle bir gecede 12 insanı öldürüyor. Zafer naraları atıp "öç" alıyor...

Daha olayın üstünden iki gün geçmeden, kamuoyunda polisin eylemleri "cinayet" olarak nitelenir, "polis öldürmek için öldürüyor, tüm demokrat insanlar bu işin mağduru olabilir" sözleri dile getirilirken, *Cumhuriyet*, İstanbul emniyet müdürüyle özel röportaj yapıp, içinde ölü ele geçirilen insanların da bulunduğu sosyalistleri aşağılayan sözler söylettiriyor.

Emniyet müdürünün ağzından adeta bal damlıyor. Melek gibi bir insan. "Yargısız infaz yok" diyor, "bu belli çevrelerin lafı". Bu "belli çevreler" çağdaş hukukçular, insan hakları savunucuları, sosyalistler... *Cumhuriyet*, emniyet müdürünün şahsında tüm siyasi polisi aklama uğraşında. Müdürü ardarda sayfalarına alarak, "polisi sevelim, sevdirelim" kampanyası ilan ediyor... Sosyalistler solcular öldürülebilir, cinayete kurban gidebilir. Ama biz polisi sevelim. İktidar "başarılı" olmalı...

Ya İHD başkanı? *Cumhuriyet* yalnız değil. Devletin tek tek kişilere yöne-

Av. Ali Yıldırım

lik ihlallerine karşı mücadele etmesi gereken İHD başkanı da hükümetin yanında mevzileniyor. İşkenceler, infazlar, hukukdışılık ve keyfilik bütün hızıyla sürerken, hükümet adına konuşmaktan sakınmıyor... Son kırmızı koltuk programında söylediklerini anlamamın nedeni, toplumsal bozulma ve dejenerasyonun nerelere vardığını göstermek için.

İŞKENCE SÜRÜYOR

İktidarın yine sözde "bir insanlık suçu" olarak ilan ettiği işkence, bir sorgulama yöntemi olarak kesintisiz biçimde sürüyor. Polis, yakaladığı her insanı istisnasız işkenceden geçiriyor. 15 günlük gözaltı süresi, bir işkence seansına dönüşmüş durumda.

Hani işkence önlenecekti? İşkence "hükümete rağmen" mi sürüyor? Hükümet polise söz "dinletemiyor" mu? Kuşkusuz gerçek böyle değil. Bunlar *Cumhuriyet*, İHD başkanı türünden devlet destekçilerinin sözleri. Hükümeti savunanların, polisi güzelleştirenlerin sözleri. İşkenceyi polisin sadistliğine bağlamak düpedüz Türk devletini tanımamak anlamına geliyor...

İşkence sürüyor! Ankara emniyetinde, İstanbul emniyetinde, Kayseri, Antalya emniyetlerinde. TC'nin her noktasında, hem de hükümetin onayı ve gözetimi altında. "Devlet polisle başlar" anla-

yışı işkenceye karşı olabilir mi? Yerinde infazlar ile ölü ele geçirmeleri kutlayanların işkenceye karşı tavırları olabilir mi? İşkence sürüyor. Doktor raporuna bağlananlar dahi yüzleri aşmış durumda.

YARGI DA YÜRÜTMENİN HİZMETİNDE

TC'de "ulusal çıkar", "vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğü" gibi demagogilerle her türlü çirkinlik, hukukdışılık, baskı ve terör savunulabiliyor. İşte sözde bağımsız mahkemeler. Hep bir ağızdan "Atatürk barış ödülü"nü reddeden Afrika Ulusal Kongresi lideri Mandela'ya küfrediyorlar. Neden? Çünkü Mandela insan hakları ihlallerini, demokratik hak ve özgürlüklere saldırıyı, Kürt halkına yönelik baskıları protesto etmiş.

Bu noktada bütün burjuva katmanlarının çıkarları ortak. Yargı da yargıçlar da gerçekliği bir çırpıda yadsıyıp hükümetin emrine giriyor. Anayasa Mahkemesi başkanı Mandela'yı "kandırılmış eski terörist" ilan ederek TC'nin bozuk sicilinin üzerini örtmeye gayret ediyor.

Yüksek mahkeme başkanı Mandela'nın gerekçelerini -yani gerçeğin ta kendisini- yadsıyarak kahramanca devletini savunuyor. Ödülü en çok hakeden mahkeme başkanı, ödül ilk önce ona layık. Evren'den sonra, Evren'in

izinde...

YİNE İSMAİL BEŞİKÇİ

Anayasa Mahkemesi başkanı Mandela'yı "terörist" ilan ederken, Ankara DGM, Kürt gerçeğini ifade ettiği, bu nedenle de "bölücülük propagandası yaptığı" iddiası ile İsmail Beşikçi'yi mahkum etmeye uğraşıyor. Zenci lider terörist(!) olunca Beşikçi'nin terörist olması da doğal oluyor...

Beşikçi hakkında yüz yıla varan ağır hapis cezası isteyen, Beşikçi ve yayıncısını yüzlerce milyon liralık para cezası tehdidi altında tutan mahkeme, Beşikçi'ye, "gel suçunu kabul et, para cezasında indirim yaparak anlaşalım" çağrısında bulunuyor. Piyasa mekanizması içinde piyasaya indekslenmiş trajik bir adalet anlayışı. Piyasa kapitalizme ait bir şey, özgürlük ise insanlığın, yani sosyalizmin malı.

"DGM'DEN SEKA'YA DESTEK!"

Bu sözler *Hürriyet*'te yer alan bir haberin başlığı. Haberin içeriği de başlığı da "tüyler ürpertici". İstanbul DGM her 6 ayda bir imha edilmesi için SEKA'ya 5 ton kitap, dergi gönderiyormuş. TC böyle "demokrasileşiyor".

Küçük haberin içinde gizli olan "kimsenin" dikkatini çekmiyor. Düşünce suç olmaya devam ediyor hâlâ. Haber "es" geçiliyor. Oysa haberi manşete çıkarıp siyasi iktidara sonsuz kredi açan ufuksuz demokratlara ithaf etmek gerekirdi. Düşünceden dahi ödün kopan burjuvazi kitapları "hamur" yaparak acizliğini sergiliyor. Korktukça teröre sarılıyor. Açmazı da burada.

Evren'den Demirel'e burjuvazinin temsilcileri, şu ya da bu tür farkı ile aynı eksen üzerinde konumlanıyorlar. Sermayeye hizmette de emekçi sınıflara baskıda da biri diğerini aratmıyor. Sosyal demokrat ortak, halkın kafasının karıştırılmasına yardımcı olurken, baskının dozunun artırılmasına olanak sağlıyor.

"Hukuk reformu" burjuva aldatmacaların diğer adıdır, ihlaller saymakla bitmez. Bu gidişe karşı bütünsel bir devrimci tavrın zorunluluğu, ertelenemezliği açıktır. Bu tavrı gösterecek, göstermesi gereken tek güç, ekonomiden hukuk alanına kadar düzenlen kopuşun dinamiğini taşıyan işçi sınıfının mücadelesidir. ●

“Genel Sağlık Reformu” kime karşı?

Dr. Nejat Yazıcıoğlu

Sağlık bakanı Dr.Aktuna DYP-SHP hükümet programında yer almış bulunan *yeşilkartları* dağıtmaya başladı. Kızılcahamam, Karadeniz bölgesi derken, Güneydoğu Anadolu bölgesi “yeşilkart”ın öncelikli dağıtım alanı durumuna geldi.

Meslek odalarının ve sağlık işkolunu yakından tanıyan “ilerici” yazarların bile onayını alan bu eylemin anlamı nedir? Gerçekten geniş halk kitlelerinin beklentilerini karşılayan bir sağlık reformu karşısında mıyız?

Öneri sahipleri ne diyor?

Sözcülerine göre “genel sağlık reformu toplumun *tümünü* kapsamına alan, mali kaynak gereksinmesi Sağlık (Genel Sağlık Sigortası Kurumu) tarafından karşılanan, aile hekimi adı verilen bir ilk başvuru hekimiyle ilk basamak sağlık hizmeti zincirini başlatan yurt çapında etkin, yaygın bir sağlık sistemidir”. (abç)

Sağlık Bakanlığı’nın, böyle bir tanımlamayı pekiştirmek amacıyla 23-27 Mart 1992 tarihleri arasında Ankara’da topladığı “1.Ulusal Sağlık Kongresi”, reformun siyasal düzeydeki sorunlarını çözümlenmiş varsayıp - ya da çözümün iktidara bırakılmasına sessiz bir oybirliğiyle karar vererek - kendisini özgül sorunlar üzerinde öneri üretme ve danışmanlıkla sınırladı. Kongre’nin, 15-20 bin hekimi hiçbir kalıcı güvence vermeden özel rekabetin ve özel girişimciliğin koşullarına teslim eden bir örgütlenme modeli karşısında suskun kalması da cabası.

1986’dan bu yana gündeme getirilen *genel sağlık reformu*, tanıtıcılarının söylediğine bakılırsa, tüm toplumsal sınıf ve tabakaları kapsayacağı, “beşikten mezara kadar” işleyeceği ve tüm yurt düzeyinde uygulanacağı için “genel”dir. Toplumun canından bezdiren eski sağlık model ve işleyişlerini yeni ve ileri olanlarıyla değiştireceği için de bir “reformdur”.

Hak ve yükümlülükleri henüz ayrıntılı belirlenmiş ve kesinleşmiş olmamakla birlikte, *aile hekiminin* de temel özellikleri açığa çıkmıştır. Aile hekimi, belirli bir bölgede en fazla 2 bin Sağlık sigortalısına bakmakla ve onları uzmanlara, ileri teknik ve tedavi kurumlarına göndermekle yükümlü, koruyucu ve iyileştirici sağlık hizmetleri sunan bir doğal hekim tipidir.

Öte yandan, aile hekimi bir özel işletme sahibidir. Yaptığı her hizmet için Sağlık kurumundan para alacak, istatistik kayıt, arşiv, laboratuvar ve tıbbi incelemeler için kadro kurmak ve bir işletme açmakla yükümlü olacaktır. Aile hekimi, ANAP’lı bakan Şıvgın’ın geçmişte verdiği bilgilere göre 9-18 milyon lira arasında gelire kavuşacaktır. (Bu iddia ortaya atıldığında uzman kamu hekimleri 3-4 milyon TL ücret alıyorlardı.)

Görüldüğü gibi genel sağlık reformunun kaderi, ilk basamak hekimliğinden başlayarak sağlık işkolunun özelleştirilmesine, hekimler ve kurumlar arasındaki rekabetin keskinleşmesine bağlı kalmaktadır.

Neresi genel neresi reform?

Kendi gerekçesine bağlı kalarak düşünürsek, bugün birçok “hümanist”, demokrat hekimin ya sözcülüğünü

yaptığı ya da açık/gizli desteklediği bu girişime “modern zamanların özel sektör tarafından getirilmiş tek sağlık reformu” demek gerekir.

Sağlık Bakanlığı’nın hazırladığı taslakta şunları görüyoruz:

Genel Sağlık Reformu projesi, sağlık işkolunda köklü bir dönüşüm için zorunlu olan düşünsel, örgütsel ve en önemlisi *mali* kaynaklardan *yoksundur*. İşkolunun özelleştirilmesine yöneliktir. Oysa “özel iyidir” anlayışı, halkın çoğunluğundan yana bir reformu boğazlamaya yeterlidir.

Bu arada, “sosyal güvenlik şemsiyesi”nin genel konumu nedir, bakalım.

Sağlık Bakanlığı’nın varsayımlarına göre Türkiye nüfusunun 30-32 milyonluk bir bölümü, esasen SSK, Bağkur, Emekli Sandığı ve benzeri kuruluşların sağlık şemsiyesi altındadırlar. Dolayısıyla(!) genel sağlık reformunun *ana hedefi* geriye kalan 24-26 milyon yurttaşın sağlık hizmeti ulaştırmaktır. Bu 24 milyonun 8’inin “prim ödeyemeyecek kadar yoksul”, 8 milyonun “kısmen yoksul” ve kalan 8 milyonun da “prim ödeyebilir” nitelikte olduğu hesap edilmektedir.

Buna eşlik eden başka bir varsayım da şudur: Devlet zaten bu nüfusun en az üçte birine Fak-Fuk-Fon v.b gibi kaynaklarla ve bütçeden harcayarak sağlık hizmeti sunmaktadır. Yani bir yükümlülüğe ve harcama yapmaya gerek kalmayacaktır. Bu nedenle prim ödeyeceklerin dışındaki 16 milyon yurttaşın primlerini devlet ödeyecek güçtedir.

Dikkatli bir göz, bakanlık çevrelerinin varsayımlar zincirinin tutarsızlığını hemen görebilir. Yasalararak uygulanmaya başlayacak olan genel sağlık reformu projesinin öldürücü hastalığı *mali kaynak* sorunudur.

Birincisi, kendisinden sağlık sigortası primi alınacağı varsayılan 8-10 milyon yurttaşın böyle bir prim ödeyip ödeyemeyeceği bilinmemektedir.

İkinci olarak, prim ödeyemeyeceğini bildiren ve bunu kanıtlayan yurttaşlar adına kamu kaynaklarından ödeme yapıp yapılmayacağı belli değildir.

Üçüncüsü, SSK ve Bağ-Kur kapsamında yeralan nüfus kesimi bilerek *abartılmaktadır*. Bunlardan, özellikle esnaf ve sanatkarlar gurubu sağlık ve sosyal güvenlik primlerini ödeyememektedir.

TABLO 1
Sosyal güvenlik kuruluşlarından yararlanabilen nüfus (1990)

	Aktif çalışanlar	Eş-çocuk, yakınları	Toplam
SSK	3 300 000	16 611 000	19 911 000
Em.Sandığı	1 435 756	8 238 382	9 692 138
Bağ-Kur	2 051 000	kapsam dışı	2 379 694

Toplam sigortalı 31 982 832

Kaynak: Recep AKDUR, Burhan ŞENATALAR vd., Sağlık Hizmetlerinde Finansman Sorunu ve Genel Sağlık Sigortası, TTB Merkez Konseyi yayını, 1991

Resmi görüntü Tablo 1’deki gibidir. Gerçekte ise, Bağ-Kur BATMIŞ bir sosyal güvenlik kuruluşudur. Kurumun çeşitli kuruluşlara borcu 610 milyar TL’dir. Emekli maaşlarını ödemek ve diğer günlük giderler için Bağ-Kur’un her ay devletten destek isteği 190 milyar TL’dir.

Prim ödeme güclüğü vb. nedenlerle Bağ-Kur Sağlık Sigortası kapsamında *yer almayanların* toplam Bağ-Kur’lu nüfusa oranı %75 dolayındadır.

1990 yılı resmi verilerine göre Bağ-Kur sigortalısı sayısı 2 milyon 351 bin, bunların bakmakla yükümlü oldukları yakınları 6 milyon 24 bin, toplam 9 milyon 375 bin kişidir. 1991 yılı için bu rakamlar 2 milyon 379 bin ve 9,5 milyon olmuştur.

Basının bildirdiğine göre ise, 1992 Mart’ında Bağ-Kur aktif sigortalı sayısı 2 milyon 85 bine, 1992 yılında düzenli prim ödeyen Bağ-Kur’lu sayısı 100 binin altına *düşmüştür*. Düzenli prim ödeyen sigortalı sayısı yalnızca 65 bindir.

Prim ödeyemediği ve Bağ-Kur primleri kamu alacağı sayıldığı için iş aletleri, tezgahı, dükkanı haczedilen ya da haciz tehdidi altında bulunan esnaf sayısı onbinlercedir.

Bağ-Kur “sağlık şemsiyesi”, bugün bir şemsiye sapından ibaret görünmektedir.

İşçi sınıfı ve genel sağlık reformu

İşçi sınıfının alınterinden biriken kaynaklarla çalışan SSK, bugün işçi sınıfına yabancılaşmış bir kurumdur. Eksiktir, yetersizdir, kötü örgütlenmiştir. Devlet bürokrasisinin ve özel sektörün arpalığıdır. Kamusal niteliğini unutacak ölçüde yozlaşmış, içten çürümüş, özelleşmiştir. Bankaların, KİT’lerin, vakıfların, devlet tahvillerinin, ilaç ve tıbbi malzeme tekellerinin besi yeridir.

Borçlarını ödeyemediği için ilaç işverenlerinin ilaç sevkini durdurdukları bu kurumun, 1 Nisan 1992’deki alacakları 3 trilyon liradan fazladır. Bu borcun 1 trilyon 93 milyarı kamu, 1 trilyon 9 milyarı özel sektör borçlarından oluşmaktadır. (İstanbul Bayram, 6 Nisan 1992)

Üstüne üstlük, Sağlık Bakanlığı bürokrasisi, genel sağlık reformunun finansman sorunlarının SSK primlerine *el koyarak* çözümlenmesini bir kural olarak benimsemiştir. Sendikalar, SSK’daki işçi temsilcileri

SAĞLIK REFORMU

ise, SSK primlerinin genel sağlık sigortası havuzuna akıtılmasına karşıdır.

“SSK sağlık hizmetlerinden hoşnut değiliz, ancak bütün yavaşlığına ve eksiklerine rağmen SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devrine ve SSK primlerinin Bağ-Kur primleriyle karıştırılmasına karşıyız. Eğer GSS (genel sağlık sigortası) tasarısı yasallaşırsa bugün 2 metreden görebildiğimiz doktorlarımızı, o zaman 25 metreden göremeyeceğiz.” (Şevket Yılmaz'ın Türk-İş salonundaki bir açık oturumda yaptığı konuşma, Ankara 1989)

“Sağlık işkolundaki bir reform yasa tasarısının inandırıcı olabilmesi için, sağlık primlerinin toplanacağı prim havuzuna devletin, GSS kapsamına girecek her yurttaş için bir işçinin ödediği kadar sağlık primi koyacağını belirtmesi gerekir. Bugünkü haliyle bu reform tasarısının mali yükü sigortalı işçilerin omuzuna binecek, onların kurumları *elden çıkacaktır.*” (Sağlık-İş 2.başkanı Savaş Benli, TRT'de yapılan açık oturum, Ankara 18 Mart 1990)

Genel Sağlık Sigortası Kurumu'nun (Sağkur) işlevi, mali kaynak sorununu çözmektir. Bakanlık sözcülerine bakılırsa kaynaklar hazırdır(!), ödeme gücüne sahip yurttaşlar GSS primlerini kendileri ödeyecek, ödeme gücü olmayan yurttaşların primleri ise kamu kaynaklarından, bütçeden ödenecektir. Bu “kamu kaynakları” nerededir? Hiç kuşkunuz olmasın, işçilerin SSK'sındadır!

Bunu gösterebilmek için, SSK'nın durumuna ilişkin bazı verileri gözden geçirelim. Öncelikle sigortalıların, yani SSK kapsamı içindeki aktif sigortalı nüfusun durumuna bir bakalım (Tablo 2):

TABLO 2

SSK kapsamındaki aktif sigortalı nüfus

Aktif Olarak Çalışabilecek Nüfus	21 400 000
Tarım ve Hayvancılıkta Çalışan	10 300 000
“İstatistik dışı” (12-14 yaş) çalışan nüfus	1 500 000
TOPLAM	33 200 000
SSK kapsamındaki aktif çalışanlar	3 600 000
SSK/Toplam	%10,8

Görüldüğü gibi, SSK'ya bağlı işçilerin toplam çalışanlara oranı %10-11 gibi dehşetli düşük bir orandır. Oysa iş kazası, meslek hastalığı, malullük, yaşlılık-emeklilik, analık, vb. sağlık alanlarını kapsayan SSK sigortası kimliği, işçi sınıfı için *birinci derecede* önemlidir.

Bir de, Türk-İş'in dile getirdiği “SSK hizmetlerinin nicelik ve nitelik eksikliklerine” ilişkin iki tabloya bakalım ((Tablo 3, Tablo 4)

TABLO 3

SSK'da doktor, hemşire ve ebe azlığının göstergeleri

	Nüfus	Hekim Sayısı	Hekime Düşen Nüfus	Ebe Sayısı	E ve H.'ye Düşen Nüfus
SSK'lılar	18 655 898	4 079	4 819	4 939	3 777
Diğerleri	36 145 102 ⁽²⁾	34 750	1 040	51 898	696
Toplam	54 815 000⁽³⁾	38 329	1 361	56 837	930

Kaynak:
(1) TTB MK yayını, SSK raporu 1991'den yararlanıldı.
(2) SSK 1990 bütçesi
(3) SSYB. 1 Ocak 1988 itibarıyla.

Tabloların da gösterdiği üzere, hekim ve sağlık emekçileri açığının ve bununla bağlı hizmet yetersizliğinin nedeni, SSK'nın ekonomik yetersizliği değildir.

Tam tersine, SSK'nın hastalık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigorta dalları fonları her yıl önemli ölçüde *fazlalık* vermektedir.

SSK genel kurullarına sunulan çalışma raporlarında

bu fazlalıkların “koruyucu hizmete yeterince önem verilmemesi nedeniyle ortaya çıktığı” açıklandığı halde, bu fazlalıklar işçi sağlığı-iş güvenliğini geliştirme çalışmalarında kullanılmamaktadır. (Dr.H.Sirer-Dr.E. Tonguç vd., *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Raporu 1992*)

TABLO 4

İllere göre SSK hekimi dağılımı

Kentler	Kent nüfusu	Sigortalıların yakınlarının sayısı	Kent oranı %	SSK'da hekim açığı*
İSTANBUL	6 606 000	4 430 652	% 67	4 260
ANKARA	3 605 900	1 413 625	% 39	1 360
İZMİR	2 546 360	1 306 232	% 51	1 250
KARS	736 000	25 147	% 4	24
VAN	599 700	48 061	% 8	40
MUŞ	363 600	10 763	% 4	10

Kaynak: SSK Raporu. 1991 TTB MK yayını. SSK 1988 istatistikleri
(*) Türkiye ortalaması 1040 kişiye bir hekim olarak saptanmıştır.

1987 tarihli genel kurul raporlarına göre SSK, meslek hastalıkları ve iş kazalarını önlemek amacıyla ayrılmış kaynaklardan 261 milyar lirasını harcayarak kâr etmiştir. Bu iki kaynaktan kurumun 1989'da 600 milyar, 1990'da yaklaşık 1,5 trilyon lira elde etmesi söz konusudur.

SSK'nın varolan sosyal güvenlik kuruluşlarının görece en güçlü ve zengini oluşu, genel sağlık “reformunun” mali kaynak ve hastane gereksiniminin *bu kurumun mali, insan, teknik kaynaklarına elkonularak* gerçekleştirilmek istendiği kuşkusunu haklı çıkarmaktadır. Türkiye işçi sınıfı, liberal koalisyonun bu oldu bittisiyle elindekini de yitirme TEHLİ-KESİYLE karşı karşıyadır.

Genel Sağlık Reformu Yasa Tasarısı için tüm düşünsel hazırlıklar, görüşler Türk-İş ve sendikalar *dışında* oluşturulmuştur. Sağlık Bakanlığı'nın resmi görüşü, tüm sağlık hizmetlerinin merkezileştirilmesi, tüm sağlık primlerinin tek elde toplanması, tek bir merkezden dağıtılmasıdır.

1.Ulusal Sağlık Kongresi'nde bakanlığın ve danışmanlarının oybirliğiyle benimsenen Finansman Gurubu Çalışma Raporu, SSK'nın kaynaklarının ve kurumlarının tek bir kurum içinde *eritilmesini* ve bu işin Sağkur içinde gerçekleşmesini açıkça istemektedir. Raporun getirdiği şu görüşlere dikkat edelim:

“2. ... Primin toplanmasında SSK ve Bağ-Kur'da büyük sıkıntılar vardır.”

“3. ... Prim eşitsizliği vardır, finansmanın *tek* kaynaktan toplanmaması, dengeli dağılamaması söz konusudur.”

“5. ... Hizmet veren kuruluşlar tahakkuk etmiş alacaklarını çok geç ve güç almaktadırlar. Özellikle SSK ve Bağ-Kur'dan...”

“6. ... Hizmet sunan kurum ile finanse eden kurumun aynı olması, etkili bir kontrolü ve *rekabeti* ortadan kaldırmıştır...” (Burada SSK eleştirilmektedir. TTB MK temsilcisi Dr.Recep Akdur ve Sağlık-İş temsilcisi Yusuf Çelik bu maddeye red oyu vermişlerdir-N.Y.)

“7. ... Finansör kurum *tek olmadığı için* sağlık maliyetini azaltıcı unsurlar çalışmamaktadır.” (abç)

İlginç olan şudur: SSK'ya yaklaşık 2 trilyon prim borcunu *ödemeyen* kamu sektörüdür. SSK'nın yasal alacaklarını almasını “af” yasasıyla engelleyen ve SSK'yı piyasaya olan 600 milyar borcunu ödeyemez duruma getiren parlamentodur. Bu tahsilatı yapmadığı için SSK'yı eleştiren de, aynı devletin yürütme organıdır.

Raporu incelemeye devam edelim:

“Sağlık hizmetlerinin finansman kaynaklarının *tek elde* toplanması faydalı olacaktır...” (abç)

“*Mevcut kaynaklarla* Sağlık Sigortası'na başlanmalıdır.” (abç)

“Mevcut kaynağın” ne olduğu ve “tek elde” toplanmanın ne anlama geldiği açık değil mi? Bakanlık, SSK sağlık kuruluşlarını ve prim gelirlerini

çantada keklik saymakta, Sağkur ve GSS'yi bu kaynaklara dayanarak kurmayı hedeflemektedir.

İşçiler SKK'yı yem ettirmeyecek

İşçi sınıfı SSK'dan hoşnutsuzluk duymakta ve eksikliklerinden şikayet etmektedir. Ama SSK'nın onların elinde düzelme, verimlilik, demokratikleşme şansı vardır. Mevcut hoşnutsuzluklardan destek alarak, işçilerin, SSK'nın bu “reformu” yem edilmesine -daha iyi(!), daha ucuz(?) sağlık hizmeti vereceği savıyla - onay vermesini isteyen hükümetin uygulamaları işte bu olanakları yok edecektir.

Yaklaşık 3,6 milyon işçiyi kapsayan SSK'nın sunduğu meslek hastalıkları, endüstriyel koruyucu hekimlik, rehabilitasyon hizmetlerinin bugün çökmekte oluşu, burjuvazinin vaadettiği “reformun” işçi sınıfından çok şey alacağını ve ama yeni bir olanak *sağlamayacağını* kanıttır.

Sağlık işkolunun bir reforma gereksinmesi olduğu doğrudur. İşçi sınıfı da, tam sağlık ve sosyal sigortaya, bu amaçla merkezi bir kurum oluşturulmasına karşı değildir. İşçi sınıfı, toplumsal istemleri doğrultusunda atılan her ileri adıma, her gelişmeye, her reform denemesine - burjuvazi eliyle gerçekleşse bile - açıktır. İşçilerin istemi, “ücretli emeğin her türü için, hastalık-yaralanma-sakatlık-yaşlılık-meslek hastalıkları-doğum-dul kalma-yetimlik-işsizlik için, sigorta bedellerinin tümünün kapitalistler ve devlet tarafından karşılandığı” tam sağlık ve sosyal sigortadır. Fakat işçiler, sağlık işkolunun özelleştirilmesini hedefleyen bir “reformun” SSK'nın kaynak ve kurumlarıyla finanse edilerek gerçekleştirilmesine elbette *kesinlikle ve tümüyle* karşı çıkacaklardır.

Liberal hükümet işçi sınıfının kazanılmış haklarıyla, “mevcut kaynaklarla” Genel Sağlık reformuna başlamak konusunda Türk-İş'in onayını almış değildir. Kaldı ki, Türk-İş'in, kişilere ve iktidarlara bağlı, siyasal yorumlarla değişen ve işçilerin kazanılmış haklarına el koymaya dayalı, adaletsiz uygulamalara onay vermesi olacak şey değildir. Ve yine, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) tavsiye kararlarına göre, sağlık sistemi ne olursa olsun her ülke ayrı bir işçi sağlığı örgütü ve politikası izlemekle yükümlüdür.

Kamusal niteliği ağır basan, ister “sosyal”, ister sosyalist devlet modelinde olsun, ancak özel çıkarları sınırladığı ölçüde başarılı olabilen sağlık hizmetlerine, koalisyon hükümeti yanlış bir “reform” motoru takmıştır. Bu işlemeyecektir.

Sağlık işkolunda kollektif olarak çalışan ve sağlık hizmeti üreten meslek adamlarını özel çıkarlardan, paradan başka kulvarlarda yarışmaya özendirmek ve maddi olarak ödüllendirmek gerekiyor. Yaratıcılığı ve üreticiliği, sağlık işkoluna ekmek-su gibi gerekli bu iki *insani değeri* ortaya çıkarmanın yolu, hekimleri ve sağlık çalışanlarını kapitalist işletmeciler konumuna getirmek değildir.

Ekseninde özel hekimliğin ve kapitalist rekabet ruhunun yer aldığı “genel sağlık reformu” kapitalist ekonominin değirmenine su taşıyacaktır. Ama hizmetin kamusal yapısı gereği, böyle bir “reform”la sağlık hizmetleri, nüfusun çoğunluğu açısından - onu destekleyip omuz veren “hümanist” hekimleri altına alarak - çökecektir.

Bunun getireceği tek kazanım, kitlelerin, yönetim ve denetiminde söz sahibi olmadıkları, yaratıcı enerjilerini bu yolla seferber etmedikleri “reform” girişimlerinin hüsrarla, aldatılmışlıkla sonuçlanacağını kavraması olacaktır.

İşçi sınıfı, tüm emekçiler için “tam sağlık ve sosyal sigorta”dan, *gerçek* bir sağlık reformundan yanadır. Emekçilere “ikramda bulunuyormuş” havasında olan burjuvazi yalan söylüyor, yalan iş yapıyor. İşçi sınıfı devrimcilerinin görevi bunu sergilemek, işçileri uyararak, genel sağlık reformunun işçi sınıfının istemleri doğrultusunda gerçekleşmesi için savaşımlı yükseltmektir. Çünkü kapitalizm altında en ufak kazanım bile burjuvazinin “iyi niyetinin” değil, işçi sınıfının “hak verilmez alınır” anlayışında vereceği *kavganın* ürünüdür. ●

VAY UTANMAZ VAY!

Mercan Köklü

Yavuz Bülent Bakiler'in Türkiye gazetesinde çıkan yazısını "tesadüf", ya da "bir mürteci hezeyanı" olarak görmek hata olur. Bu utanmaz insan yazısındakileri NİÇİN diyor, yazdıklarının ardında gizli olan NEDİR, anlamak durumundayız.

Utanmaz ve sinsî

Pir Sultan şenlikleri, Y.B.Bakiler'in seçtiği hedefe saldırması için seçilmiş "vesile"dir. Bakiler'in yazısı Pir Sultan üzerinden Aleviliğe planlı, zamanlanmış bir saldırdır.

Yazar doğrudan konuşmanın tepki toplayacağını bildiğinden, çeşitli sinsî çarpıtmalar yapmıştır. Örneğin, "aklıbaşında Aleviler" diye kayırdığı Anadolu Alevileri değil, bugün Anadolu Aleviliğinden çok Sünniliğe yakın duran Şiilerdir. "Bütün Aleviler müslümandır", "Alevilik Peygamberin vefatından sonra ortaya çıkmış siyasi bir cereyandır" cümleleri Aleviliği değil Şiiliği anlatıyor. Bugün Şiilik, camisi-mollası-namazı-haccı vb. ile "dini bütün" müslümanlar topluluğudur.

"Şii görüşlerinin Batınilikle yoğrulmasıyla ortaya çıkmış, asıl olarak Bektaşilik tarafından temsil edilen, İsnâaşeriye mezhebine bağlı bir mistik düşünce ve inanç sistemi" olarak tanımlanan, camisi-namazı-haccı-hocası olmayan Anadolu Aleviliği ise, "sapıklık"la suçlanmaktadır.

Pir Sultan Abdal, sünni Osmanlı egemen sınıfına, dönklere

uzlaşmaz tutumuyla Anadolu Aleviliğinin en önemli değerlerinden biri olmuştur. Pir Sultan'ın deyişleri Aleviliğin edebi zenginlikleri arasında önde gelir. Y.B.Bakiler bunları bilmez mi? Bilir. Tam da bu nedenle Pir'imizi boy hedefi yapıyor ve onun kişiliğinde hakaretlerini Anadolu Aleviliğine yöneltiyor.

Y.B.Bakiler, Anadolu Aleviliğini "sapmakla", "inkara saplanıp" Şiilikten kopmakla, Alevi-Sünni kavgasını doğurmakla, Hz.Ali'ye "allahlık" sıfatı vermekle, "sapıklıkla" suçluyor. Pir Sultan'ın deyişlerini örnek gösterip, Alevilerin Anadolu'nun "Oğuz boyundan" Sünni Türk çoğunluğunu "kılıçtan geçirmek istediğini" öne sürüyor. "Yeni kardeş kavgaları" çıkacağını haberini(!) veriyor.

Ebu Suud'dan Bakiler'e

Türkiye yazarı utanmazca tarihi tahrif edip gerçekleri gizliyor. Söylediği yalanlar ve yaptığı "suçlamalarla" Alevi düşmanlığını ortaya koyuyor. Sanki konuşan, Yavuz Selim'in gerçekleştirdiği tarihin en büyük Alevi katliamının fetvacısı şeyhülislam Ebu Suud Efendi'dir.

Silkinen Alevi toplumunun, Aleviliği devlete yamamaya çalışan Derviş Tur gibilerini elinin tersiyle iterek, "Aleviliğin sol olduğu" bilinciyle örgütlenmekte oluşundan rahatsızlık duyan egemen sınıfın bir sözcüsüyle, Alevi katliamı kışkırtıcılığı yapan bir provokatörle karşı karşıyayız.

Utanmazca "Pir Sultan Abdal

acaba hangi zulme başkaldırmış?" diye soruyor. "Anadolu" adı bile, 1000 yıllık yürüyüşü boyunca Aleviliğin yaşadığı zulmün hediyesidir. Bu toprakların altı, yakılıp derisi yüzülmüş, kuyulara istif edilmiş, Munzur'lara Kutu derelerine atılmış yüzbinlerce ana ile doludur! Çorum'lar Maraş'lar daha dünün olayı!

Yüzlerce yıldır bu zulmü yapanların ya da yapılmış "vaciptir" diyenlerin listesi ise tükenmez: Yezid'ler, Muaviye'ler, Halife Me'mun ve Mutasım'lar... El-Gazali'ler, "Rükned-din"ler, Emir Necmuddin'ler, Mevlana Haydari Acemi'ler... Yavuz'lar Kanuni'ler, Abdülhamid'ler... "Kuyucu" Murad Paşa'lar, Hızır Paşa'lar, Hamidiye alayları, vd. vd... Yani sizinkiler. Sünni egemen sınıflar!

"Hz.Ali'yi ve onun mübarek ehlibeytini büyük bir yürekle seven Oğuz boyu" sözleriyle Türklüğün ardına sığınacağınızı sanıyorsanız ÇOK yanılırsınız! Oğuz boyunun, Bayat boyunun, adı unutulmuş birçok Türkmen boy ve aşiretinin, Yürüklerin adı, Anadolu'da Sünni egemen sınıf gericiğinin sömürü, baskı ve terörüne her zaman başkaldırmış, Sünni-Alevi-Hristiyan yoksul Anadolu halklarının sözcüsü ve öncüsü olmuş Aleviliğin yanında anılır.

Alevilik, dünyayı ve evreni çağın bilgisiyle değerlendirip "allah"ı gökten yere indirir, onu insanda arar. "Okunacak en büyük kitap insandır" diyerek düşüncesinin merkezine İNSANI oturtur. Alevilik dinin

dogmalarını çatlatmış, kendini özgürleştirmiş insanların inanç ve yaşam biçimidir.

Tarihte, Anadolu Aleviliğinin Sünni halka (Hanefilere, hatta Alevilere derin önyargılarla bakan Şafi mezhebinin izleyicilerine) vurup öldürmek bir yana, kötü gözle baktığının örneği yoktur. Çünkü Alevi, "73 millette bir nazarla bakar". Ama sizin Sünni egemen sınıfınızın Aleviler için verdiği, "malı haram kanı helaldir", "katli vaciptir" fetvalarının, döktüğü yoksul emekçi kanının haddi hesabı yoktur.

Aşık Veysel'imizi pisliklerinize alet etme girişiminizi da bırakalım Aşık Veysel kendisi yanıtlasın:

Kırdılar mı ol Muhammed Mustafa'nın dalını
Kestiler mi Şah-Ali-el Mürteza'nın evlâdını
Heç soran var mı yetimhânın tedebbiren hâlini
Ah aman ile tabduk hanedânı- Mustafa'nın hâlini

Bu ders olmalı

Geçen yıl R.Yürükoğlu burjuvazinin tutumundaki değişiklik... ilgili şöyle diyordu:

"Genel olarak Türkiye burjuvazisinde bir taktik değişikliği var... Bir çeşit 'yumuşama' diyebileceğimiz bir tutum gelişiyor. (...) Bu yeni taktik, burjuvazinin egemen sınıfın Alevilere dost olduğunu anlatmıyor. Dünyanın ve Türkiye'nin bugünkü noktasında burjuvazinin eski sopa siyasetini uygulayamaz bir duruma geldiğini, onu geri çekip, havuç siyasetini getirdiğini anlatıyor. Amaçlar değişmiyor. Aleviliği hadım etmek, düzenin içinde bir süs haline getirmek, Hacıbektaş'ı bir

turizm merkezi yapmak, bu hedefler hiç değişmiyor." ("Alevilikte Sınıf Sorunu ve Günümüz", Kavga, Ekim 1991)

Türkiye'deki yazı, bu gerçeğin bir kez daha hatırlatılmasıdır. Tüm Alevilere, işçi ve emekçilere ders olmalıdır.

Derviş Tur gibileri, Aleviliğin din olduğunu, Alevilerin de camiye gidip namaz kıldığını vb. ileri sürerek Sünni diyanette Aleviliğe "yer" açılmasını istiyor, işçi sınıfının atası Aleviliği burjuva devlete yamamaya çalışıyorlar.

Aleviliği kendi tarihini inkara götürmek, elini kolunu bağlamak isteyenlerin önü alınmazsa, devlet desteğinde yeni Alevi katliamlarının "haberini" verenlerden daha başka provokasyonlar, hatta fiili saldırılar beklenmelidir. ●

ÇAĞRI

Tüm Alevi aydınlarını,
Türkiye ve yurtdışındaki
Alevi dernek, federasyon
ve vakıflarını, Türkiye
gazetesinde yayınlanan
Alevi düşmanı yazıya
tutum almaya,
görüşlerini kamuoyuna
duyurmaya çağırıyor,
bize ulaşan tüm yazı ve
açıklamalara
saygılarımızda yer
vereceğimizi
duyuruyoruz.
KAVGA

III. PİR SULTAN ABDAL ŞENLİKLERİ Bize de Banaz'lı Pir Sultan derler

Kavga-İstanbul

Daha önce 1979 ve 1980'de yapılmış Pir Sultan Şenlikleri'nin üçüncüsüne katılmak üzere, Pir Sultan Abdal Derneği'nin kaldırdığı ağzına kadar dolu otobüsle 11 Haziran günü Sivas'a yola çıktık. Gece Ankara'da öteki otobüslerle birleşip konvoy halinde Banaz köyüne hareket ettik. Sabaha kadar türkülerle, marşlarla yol aldık.

Dağa yaslanmış, sac damlı evleriyle yeşil Banaz köyü. Karşıda başı dumanlı Yıldız dağı. Köyün içinde Pir Sultan'ın Horasan'dan getirdiği rivayet edilen bir tonluk taş, yine Pir Sultan Abdal'ın yaşadığı rivayet edilen ev, bir de türbe var. Devlet burayı cami yapmaya çalışıyor.

Şenliğe Türkiye'nin dörtbir yanından Alevi-Sünni yaklaşık 10 bin insan geldi. Zaman zaman elektrikler kesildi, dağın yolu kapatıldı vb. Bunların hiçbirisi şenliğin coşku-

sunu azaltmadı. Aksine Hızır Paşa'lara karşı kinimizi artırdı.

Özellikle Arif Sağ ve Musa Eroğlu'nun konserleri insanları coşturdu. Gülşen Altun, Hasret Gültekin, İsmail Kaya, Ali Çağan ve İsmail Şimşek de güzel deyişler okudular. Çok sayıda aydının katılımıyla düzenlenen açık oturumların sonunda, Alevi toplumunun diyanetle bağı olamayacağı, Alevi köyüne cami oyunlarına uyanık olunması gerektiği gibi ortak görüşler çıktı.

Sivas'lı tiyatrocı arkadaşlarımızın oynadığı Pir Sultan Abdal oyunu güzel ve öğreticiydi. Başını Aşık İbrahim'in çektiği Pir Sultan semahı ise gerçekten görülmeye değerdi.

350 nüfuslu Banaz köyünün onbinlerce insanı misafir etmesi inanılacak gibi değildi. Banaz'ın Alevilerine, Pir Sultan'ın torunlarına teşekkür ederiz. Ortak yaşamın, paylaşım- cılığın üstünlüğünü bize bir kez daha öğrettiler. ●

lığın durumu

yönelik ve anne-babanın onayına gerek duyulmadan yaygınlaştırılmaya çalışılıyor. *People's Tribune*'un bildirdiğine göre, şimdiye dek 100 genç kadın kısırlaştırılmış.

Norplant denilen kontraseptifle 5 yıl süreyle kısırlaştırılan kadınlar, ancak yeni bir ameliyatla eski hallerine dönebiliyorlar. Ancak, ABD'nin zenginleri bu son derece "cazip"(!) doğum kontrolünü benimsemiyor. Neden?

Çünkü, araştırmacıların bulgularına göre, Norplant, uygulandığı kadınlarda kan pıhtılaşması, kalp hastalıkları ya da felç, şiddetli karaciğer ve böbrek hastalıkları, göğüs kanseri, yüksek tansiyon, şeker, yüksek kolesterol, migren, sara, göğüste bezeler, depresyon vb. gibi *yan etkiler*(!) yaratıyor.

Türkiye burjuvazisinin çok reklamını yaptığı "refah devleti" ABD'de burjuvazi, bir yandan sömürüyü artırıyor, sosyal hizmetleri kısıyor ya da ortadan kaldırıyor. Bir yandan da, işçi sınıfının gelecek (ve de bugünkü) kuşaklarını ortadan kaldırmaya

yönelik olarak, kısırlaştırma kampanyaları uyguluyor. İşçi kadınları kobay olarak kullanıyor ve onlar arasında ölümcül hastalık yayıyor.

Amerikan toplumundaki derin sınıfsal çelişkiler ve sınıfsal kutuplaşma, bu ülkeyi, geçtiğimiz aylarda Los Angeles'de yaşandığı üzere büyük toplumsal patlamalara gebe yapıyor. Kapitalizmin ötesinde, gerçekten halk yararına bir sistem ve bu hedefe ulaşmak için öncü parti arayışı ABD'de de yaygınlaşıyor.

ABD işçi sınıfının ülkedeki bugünkü seçim sistemine yabancılaştığının en çarpıcı göstergelerinden biri, başkanlık seçiminin ilk elemelerinde ABD seçmenlerinin %80'inin OY KULLANMAMIŞ oluşudur. 10 ABD yurttaşından 8'i "biz bu sistemi, bu partileri istemiyoruz, böyle yönetilmeye hayır!" demektedir.

Çoğunluğun Amerika'sında, kapitalizm denilen melanet sistemde Amerika'da büyük insanlığın durumu budur. ●

EMEKÇİYSENİZ,
SÖMÜRÜYE DUR DEMekten, GERÇEK
DEMOKRASİDEN,
1000 YILLIK GELENEĞİ GELECEĞE TAŞIMAKTAN
YANAYSANIZ, KAVGACIYSANIZ, KAVGA
TEMSİLCİSİ OLUN!

Devrim ve demokrasi kavgasını işçi sınıfının dünya görüşüyle yükselten

KAVGA

temsilcilikler açmaktadır

İstekli okuyucularımız, özgeçmişlerini, ad ve adreslerini içeren yazılı başvurularını 2 fotoğrafla (6x9) birlikte, aşağıdaki adreslere taahhütlü olarak postalayabilir, telefonla ya da şahsen başvurabilirler.

Türkiye: KAVGA Merkez Bürosu: Piyerloti Caddesi, No: 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Telefon: (1) 516 84 64
Avrupa: KAVGA Avrupa Temsilciliği, Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, N1 Londra, İngiltere

ALEVİ DOSTLARA, DEDELERE VE TALİPLERE ÇAĞRI

KAVGA Dergisi, Alevilik tarihinin kendi kaynaklarından tanıtılması amacıyla "Anadolu Aleviliği Kaynak Belgeleri Arşivi" oluşturmaya başladı. **Kul Himmet'le, Koçgiri'yle, Sivaslı militan bacılarla ilgili bazı belgeler elimize ulaşmaya başladı bile.** Tüm Alevileri bu çabaya katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Aleviler tarih sahnesinde bin yılı aşkın süredir yol yürümekteler! Alevilik, İslamiyeti şeriat baskıcılığından arındırıp, toplumsal kurumlar biçiminde geliştirerek yaşama geçirmiştir.

Bu kurumlar, Alevi toplumunun sosyal, ekonomik, adli ve ahlaki gereksinimlerini eşitlik içerisinde karşılayabilen bir yönetim ve yaşama düzeni olmuştur. Sistemine ve inancına karşı olduğu devleti benimsemediği için, 9.yüzyıldan beri kendi yarattığı düzeniyle kendisini yönetmiştir.

Alevilik eşi görülmemiş bir direniş destanıdır!

DOSTLAR, DEDELER, TALİPLER!

Aleviliğin destanını yaratan atalarımızı, kültür tarihimizi iyi tanımıyoruz. Alevi halk hareketleri hakkında hep resmi tarih konuşuyor.

Egemen Sünni yönetimler, düşünce ve inançları baskı altına almış, bunları yazanlar ve okuyanları suçlu bulup, çoklarının başını kesmiştir. Alevi köylerine casuslar sokulmuş, bulabildikleri kitaplara el konulmuş, yok edilmiştir.

Bulabildikleri kitapları diyoruz, çünkü biliyoruz ki Aleviler, ulularının menkıbelerinin ve nefeslerin kayıtlı olduğu elyazmalarını kalblerine gömer de vermezlerdi. Buyruklar, Faziletname'ler, Velayetname'ler ve binlerce nefes böyle gelmiştir günümüze.

CANLAR!

Tarih ve kültürümüze sahip çıkmak istiyorsak, daha büyük bilgi donanımlarına, bilimsel araştırma ve incelemelere olanak sağlamalıyız. Nasıl? Kuşaktan kuşağa geçen, yedikat mumlanmış bezlere sarılı yüzlerce yıllık elyazmaları cönkleri, kitapları ve diğer belgeleri ortaya çıkarmakla!

Sandık ve sepetlerde kutsal emanetler olarak saklı bu cönkler, dedelik hüccetleri, vakıf belgeleri ve bunların her padişaha yeniletilip uzatılmış tuğralı kopyalarının herbiri Alevi kimliğinin bir küçük parçasıdır!

Atalarınızdan, Dedelerinizden kalma cönklerin, hüccetnamelerin, tekke-zaviye vakıf belgelerinin aslını ya da fotokopilerini, İstanbul'daki merkez büromuza (Avrupa'da da Londra büromuza) *elden*, ya da iadeli-taahhütlü postayla ulaştırabilirsiniz.

Elimize geçen belgeleri uzmanlarımıza okutturup bir düzen içinde yayınlamak düşüncesindeyiz. Arşiv için katkıda bulunanları da özgeçmişleriyle tanıtacağız.

Talipler, Dedeler, Anabacılar! Bu görevde bize el verin, gönül verin. ●

Karşı-Devrim yıkım getirdi

ABD'ye yaptığı son ziyaretten önce, IMF çizgisinde siyaset izlenmesini savunan Yegor Gaidar'ı başbakanlığa atayan Yeltsin, Rusya-ABD zirvesi sırasında "insanlığa korku(!) saçan komünizmin çöktüğünü ve ülkesinde bir daha yükselmesine izin verilmeyeceğini" söyledi.

BDT paramparça

Bağımsız Devletler Topluluğu'nun (BDT) Taşkent zirvesi, topluluğun yoğun bir pazar kapma savaşına sahne olduğunu gösterdi. BDT'yi oluşturan 11 ülkeden beşinin cumhurbaşkanları zirveye katılmazken, toplantı sonunda Yeltsin Rusya'sının isteklerinin büyük bir bölümü onaylandı.

Paylaşım savaşının çatallı sorunları kızışıyor. Kırım sorunu Ukrayna ve Rusya arasında çekişme kaynağı olmaya devam ediyor. Kırım Parlamentosu önce bağımsızlık ilan etti, sonra Ukrayna'nın baskısıyla bu kararını geri aldı. Rusya parlamentosu ise, Kırım'ı Ukrayna'ya devreden 1954 kararını yasadışı ilan eden ve geçersiz sayan bir karar aldı. Karadeniz donanmasının geleceği de ciddi bir sürüşme konusu olarak önemini koruyor. II.Dünya Savaşı ertesinde ülkelerinden sürülmüş Kırım Tatarlarının görüşünü soran yok.

Bu arada, Yeltsin'in karamame ile kurduğu yeni Rusya ordusunun tümüyle profesyonel olacağı açıklandı. Rusya ordusunun, modern silahlara dayalı, vurucu gücü ve hareket kabiliyeti yüksek birlikler olarak örgütleneceği belirtildi. Gelecek yıl askeri bütçenin artırılacağı bekleniyor.

Rusların ardından Beyaz Rusya ve Kazakistan da kendi ordularını kurma kararı aldı. Diğer ülkelerin zaten "ulusal muhafızlar" adı altında kendi orduları vardı.

Komünistlere yeni saldırı

Rusya Anayasa Mahkemesi, Yeltsin yönetimince yasaklanan SBKP'nin yeniden kurulup kurulamayacağını konusunu 7 Temmuz'da görüşecek. Rusya yönetimi toplantı öncesinde an-

Haldun Karaman karşı-devrimin eski Sovyet ülkesine getirdiği yıkımı verilerle anlatıyor

ti-komünist saldırıları yoğunlaştırıyor. Hükümetin, bir özel mali detektif şirketinin yardımıyla SBKP'nin para transferlerini "keşfetmeye" çalıştığı, çok sayıda SBKP yöneticisi hakkında dava açma hazırlığında olduğu gelen haberler arasında.

Yeltsin yönetiminin en büyük korkusu, komünistlerin işçi sınıfının tepkisini yeniden örgütlemesidir. Bu nedenle, olanaklı tüm sahtekarlıkları yapmayı sürdürüyor. Komünistlerin SBKP'nin yasaklanmasına ilişkin karamamenin "anayasaya aykırı olduğu için" geçersiz olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurusunun ardından, Yeltsin yanlılarının parlamento toplantısında anayasada değişiklik yapması bunun güzel bir örneği.

Bu değişikliklerle Anayasa Mahkemesi siyasi partilerin yasallığı üzerine hüküm verebilir hale geldi. Ve Yeltsin yanlıları Anayasa Mahkemesi'nden SBKP'nin zaten anayasayı çiğnemiş bir parti olduğunun tespitini istediler. Mahkemenin 7 Temmuz oturumu, böyle bir hukuk-guguk ortamında yapılacak. Yeltsin yanlıları, eski parti arşivlerini ve ellerindeki tüm basın olanaklarını kullanarak, bu davayı İkinci Dünya Savaşı sonrasında Nazi yöneticilerin yargılandığı Nürnberg Davaları'na benzer bir davaya çevirmeye niyetli olduklarını saklamıyorlar.

Ekonomi emperyalizme teslim

Yeltsin ve ekibi, ABD zirvesinin hemen öncesinde, ekonomide sosyalizmin kalan kurum ve işleyişlerini kazımaya yönelik olarak, emperyalizmle işbirliği içinde bazı hızlı adımlar atıldı.

Gaidar, Rusya'nın Batı'dan istediği 24 milyar dolarlık yardımı alabilmesi için IMF'nin önerdiği acı ilaçların hızla uygulanması gerektiği düşüncesinde. Gaidar'ın önerileri binlerce işletmenin iflasının önünü

açıyor ve milyonlarca işçinin işsiz bırakılmasını öngörüyor.

Bunun yanında, Rusya Parlamentosu IMF'nin reçetesini parti parti uygulamaya sokmaya başladı. Haziran başında, işletmelerin hisse çıkarıp en geç 1 Ekim 1992 tarihinde satışa çıkarmalarını öngören bir *özelleştirme* yasası kabul edildi.

Yeltsin'in son karamameleri Rus rublesinin değerini dalgalanmaya bırakır ve özel şirketlere yeni haklar tanıırken, Rusya Merkez Bankası, devletin ücretleri ödeyebilmesi için sürekli para basıyor. Son olarak 5 bin Rublelik banknotların piyasaya çıkarılma kararı alındı. Ocak ayında başlatılmış olan bankaların sınırlı döviz işlemi yapmasının yerini de, 1 Temmuz'dan itibaren tümüyle serbest döviz işlemi alacak.

Bu yılın ocak ayında serbest fiyat uygulamasına geçildiğinde doğal gaz ve petrol fiyatları bu uygulamanın dışında bırakılmıştı. Emperyalizmin dayatması sonucunda doğal gaz ve petrol fiyatları da serbest bırakılmaya hazırlık olarak altı kat yükseltildi. Yeni fiyat düzeyi hâlâ dünya fiyatlarının üçte biri kadar, ama bunun bile devlet işletmelerinin iflaslarını hızlandıracağı açık.

Emperyalizmin sözcüleri, Rusya ve BDT'ye ne kadar "yardım" yapacaklarını temmuz ayında yapılacak G7 toplantısında görüşecekler. İlk elde pazarlığı yapılacak "yardım" miktarı 24 milyar dolar.

Emperyalizm Yeltsin rejimini taze para ile destekleme gereğini, Rusya'da bir iç savaşa neden olacak krizleri yatıştırmak gereksiniminden dolayı duyuyor. Avrupa Kalkınma ve Yeniden Yapılanma Bankası'nın (EBRD) başı Attali, "Batılı sanayi ülkeleri... oradaki yeniden yapılanmaya taze para sağlamalı yoksa orada büyük toplumsal altüstlükler önüne geçilemez" diyor ve şunları ekliyor:

"Tehlike büyüktür. Doğu Avru-

Yeltsin yönetiminin en büyük korkusu, komünistlerin işçi sınıfının tepkisini yeniden örgütlemesidir.

pa'da ortaya çıkacak bir iç savaş tüm Avrupa'yı içine çekecektir."

IMF'nin Rusya'ya maddi yardım için yerine getirilmesi koşulunu koyduğu "reformların", eski SSCB ülkelerinde işsizliği 50 milyona çıkartması, ödemeler dengesinde açığı 40 milyar dolara yükseltmesi bekleniyor. Geçen yıl Rusya'da dışsatım beşte bir, üretim ise %30 düştü. Bu eğilim bu yıl da şiddetlenerek sürecek.

Öte yanda, tarımsal üretimin çökmesi, BDT ülkelerinde açığı çok ciddi bir tehlike yaptı. Rusya'nın tahıl dışalımını (ve dolayısıyla taze kredi) gereksinimi hızla artarken, AT Rusya'ya şimdiye dek 200 milyon doları aşkın değerinde gıda maddesi yardımı yaptı.

Emperyalist dünyanın 50 küsur ülkesi Rusya'ya taze kredi sağlanmasının kendi gelecekleri açısından ne denli gerekli olduğunda hemfikirler ama, bu paranın hangi kaynaktan sağlanacağı konusu, emperyalizmin iç çelişkilerini kızıştırıyor. ABD, Almanya ve Japonya arasında pazar kavgasına dayalı, yükün çoğunun kimin sırtına yıkılacağı konusunda çekişme var.

İşçi sınıfının durumu

Yeltsin hükümetinin birbiri ardı sıra gelen kararları işçi sınıfına yoksulluk, yokluk ve işsizlik dayatıyor. Buna karşı tepki yükseliyor. Yönetim, yığılmal işsizliğin getireceği toplumsal patlamalara karşı bir önlem olarak öteki ülkelere "göç" konusunu öne çıkarmaya çalışıyor. Hükümetin bir bakanı, Avustralya, ABD ve Kanada gibi göçmen kabul eden ülkelerin, ülkesindeki

işsizlikle başetmeye yardımcı olmak üzere Rusya'dan göçmen kabul etmelerini istedi.

Devlet, birçok işyerinde özellikle kömür ve petrol yataklarında çalışan işçilerin ücretlerini ödemede zorlanıyor. Doktorlar ve diğer sağlık emekçileri daha yüksek ücret istemiyle grev ve gösteriler yaparken, Sibirya'da haftalardır (kimi yerde aylardır) ücret alamayan işçiler irili ufaklı grevler başlattılar. Bu durum karşısında Yeltsin'in Sibirya'ya giderken yanında işçileri yatıştırmak üzere 500 milyon ruble götürdüğü bildirildi.

Giderek yoğunlaşan sınıf savaşımı Rusya parlamentosunda da yansıyor. Rusya Merkez Bankası şefi Matyuhin, geçtiğimiz ay, parlamentodaki yoğun eleştiriler üzerine istifa etti. Yeltsin, enerji bakanını görevden almak ve enerji fiyatlarının serbest bırakılması uygulamasını yavaşlatmak zorunda kaldı. Bu arada uzmanlar, 1988'de 586 milyon ton olan petrol üretiminin bugün 460 milyon tona düştüğünü belirtiyor ve bu eğilimin sürmesi durumunda önümüzdeki yıl enerji krizinin daha da ağırlaşacağına işaret ediyorlar.

Komünistler, çok sayıda parti ve demeğe bölünmüş durumdalar. Birlik içinde savaşımın liderliğini ellerine almış değiller. Ancak, Yeltsin yönetiminin hızlı özelleştirme planlarına muhalif işletme menecerleri ile işçiler arasında devletçi bir ekonomik uygulamayı savunan bir ittifakın oluşmakta olduğu ve bunun parlamentoda da yansıdığı görülüyor. Bu kesim, Andropof'un eski danışmanı Volsky önderliğinde "Yenilenme" adıyla bir

Rio zirvesi: Sınırların gericiliğine yeni kanıt

Oktay Bozdağ

Birleşmiş Milletler'in çevre sorunları ve sanayileşme-kalkınma ilişkisini ele almak üzere 1987'de kurduğu bir komisyonun hazırladığı *Ortak Geleceğimiz* başlıklı rapor, emperyalist ana ülkelerin çevreyi kirletmeyi durdurmasını ve az gelişmiş ülkelere çevreyi gözetten bir kalkınma yolu bulması için yardım etmelerini savunmuştu. BM Genel Konseyi, 1989 yılında bu rapor temelinde bir uluslararası konferansın 1992'de düzenlenmesini kararlaştırmış ve yer olarak da Brezilya'yı belirlemişti.

Rio Dünya Zirvesi, bu karar uyarınca, ama 1987 raporunun belirlediği konulardan iyice uzaklaşarak toplandı. Zirvede, dünyasal çevre sorunlarıyla ilgili birçok konuda tartışmalar yapıldı. Ancak, emperyalist ülkelerin ayak diremeleri nedeniyle hiçbir bağlayıcı karar alınmadı. Dünyasal çevre kirliliğine en çok katkı yapan ABD, hiçbir bağlayıcı taahhüde yanaşmadığı gibi, zirvenin en önemli anlaşma metnini de imzalamadı.

Dünyasal bir savaşım odağı

12 gün süren oturumların sonunda Dünya Zirvesi'nde:

- "Dünyasal ısınmaya-iklim değişimine" ve "bitki ve hayvan örtüsünü korumaya" yönelik iki anlaşma (139 ülkenin katılımıyla) imzalandı. Bu anlaşmalar en az 30 ülke parlamentosu onaylamadan yürürlüğe girmiş sayılmayacak. Bunun da yıllar alabileceği belirtiliyor.

Bu anlaşmalar hükümetlere yükümlülük getiren, bağlayıcı maddelere sahip olmadığı gibi, ABD, bitki-hayvan örtüsünü korumaya yönelik sulandırılmış anlaşmayı bile imzalamadı.

Dünyasal ısınmaya ilişkin anlaşmayla, taraf ülkeler, 2000 yılında atmosfere zararlı gazların çıkartılmasını 1990 yılındaki düzeyde tutmayı "hedefleyerek" plan yapacaklar.

Başlangıçta bağlayıcı olması öngörülen anlaşma metni ABD'nin kesin karşı çıkışıyla *bağlayıcı olmayan* bir tavsiye belgesi niteliğine sokuldu. Herhangi bir kesin hedef ya da son gerçekleşme tarihi gibi sınırlar koymuyor.

- Bitki-hayvan örtüsünün korunmasına yönelik anlaşma da taraf ülkelere bu konuda "rapor vermekten" başka bir yükümlülük getirmiyor. İmzacı ülkeler hem doğal çevrelerini korumaya yönelik adım atacaklar, hem de ihtiyaçları için kullanmayı sürdürecekle. ABD, getireceği kural-ların elini bağlayabileceği gerekçesiyle anlaşmayı imzalamadı.

- Çölleşmenin yayılmasına karşı bir anlaşma için harekete geçmede görüş birliğine varıldı. Denizlerin kirlenmesine ve aşırı balık avına karşı adım atılması kararlaştırıldı.

- Önümüzdeki 10 yıl için çevre korunmasını hedefleyen bir eylem programı niteliğindeki "Gündem 21" başlıklı metin, çevre sorunlarına ilişkin ilkeler kuran "Rio Deklarasyonu" kabul edildi.

Gündem 21, gelecek yüzyılda kalkınmanın ne yönde sürdürülmesi gerektiğine ilişkin sekizyüz sayfayı aşkın, bağlayıcı olmayan bir belge. Bu belge, özellikle 3.Dünyada nüfus artışının azaltılmasını öngörüyor.

- "BM Korunabilir Kalkınma Komisyonu" kurulması ve hükümetlerin çevre sorunlarına yönelik uygulamalarını izlemesi

kararlaştırıldı.

- Ormanların korunmasına ilişkin (bağlayıcı olmayan) anlaşma, özellikle tropik bitki örtüsüne sahip az gelişmiş ülkelerinin yoğun itirazları ve gelişmiş ülkelerin de yüklü parasal yardım yapmayı reddetmesi üzerine imzaya sunulmadı.

Zirvede en fazla konuşulan konu çevreden çok "para" oldu. BM, çevre kirliliğinin temizlenmesi için yılda 600 milyar dolardan fazla paraya gerek olduğu görüşünde ve gelişmiş (emperyalist) ülkelerin GSMH'lerinin yüzde 0,7'si oranında az gelişmiş ülkelere ekonomik katkı yapmasını (bugün ortalama düzey %0,35 dolayında) istiyor.

Buradan yola çıkan az gelişmişler, çevre kirliliğine önlem alabilmeleri için gelişmiş kapitalist ülkelerin kendilerine yılda en az 125 milyar dolar tutarında maddi ve teknik yardımda bulunmalarını istediler. Bu yardımın da, her üye ülkenin *eşit* oy hakkına sahip olacağı bir "Yeşil Fon" üzerinden yapılmasını istediler.

Ancak emperyalist ülkeler, yardımın (eğer yapılırsa) - ortakların kattıkları para kadar oy sahibi olduğu - Dünya Bankası

çerçevesinde gerçekleşmesinde ısrar edince, sonuçta, çeşitli Batı ülkeleri yılda 1,5 milyarı bile bulmayan parasal-teknik "yardım" vermeye "söz" verdiler. ABD buna bile yanaşmadı.

Zirvenin dersleri

Tek bir bağlayıcı belgenin bile imzalanamadığı Dünya Zirvesi, emperyalist Kuzey ile yoksul ve az gelişmiş Güney ülkeleri arasındaki çelişkilerin ne denli keskinleştiğini yansıttı. Sanayileşmiş ülkeler çevreyi en çok kirlüten ülkeler, ama hem çevreyi kirlitmelerini azaltmaya yönelik önlemleri kabul etmiyorlar hem de az gelişmiş ülkelere sanayileşmeyi yavaşlatmasını vb. istiyorlar.

Bu yüzden, çevre sorunlarının işçi sınıfının gözlüğünden ele alınmadığı, kapitalizmle olan dolaysız bağının ortaya konulmadığı Dünya Zirvesi, her geçen gün acilleşen sorunların çözümü açısından elle tutulur sonuç vermedi. Ama, kamuoyunda yarattığı tartışmalarla bile dünya işçi sınıfının bazı gerçekleri daha derinden öğrenmesine yardımcı olacaktır.

Kaldı ki Zirve, ateşli tartışmalarıyla, dünya halklarının çevre sorunları bilincinde bir sıçrama yaşandığını gözler önüne sermiştir. Tartışılan tüm konular, çevre sorunlarının *sınıfsal temelde dünyasal bir savaşım odağı* olduğunu ortaya koymuştur. Öyle ki, bir ABD delegesi "çevre korunması kapitalizme büyük tehdit olarak komünizmin yerini aldı" demekten kendini alamamıştır.

Kapitalist üretim ilişkileri dünya çapında üretici güçlerin gelişimini engellemekte ve en temel üretici güçlerden olan dünya ekolojisini tahrip etmektedir. Zirve, dünya kapitalist ekonomisinin bugün vardığı aşamada sorunların nasıl "uluslararasılaştığının", devlet sınırlarının ne denli *gericileştiğinin* canlı örneği olmuştur.

Önümüzdeki onyılların savaşımı içinde, çevre sorunlarının kapitalizmin varlığıyla ve köklü çözümünün de kârı değil toplumun (insanlığın) çıkarını temel alan bir sistemle - SOSYALİZM - LE - bağlı olduğu (bunun da bir dünya devrimi sorunu olduğu) daha da öne çıkacaktır. ●

parti kurmuş durumda.

Sosyalizmin çözülmesi ve kapitalist restorasyon süreci, işçi sınıfını yokluk, yoksulluk ve işsizliğe zorlarken, gençler üzerindeki bir etkisi suçların artışı oldu. 13-18 yaş grubundaki gençler arasında yapılan bir anketin sonuçları son derece çarpıcı: Gençlerin %40'ı evden kaçmak istiyor, %25'i hırsızlık yapmaya, %67'si bir insanı dövmeye, %33'ü araba çalmaya hazır. %42'si aşırı içki içiyor, %54'ü para için her türlü vur-gunculuğu yapıyor, %10'u uyuşturucu kullanıyor ve %7'si fuhuş yapıyor. Genç kızların %30'u fuhuşla ek para kazanmayı "ayıplamıyor".

El altından yapılan silah satışları da, silahla işlenen suçlarda ve çetelerin oluşumunda patlama yarattı. Rusya Güvenlik Bakanlığı'nın buna karşı önlemi, CIA, FBI ve BND gibi emperyalist güvenlik örgütleri ile işbirliği yapmak!

Bir habere göre, son yıllarda yalnızca Rusya'da afyon-Hint keneviri ekimi yapılan 100 bin tarla ortaya çıktı. Bu gerekçe ile eski askerlerden ve polislerden oluşan özel güvenlik şirketlerine izin verildi. Silah taşıma hakkı da tanınan bu *özel orduların* kısa bir süre içinde yaklaşık bir milyon personel çalıştıracağı belirtiliyor.

Kapitalist restorasyona yönelik önlemlerin emperyalist kuruluşlar denetiminde uygulanması, milyonlarca işsiz, yokluk, yoksulluk, açlık, çeşitli suçlarda, uyuşturucu kullanımında patlama, fuhuş, özel ordular, mafya, vb... Önümüzdeki dönemde işçi sınıfına karşı kırıma hazırlanan karşı-devrimin eski SSCB ülkesinin halklarına getirdiği koşulların kısa bir özetidir. ●

Şeyh Bedreddin ve

İsmail Kaygusuz'un
incelemesinin
ikinci bölümünü
bu sayımızda
yayınliyoruz

1.4. BEDREDDİNİLER AYAKLANMASI

R.Yürükoğlu, Şeyh 'Bedreddin ayaklanmasını hazırlayan koşulları şöyle sıralıyor:

“Bedreddin ayaklanması, Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkıldığı, Beyliklerin teker teker ortadan kalkmakta olduğu, Osmanlı devletinin hızla merkezi feodal bir devlet olarak yükseldiği dönemde ortaya çıkmıştır.

“Merkezi iktidarın güçlenmesi, Osmanlı ailesi çevresinde merkez aristokrasisi ile taşrada ona bağlı ikincil aristokrasinin oluşmaya başlamasıyla halk üzerinde ekonomik, siyasal ve dinsel baskılar artmaktaydı.

“Sünnilik devletin resmi ideolojisi olmuştu. Medreseler dinsel bilgilerin öğretildiği yerler olmak yanı sıra, devlet görevlilerinin yetiştiği kurumlar durumuna gelmişti.” (R.Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, 3.basım, s.260)

Şeyh Bedreddin halkı irşad etme, aydınlatma amacıyla Anadolu'da dolaştığı sırada tasavvufi (batını) ilkeleri yaymaya başlamış ve gezdiği yerlerde hep Alevi Türkmenlerle temas etmiştir. Daha sonra Rumeli'ye geçip Edirne'de yerleşmiş, vaazlar vererek, etkinlik alanını genişletmiştir. (İ.H.Uzunçarşılı)

Uzunçarşılı'nın hazırlık ve propaganda dönemine ait teşhislerine katılmamak elde değil. Bu dönem, Bedreddin'in Küçük Asya'ya geçmek için Mısır'dan çıktığı 1397-98 yıllarından, 1410 yılında Musa Çelebi tarafından Kazasker tayin edilinceye dek geçen zamandır. Onun büyük bilginliği yanında, geniş etkinliğe sahip oluşunun da Musa Çelebi'yi çektiği düşünülmelidir.

Timur'un zulmünden kaçan büyük Alevi ozanı Seyyid Nesimi de 1394-1403/4 arası dönemde Alevi Türkmenler arasındaydı.

Nesimi'nin maddi dünyaya yönelik inanç ve düşünceleri, ölümötesini, dirilişi kesinlikle kabul etmeyişi Bedreddin'in görüşleri ile üstüste düşmektedir. 1404-5 yıllarında Halep'te derisi yüzülerek öldürülen Nesimi, Halep'e değil de diğer birçok Hurufi gibi Rumeli'ne geçmiş olsaydı, hiç kuşkusuz Şeyh Bedreddin hareketinin içinde olacaktı.

Şeyh Bedreddin ayaklanması-na Sakız adası ve Ege'nin en güney ucundan tüm Batı Anadolu, Trakya ve Balkanlara değin bir taban olduğu söylenebilir. Bu halklar tabanında, Babai geleneği içinde yetişip yaşamakta olan, ekonomik ve dinsel baskılar altındaki Alevi Türkmenlerle birlikte Hristiyan Rumlar, Yahudiler ve hatta adalardaki Cenevizliler vardı. Bu taban büyük çapta Şeyh Bedreddin'in kethudası ve halifesi Börklüce Mustafa ile Torlak Hu Kemal tarafından oluşturulmuştu. Bedreddin'in düşünce ve görüşlerini onlar yayıyordu.

Ayaklanmanın nasıl başlayıp geliştiğini ve nasıl sona erdiğini anlatmaya geçmeden önce, 1341-1477 dönemi içinde bölgedeki Bizans, Osmanlı ve beyliklere ilişkin olayları anlatan Bizans tarihçisi Dukas'ın Börklüce Mustafa'ya ve onun yaymış olduğu düşüncelere ilişkin yazdıklarına göz atalım.

Dukas, kitabında Börklüce Mustafa'ya inanan bir Giritli keşişten öğrendiklerini anlatmakta ve Börklüce Mustafa hakkında Osmanlı tarih yazıcılarından çok daha fazla bilgi vermektedir.

Bilindiği gibi 1313'de Musa Çelebi'nin yenilmesiyle Börklüce Aydın iline geçer, ya da Şeyhi tarafından gönderilir. Dukas şöyle anlatıyor:

“O zamanlarda İonia körfezi girişinde, halk dilinde Stilarion (Karaburun) adı verilen dağlık memlekette bayağı bir Türk köylüsü ortaya çıktı. Adı geçen köylü Türklerle vaaz ve öğütlerde bulunuyor; kadınlar dışında olmak üzere yiyecekler, giyecekler, evcil hayvanlar ve arazi gibi şeylerin tümünün ortak mal kabul edilmesini öneriyordu.

“Diyordu ki: ‘Ben senin malını-mülkünü kullanabildiğim gibi, sen de benimkini aynı şekilde tasarruf edebilirsin.’ Bu köylü aşağı tabakadan halkı bu çeşit sözleriyle kendi tarafına çekip kazandıktan sonra Hristiyanlarla da dostluk kurmaya başlamıştı. Köylünün dediğine göre, Hristiyanların Tanrıya inandıklarını yadsıyan Türk kendisi dinsizdir. Köylünün bütün düşünce arkadaşları, rastladıkları Hristiyanlara dostça davranıyor ve ona tanrı tarafından gönderilmiş, yani peygamber gibi saygı gösteriyorlardı. O, Stilarion'un karşısındaki Sakız adası yönetimi aracılığıyla ruhaniler başkanına adamlar gönderiyordu...”

“O zamanlar adada Turloti adı verilen bir manastırda Giritli bir keşiş yaşıyordu... Bu keşişe saçları kesilmiş, başı açık, ayakları çıplak ve yekpare bir giysiye bürünmüş derişlerden biri ile şöyle haber göndermişti: ‘Ben de senin gibi hayat geçiriyorum. Ben de senin ibadet ettiğin Tanrıya tapınıyorum. Geceleri gürültü etmeksizin, deniz dalgalarını aşarak daima senin yanında bulunuyorum... Buna inanan rahip o köylünün gelip kendisiyle inzivaya

çekilip, sohbete daldıklarını söylüyordu... Mustafa'nın ölümüne de inanmadı Giritli keşiş...”

Osmanlı tarih yazıcıları Dukas'ın anlattıklarına, (Börklüce) Mustafa'nın kendisini peygamber ilan ettiğini, “kadınların da diğer mallar gibi ortak olmasını” istediğini ekliyorlar.

Ayaklanmanın gelişimini İ.Hakkı Uzunçarşılı'dan özetleyelim:

Bedreddin, Börklüce Mustafa'nın Karaburun taraflarında etkinliği ilerlettiğini haber alır almaz, gizlice İznik'ten kaçarak Kastamonu yoluyla Sinop'a geçti. Bir gemiyle Kefe'ye oradan da Eflak beyi Mirca'nın yanına gitti. Börklüce Mustafa, İzmir'de Urla yarımadasının kuzeyindeki Karaburun'da ve müridi Yahudi kökenli Torlak Hu Kemal ise Manisa'nın Kızılbaşların yoğun bulunduğu yörelerinde çalışıyordu. Şeyh Bedreddin de Rumeli'ni eylem alanı seçmişti.

Şeyh Bedreddin Eflak'da fazla durmadan Osmanlı topraklarına geçti. Silistre, Dobruca ve Deliorman taraflarında yaptığı propagandalarla çok sayıda yandaş topladı. İlk kez 1262'lerde Hacı Bektaş Veli'nin müritlerinden Sarı Saltuk'un Alevi Türkmenlerinin yerleşmiş bulunduğu Dobruca ve Deliorman bölgelerini merkez üssü yaptı.

Tarihyazıcılarının anlattıklarına bakılırsa Bedreddin Deliorman'da (Ağaçdenizi) yönetim hizmetleri verip, görev bölümü yaparak bir çeşit erk yapısı oluşturmuş.

“Henüz iç mücadele sarsıntılarından yeni kurtulmuş Osmanlı devletini gafil avhıyarak, şeyhlikten şahlığa geçmek istedi Bedreddin!” Tarihçilerin yargısı bu.

Karaburun'dan çıkmış olan Börklüce'nin yanında beş bin kişi vardı. Buradan başlayan başkaldırı dalga dalga büyüdü. Peşindeki müridlerinin “Dede Sultan” diye çağırdıkları Börklüce'nin üzerine gönderilen İzmir sancak beyi Aleksandr yenildi ve öldürüldü. Arkasından Saruhan sancak beyi Timurtaş Paşa oğlu Ali bey de bozguna uğratılıp, Manisa'ya kaçıp canını kurtardı.

Sultanlığının elden gideceğini anlayan Mehmet Çelebi başsadrızam Bayezid Paşa ile 12 yaşındaki Şehzade Murad'ı çok daha büyük bir kuvvette Börklüce'nin üstüne gönderdi. Yol boyunca korkunç bir kırım başlatıldı. Börklüce'nin kuvvetlerinin hepsi kırıldı, ya da tutsak alındı. Ayasuluk'ta, Börklüce de içinde olmak üzere binlerce Bedreddin eri katledildi. Dede Sultan bir deve üzerinde tahtaya

mıhlamış surette şehirden şehire teşhir edildikten sonra katledildi.

Manisa taraflarında Torlak Kemal isyanı da, Börklüce'nin ardından aynı kuvvetler tarafından bastırıldı. Torlak Kemal astırıldı ve üçbin kişilik kuvveti yok edildi.

Uzunçarşılı şöyle anlatıyor:

“Bu Alevi kıyamının asıl reisi Şeyh Bedreddin, Deliorman'da Anadolu'daki bu kıyamın büyümesini bekliyordu. Çevreye adamlar mektuplar göndererek, halkı kendi cemiyetine davet etmiş, kazaskerliği sırasında tanıdıkları beylerden katılanlar olmuştu.” (İ.Hakkı Uzunçarşılı, *agy*, s. 363-366)

Bu sırada Çelebi Mehmet de Düzmece Mustafa olayıyla ilgili olarak Rumeli'ndeydi. Bayezit Paşa'yı Anadolu'dan çağırıp Bedreddin'in üzerine sevketti. Bu sırada, şeyhin çevresindekilerin bir kısmı Anadolu'daki ayaklanmaların bastırılmış olduğunu öğrenip dağılmıştı.

Kısa bir çarpışmadan sonra Şeyh ele geçirilip Serez'e getirildi. İrandan gelmiş bir din bilgini olan Heratlı Mevlana Haydar'ın “kanı helal malı haramdır” fetvasıyla, 1420'de Serez pazarında bir dükkânın önünde asıldı. Ona katılmış olduğundan kuşulanılan akıncı beylerbeyi de Tokat kalesine hapsolundu.

2.1. BEDREDDİN'İN İHTİLALCI DÜŞÜNCESİNİN KAYNAKLARI

Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin iyi bir fıkıhçı ve şeriat bilgini olarak yetişip, yapıtlarıyla döneminin İslam dünyasında büyük ün kazanmıştı.

Ancak 1407'lerde *Varidat* ile Sünni şeriat düzeninin karşısında yer aldığını görüyoruz.

Şeyhi ve bacanağı mutasavvıf Hüseyin Ahlati'nin tekkesinin başındayken 1397'de gizlice Kahire'den ayrılmasından on yıl geçmiştir. Daha önceki doğu gezilerini de sayarsak, bu yıllar onu Halep, Şam, Tebriz, Sultanıye, Tokat, Karaman, Aydın, Tire, Ege adaları ve birçok Trakya kentlerini dolaşırken, Batını-Alevi somutundaki kazanımlarıyla *Varidat* çizgisine ulaştırmıştır.

Yaşamının bu önemli diliminde Şeyh Bedreddin, İslam şeriatı dışındaki dünyanın insanlarını tanımıştır. Gezdiği bölgelerin yoksul halk yığınlarıyla yüzyüze gelmiş, onların yaşadığı ve yüz yıl önce Yunus'un “gitti beyler mürveti, yediği yoksul eti içtiği kan olmuştur!” diye tanımladığı zulüm ve baskı düzenini yakın-

dan tanımıştır. Ayrıca Timur'un devlet olma yolundaki Osmanlıların'na vurduğu büyük darbe ile Anadolu'yu ezip geçmiş olmasından kaynaklanan siyasal ve toplumsal kargaşayı, kaosu görüp yaşamıştır.

Varidat'ın Arapça kaleme alınmış olması, Bedreddin'in içinden geldiği şeriatı karşısına alıp İslam ulemasıyla yüksek düzeyde tartışmaya girmek ve yandaşlar sağlamak düşüncesinden kaynaklanmış olabilir. Karaburun'dan başlayarak, Alevi Türkmen, Rum ve Yahudi yoksul halk yığınlarını büyük eyleme geçiren öge *Varidat*'ın dili olmamıştır. Müritlerine telkin ettiği komünistik fikirler, çoğunluğun ortak konuştuğu dille, Türkçe ile taşınıyordu.

Şeyh Bedreddin'in bize ulaşan fikirleri, *Varidat* yoluyla değil, çağdaşı ve sonraki Osmanlı tarih yazıcıları, şeriat fetvacıları, Sünni İslam bilginleri ve Bizans tarihçileri aracılığıyla gelmiştir. Demek ki, Arapça yazılan *Varidat* da amacına ulaşmıştır. Kimi İslam bilginlerine göre yüksek düzeyde bir din kitabı, kimilerine göre dinsizlik!...

2.2. BEDREDDİN VE HURUFİLİK

Şeyh Bedreddin'in, dünya malının bütün insanların eşit olarak yararına sunulmasını ve büyük arazi ıslarının, yani büyük beylerin, tımarlı sipahilerin mallarının ellerinden alınıp eşit olarak herkese dağıtılmasını öngören düşüncelerinin kaynaklarını ve dönem olaylarını bir gözden geçirelim.

Bunun için, yüzlerce yılın dinsel, düşünsel ve sosyal mücadeleleri tarihini inceleyip örnekler aramak gerekli değildir. Yanbaşlarındaki Bizans'ta çağdaş toplumsal olayları, kiliseye karşı inaçları, hümanist filozofları ve yapıtlarını, ve yine İslam dünyasının çağdaş mühlidlerini (dinsizlerini) incelemek yeterince fikir verir.

Türkçeden başka Arapça, Farsça ve Grekçe (anasının dili) bilen Şeyh Bedreddin, bu dillerdeki yazılı kaynakları okuyup inceleyebilmiştir. Ve büyüdüğü çevrede (Simavna, Dimetoka ve Edirne) destanlaşmış birçok olay, onun çocukluk günlerinin ninnileri idi.

Yaşamının on-onbeş yılına sığdırdığı sosyal bilinçlenme, düşünce ve eylem adamı olma sürecinin başlarında, ilk etkilediği kişinin Fazlullah Hurufi olabileceğini düşünüyoruz. Ne fıkıha ilişkin yapıtlarında ne de

Savaşımı II

Varidat'ta Fazlullah'ın adının bulunmaması önemli değildir. Fazlullah'ın düşünce ve inancı ile Bedreddin'in oluşan düşünceleri arasında önemli bir yakınlık vardır.

Şeyh Bedreddin, şeyhi Hüseyin Ahlati'nin isteğiyle Doğu'ya seyahata çıkıyor. Timur'un Irak ve Suriye üzerine ilk seferinin (1393) ardından Şeyh Bedreddin Sultaniye'ye ve arkasından Tebriz'e gidiyor. Hafız Ali, *Menakıb-i Şeyh Bedreddin İbn Kadı İsrail*'de onun Yıldırım'a ihanet edip Timur tarafına geçen askerlerle konuştuğunu söyleyerek bu seyahati Ankara savaşından sonraya almış. (A.Gölpınarlı, *Simavna kadısıoğlu Şeyh Bedreddin*, s.109) Bizce bu doğru değil!

Kanaatımıza göre Şeyh Bedreddin, Fazlullah Hurufi'nin öldürüldüğü ve Hurufilerin çok sıkı bir biçimde koğuşturulduğu yıllarda (1393-1394) Tebriz'deydi. Fazlullah ya da müritleriyle tanışmış, konuşup tartışmış olabilir. En azından Fazlullah'ın yapıtlarından bazılarını okumuş olmalıdır.

Bu koğuşturma sırasında Azerbaycan'dan kaçan Hurufi ozanı Seyyid İmâdüddin Nesimi, Anadolu'da saklandığı Aleviler arasında inançlarının propagandasını yapmaktadır. Onun Anadolu'da kaldığı yıllarda (1394/5-1404), Şeyh Bedreddin de Anadolu'yu bir baştan bir başa gezmektedir. Karşılaşp karşılaşmadıkları bilinmiyor. Ama birbirlerini tanımadıklarını da düşünemiyoruz.

Hacı Bayram Veli ile karşılaşmak isteyip de kabul görmemiş olan Seyyid Nesimi'nin, Şeyh Bedreddin'le karşılaşmak ve birlikte yol yürümek istemesi ona olan kırılganlığına bağlanabilir. Bu kırılganlık Bedreddin'in, Asdrabadlı Fazlullah Hurufi ve yandaşlarının kırımına tanık olmasına rağmen, Timur'un huzuruna çıkıp, onun övgülerini almış olmasından kaynaklanabilir.

Menakıpname'de anlatıldığına göre, Timur, Şeyh Bedreddin'i şeyhülislam yapmak istediği gibi, damadı olmasını da arzu etmiş. Ama o bunları kabul etmeyip, şeyhi Ahlati ile buluşmak üzere, Sultaniye'yi gizlice terketmiştir. (A.Gölpınarlı, *agy*) Onu kıskanan ve gözden düşen ulemadan birileri Timur'a, Bedreddin'in Fazlullah ya da Hurufilerle ilişkisi olduğunu gammazladığı için kaçıp canını kurtarmış olmalıdır!

Gerek *Şakayık* ve gerekse *Menakıpname*'de Bedreddin'in Konya'da Feyzullah adında birinde okuduğu kaydedilmektedir.

A.Gölpınarlı bu kişinin Fazlullah olabileceği varsayımını "Bedreddin'in *Varidat*'ında Hurufiliği okşar küçücük bir ima dahi yoktur" diye reddediyor. Bunu uygun bulmuyoruz. Feyzullah adında bir kişiyi tanımıyor olabileceği gibi, bu kişi Fazlullah da olmayabilir. Ama olabilir de! Hocasını korumak için Tebriz yerine Konya, Fazlullah yerine Feyzullah'tan söz etmiş olabilir.

Hafız Ali'nin *Menakıb-ı Şeyh Bedreddin*'i yazdığı yıllarda Hurufiler, Rafizi ve mühlidler olarak koğuşturulmakta ve yakalananlar diri diri ateşe atılıp yakılmaktadır. (A.Gölpınarlı, *Hurufilik Metinleri Katalogu*, Ankara-1989, s.81-83) Yazar, açık açık Hurufi liderinden söz edebilir mi?

2.3. ASTRABADLI FAZLULLAH

Asdrabadlı Fazlullah (1339/40-1393/94), Alevi ozanlarının deyiş ve nefeslerinde sık sık işlendiği gibi, Alevi tapınmalarının en önemli toplumsal ögesi olan "Dâr"da simgeleşmiştir. Alevilikte Fatıma Ana, Mansur ve Nesimi gibi Fazlı da (Fazlullah) bir *Dâr Piridir* ve adıyla çağrılan dâr çeşidi vardır. Talip Fazlı Dârı'na durur ve musahib olunurken "Fazlı gibi hançer çiğirmide..." denir.

Fazlullah şeriatın dışındaydı ve Sünni İslamın dinsel buyrukları onu kesinlikle bağlamıyordu. A.Gölpınarlı'nın *Hurufilik Metinleri* kitabında söylediği gibi, zaten "Batını inanç geleneğini sürdüren bir aileden geliyor u..." *Cavidi d n n a m e*, *Mahabbatname* ve *Arşname* adlı yapıtlarında inançlarını, düşünce ve yöntemini dile getirmiştir.

Fazlı, Tebriz'de 1386'da ortaya çıkmış, ilk önce yedi halifeyle inancını yaymaya başlamış, mevcut şer'i buyruklara başkaldıran propaganda gezileri yapmış. Tebriz, Tohçu, İsfahan, Şiraz, Damgan vb. kentlerde ünü yayılmıştır.

Halifelerinden Mir Şerif *Be-yan ül-Vaki* adlı yapıtından öğreniyoruz, kısa sürede 400'e ulaşan seyyid halifesi arasında Seyyid Nesimi üçüncü sıradadır.

Fazlullah'ın düşünceleri geniş taraftar bulmuş. Müritlerine "dervişan-ı helalhor u rast-duy" yani "helal yiyen ve doğruyu konuşan dervişler" denildiğini *Habname*'den öğrenmekteyiz. Fazlı'nın istediği haramsız, emeğin sömürülmediği ve doğruluk üzerine bir düzendir!

Yıkılan İlhanlı'ların yerine Azerbaycan topraklarında güç

kazanan Celayiroğulları ve Karakoyunlu feodallerinin koğuşturmalarına uğrayan Fazlullah, bir süre sonra Timur'un hüsnüne uğrayacaktır. Çünkü kitleleri peşinde sürükleyen ve düzeni eleştiren ve giderek ünü artan bir lider olarak sultanları, hanları ve beyleri korkutmaktadır. Üstelik Timur Alıncak kalesini zaptederken, Hurufiler büyük direnç göstermişlerdi.

Fazlullah oğlu Miranşah tarafından yakalatılmış, Timur'un huzuruna götürülmüş ve Kadı Şeyh İbrahim'in verdiği fetvayla hançerle katledilmiş, cesedi ayağına ip bağlanıp sokaklarda sürüklenmiş ve bir kenara atılmıştır. Parçalanmış cesedi inançlıları tarafından götürülüp Alıncak'da gömülmüştür.

Fazlullah'ın inanç yöntemi, harfler ve hatlarla dinsel buyrukları değiştirmek ve inancının aslı, insanı tanrılaştırmaktır.

Varlığın ortaya çıkışı sesledir. Ses canlılarda eylemsel, cansız varlıklarda potansiyel güç olarak mevcuttur, yani cansız birşeyi bir diğerine vurdunuzda, cinsine göre özündeki ses duyulur. Canlılarda ise irade-istemle ses meydana çıkar ve sözcükler oluşur. Bunlar da harf aracılığıyla olur. Dünya tanrı varlığının tecellisidir ve bu yedi hat içinde insan yüzünde belirmektedir. İnsan yüzü en mükemmel Kur'andır.

Hurufilik namazı, orucu, hac ve zekâtı ve diğer bütün şeriat hükümlerini reddeder.

Harf gizemciliği olarak tanımlayabileceğimiz Hurufilikte insan tanrının kendisidir. Evren mutlak varlığın zuhurudur (ortaya çıkışıdır). Göklerle dört unsurun (hava, toprak, ateş, su) birleşmesinden canlılar, cansızlar ve bitkiler oluşmuştur.

Hurufilikte ölümden sonra başka bir yaşam olmadığına inanılır. Yeniden aynı hale gelmeyeceğinden dirilme olamaz!

İnsan bu dünyada 32 harfin (Fars alfabesi 32 harftir) gizemine erdiğinde kendisinden tüm dinsel teklifler kalkar. Hurufiler "dünya bize cennettir, cennette ibadet görevi olmaz" derler.

Fazlullah'ın görüşlerinden "harfleri" kaldırınca, onun inanç sistemi ile Şeyh Bedreddin'in maddeciliği ve *Varidat*'taki düşünceleri arasındaki büyük benzerlikler, ortak noktalar rahatlıkla farkedilecektir.

Ve sanıyoruz ki, Şeyh Bedreddin'in Kahire'ye dönüp bir-iki yıllık bocalamadan sonra, ölen şeyhi Ahlati'nin makamında da 6 aydan fazla oturamayıp gizlice Mısır'ı terketmesinde, bu etkilmenin büyük payı vardı. ●

ŞEYH BEDREDDİN'E ANIT MEZAR KAMPANYASI

20 Haziran Kararları

Komite raportörü *Bedir Yöle* aktarıyor

Bedreddin Komitesi 20 Haziran 1992 tarihinde başkan Rıza Zelyut'un yönetiminde toplandı. Aldığı kararla, Şeyh Bedreddin'i tanıtan yeni bir yapılanma içine girmiş bulunuyor.

Çalışmaların resmi biçimde sürdürülebilmesi için konuya ilgi duyan tüzel kişiliğe sahip ve konuya ciddi bir biçimde izleyebilecek bir dernek veya vakıfla ilişki kurma kararı alınmıştı.

Buna bağlı olarak, yapılan değerlendirme sonucunda, merkezi İstanbul'da bulunan Semah Kültür Vakfı ile ilişkiye geçildi, konu vakıf yönetimine anlatılarak katkıları istendi.

Semah Kültür Vakfı yöneticileri, Şeyh Bedreddin gibi önemli bir kişiliğe sahip çıkma ve tanııtma işinin kendilerinin temel görevlerinden birisi olduğunu vurgulayarak yardıma hazır olduklarını söylediler. Bu bağlamda toplantıya Semah Kültür Vakfı'nın genel sekreteri de katıldı.

Komitenin aldığı kararlar doğrultusunda, Bedreddin Komitesi Semah Kültür Vakfı'na onun organı gibi bağlanarak paralel çalışacaktır. Bu yeni durum, oluşturulmuş tüm Danışma Kurullarına da iletilecektir.

Vakıf yönetiminin isteği gereğince, önceki komiteye bağlı olarak daha önce oluşturulan çalışma grupları yeni komite aracılığıyla vakfa bağlanacak, bu çerçevede oluşturulan yeni komite ve çalışma grupları bir çalışma raporu hazırlayıp bildireceklerdir.

Bedreddin Komitesi'nin kararları şöyledir:

1. Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma Komitesi (son kararlarla) Semah Kültür Vakfı'na bağlı olarak çalışan, vakıf tarafından görevlendirilmiş bir gruptur (Bedreddin Komitesi'dir).
2. Bu grup (Bedreddin Komitesi) başka kentlerdeki çalışma birimlerini vakıf ilke ve amaçları doğrultusunda denetler ve yönlendirir.
3. Yeni durum, bu çalışma birimlerine duyurulacaktır.
4. Komitenin çalışma adresi vakıf adresidir.
5. İşlerin yürütülmesi için irtibat bürosu olarak, önceki irtibat bürosu kullanılacaktır.
6. Banka hesap numarası, yeni duruma göre değiştirilecek ve Komite'den ayrılarak Danışma Kurulu'nda yer alan Cemal Şener'in yerine Komite'ye yeni bir üye atanacaktır.

Komite, son toplantısında, vakıf yönetiminin istediği faaliyet raporunu şu ana başlıklardan oluşturmuştur:

Kısa vadeli faaliyetler

- Şeyh Bedreddin'i tanıtmak ve tanıtımını yaygınlaştırmak amacıyla Bedreddin broşürü hazırlamak
- Şeyh Bedreddin'i tanıtmak ve kampanyaya gelir sağlamak amacıyla sonbaharda gece düzenlemek.

Uzun vadeli faaliyetler

- Şeyh Bedreddin için bir anıtmezar yeri saptamak, anıtmezar yaptırmak.
- Şeyh Bedreddin için kitap yayını yapmak.
- Şeyh Bedreddin'i tanıtacak bir müze oluşturmak.
- Şeyh Bedreddin konusunu araştırarak bir grup oluşturmak, bu konuda yarışmalar düzenlemek. ●

Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma
Komitesi'nin Semah Kültür Vakfı çatısı ve
sorumluluğu altına geçme kararını alması,
komitenin bir süredir yürüttüğü Kampanya'yı
bir üst düzeye çıkartacak çok olumlu bir
gelişmedir

Şeyh Bedreddin Kampanyası bir üst aşamada

Kavga dergisinin bu yılın ocak ayında yayınladığı "Şeyh Bedreddin'i Kurtaralım" çağrısına gelen olumlu yanıtlar sonucu 15 Şubat 1992 tarihinde kurulan Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma Komitesi, 20 Haziran'da yaptığı toplantıda "yeni bir yapılanma" içine girme kararı aldı ve Semah Kültür Vakfı'na katıldı. Karar uyarınca, Şeyh Bedreddin Komitesi bundan böyle Semah Kültür Vakfı'na bağlı olacak, komitenin yürüttüğü kampanya Semah Kültür Vakfı çatısı altında sürdürülecek.

Bu gelişmeyle *Kavga* dergisi de, egemen sınıfı tir tir titretmiş bir hak ve halk savaşı olan Şeyh Bedreddin için yükselttiği sancağı, Alevi toplumunun değerli aydınlarının öncülüğündeki bir kültür kurumuna teslim etmiş oluyor. Semah Kültür Vakfı'nı üstlendiği onurlu görev için kutlar, gerek vakfa gerekse komite ve kampanyaya bundan sonra da tüm gücümüzle katkıda bulunmaya devam edeceğimizi duyururuz.

Kavga'dan Semah Kültür Vakfı'na giden süreçte çalışmalar

Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma Komitesi, dergimizin Ocak 1992 sayısında yaptığı duyurudan kısa bir süre sonra kuruldu.

Duyuruda "onbeşinci yüzyılın başında, Aleviliğin ilkelerini bayrak edinip, yarin yavaşından gayri herşeyi paylaşacağımız bir düzen kurmak için Türkü Ermenisi, Rumu Yahudisiyle Anadolu'nun ezilen halk yığınlarını ayağa kaldıran Bedreddin'in kemiklerinin - mezartaşı bile olmadan - Sultan II.Mahmut Türbesi'nin dış duvarının dibinde yattığını bildirmiş ve şu çağrısı yapmıştık:

"Alevi kuruluşları, Dedeler, talipler, sendikalar, 'eşitlik, sevgi, dostluk için' belgisiyle yükselttiği savaşımla egemen sınıfı tir tir titretmiş bu büyük halk düşünürüne karşı insanı ve sınıfsal borçlarını ödemelidirler. Tüm vicdan sahibi insanları harekete geçmeye çağırıyoruz.

"Şeyh Bedreddin'in adına, onun dünya görüşünü, eylemini yansıtan bir anıtmezar yapılmalı, kemikleri oraya gömülmelidir. Müritlerinin 1924'te yanlarında getirip yetkililere teslim ettikleri kitap ve yazmalar günışığına çıkartılmalıdır!"

Bu çağrıya gelen olumlu tepkiler sonucu, 15 Şubat 1992 tarihinde İstanbul'da "Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma Komitesi" kuruldu. Komite başkanlığına değerli Alevi araştırmacı yazar Rıza Zelyut getirildi. Komitenin öteki kurucu üyeleri Selahattin

Özel, Battal Pehlivan, Bedir Yöle, Nejat Birdoğan ve Cemal Şener'di.

Bedreddin Komitesi'nin 28 Şubat'ta düzenlediği geniş toplantıda "tüm Türkiye'yi ve yurtdışını kapsayacak bir kampanya" açılması, girişimin ciddi bir biçimde yürütülmesi ve toplumumuzun *bütün* katmanlarının desteğini alması için bir DANIŞMA KURULU oluşturulması kararlaştırıldı.

Kültür bakanı Fikri Sağlar'ın da "gönülden desteklediğini ve her türlü çabayı harcayacağını" bildirdiği bu toplantıya katılanlar ilk Danışma Kurulu'nu oluşturdu. Giderek Aleviliğe gönül veren başka aydınların da katıldıkları Bedreddin Komitesi Danışma Kurulu'na yurtdışından R.Yürükoğlu, Ali Haydar Celasun Dede, İsmail Kaygusuz üye oldular.

Başından beri Şeyh Bedreddin'e Anıtmezar Yaptırma Kampanyası'nın geniş Alevi ve emekçi yığınlara maledilmesi için çalışan Bedreddin Komitesi, bu amaçla bir yandan Tarih Vakfı ile, bir yandan da Semah Kültür Vakfı ile görüşmeler yaptı. Bu kuruluşların desteğini aldı.

Komitenin İstanbul belediye başkanı Nurettin Sözen'le yaptığı toplantı, kampanya açısından çok önemli kazanımlar getirdi. Kampanyaya sıcak yaklaşan İstanbul belediye başkanı Sözen, komitenin uygun gördüğü bir mezarlıkta Şeyh Bedreddin Anıtmezarı için yer sağlamaya, Bedreddin Müzesi'nin oluşturulması için yer-bina yardımında bulunmaya söz verdi. Ayrıca komitenin düzenleyeceği kültür gecesi için Açık hava Tiyatrosu'nu ücretsiz vermeyi taahhüt etti.

Komite'nin örgütlenme çalışmalarında da önemli gelişmeler oldu. İzmir'de, Kocaeli'de il merkeziyle Gebze ve Körfez ilçelerinde yerel Bedreddin Komiteleri oluşturuldu. İzmir Buca, Çiğli, Narlıdere bölgelerinde yerel komiteler kurma hazırlıkları hızlandı. Adana ve Gaziantep'te kampanyayı tanıtıcı girişimlerde bulunuldu.

Yurtdışında ilk kez İngiltere'de Bedreddin Komitesi oluşturuldu. Ardından Avustralya'da Bedreddin Komitesi kurulduğu haberi geldi. Hollanda, Fransa ve Almanya'da çalışmalar başlatıldı. Bu arada, R.Yürükoğlu ve Ali Haydar Celasun Dede, yeni yayınlanan (ve yayınlanacak olan) kitaplarının gelirini Bedreddin Kampanyası'na bağışladılar.

Bu süreçte Tarih Vakfı yönetimi, Bedreddin Komitesi'nin çalışmalarını vakıf faaliyetleri çerçevesinde paralel çalışmalarla destekleyeceğini bildirdi. Semah Kültür Vakfı'yla olan sıcak ilişkiler ise, daha da gelişerek bugün varılan noktaya ulaştı.

Semah Kültür Vakfı'na katılma kararı alınıyor

Bedreddin Komitesi, 20 Haziran 1992 tarihinde yaptığı toplantıda "yeni bir yapılanma içine girme" konusunu görüştü. Dernekleşme, Semah Kültür Vakfı'na katılma ya da bugünkü işleyişi koruma seçeneklerini değerlendiren komite, sonunda çalışmalarını Semah Kültür Vakfı çatısı ve sorumluluğu altında sürdürmenin uygun olduğuna karar verdi.

Bu karar uyarınca, Bedreddin Komitesi, Semah Kültür Vakfı çatısı altında, vakfın bir organı olarak çalışacak. Komitenin yeni adresi Semah Kültür Vakfı'nın adresi olacak. İrtibat bürosu çalışmaları şimdilik eskisi gibi sürdürülecek. Merkezi Bedreddin Komitesi'ne bağlı olarak İstanbul dışında kurulmuş olan yerel Bedreddin Komiteleri, Semah Kültür Vakfı'na bağlanacak, yaptıkları çalışmaların raporunu vakfa sunacaklar. Tüm Danışma Kurulları da son gelişmeden haberdar edilecek.

Yeni örgütlenmenin kampanya çalışmalarına yeni bir ivme kazandıracağına, komite çalışmalarında sıçrama yaratacağına inanıyoruz ve emekçi milyonların onuru Şeyh Bedreddin'in dostlarını, her meslekten tüm kişi ve kuruluşları, Şeyh Bedreddin Komitesi'nin çalışmalarını kamuoyuna tanıtmaya, onurumuzu yüksek tutma kavgasına verdikleri desteği daha da yükseltmeye çağırıyoruz.

Semah Kültür Vakfı

Semah Kültür Vakfı, 1991 yılında kuruldu. Vakfın adresi, Uncular Caddesi No.67 Kat 2 Üsküdar İstanbul'dur. (Tel: 1-310 68 80). Alevi kültürünün korunmasına, geliştirilmesine ve güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapan vakfın genel başkanı Selim Kazak. Vakfın öteki yöneticileri ise şu kişilerden oluşuyor: Cafer Eroğlu (genel bşk.yrd.), Cafer Özer Koç (genel sekr.), Lütfi Kaleli, (genel muhasip), üyeler Süleyman Yağız, Muharrem Ercan, Erkan Çağlar, Rıza Zelyut, Sırrı Bektaş.

Vakıf, bir Alevi Kültür Haftası düzenlemeyi programına almış durumda. *Cem* dergisinin Alevi kurultayı çağrısını değerlendirirken de, bu derginin tek başına böyle bir kurultay toplama hak ve yetkisinin olmadığı görüşünde.

Son toplantısında, yeni hazırlanan diyanet yasa tasarısını görüşen vakıf yönetimi, tasarıya karşı çıkılmasını kararlaştırdı. ●